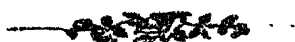

- 41 పరాక్రమకేతుడు వివాహమైన పిమ్మట బకావలిన చూచుట
 42 చిత్రకేశిని పరాక్రమకేతుని రహస్యమును కనుగొని బకావలి
 యున్న ఆలయమును ధ్వంసమొనరించుట-బకావలి
 శాపవిమోచనము
- 43 బకావలి తెలుకులవాని యింట జన్మించుట
 44 పరాక్రమకేతుడు తెలుకులవాని యింట జన్మించిన బకావలిని
 పెండ్లియాడుట
- 45 పరాక్రమకేతుడు బకావలీ చిత్రకేశినులతో తనపట్టణమున కేగుట
 46 పరాక్రమకేతుని జూడ బంధుహితాదు లగుదెంచుట
 47 బలప్రదుడు రూపావతినిగాంచి విస్తయమందుట
 48 పరాక్రమకేతుడు బంధుజనుల సన్మానించుట
 49 బలప్రదుడు రూపావతినిగాంచి మోహవేశుడగుట
 50 రూపావతి బలప్రదుని వియోగమునకు పరితపించుట
 51 శమంత బలప్రదునకు సహాయము చేయుట
 52 శమంత స్త్రీవేషముననున్న బలప్రదునకు అంతఃపుర రహస్యము
 లను జూపుమని పంకజాక్షిని వేడుకొనుట
- 53 బలప్రదుని అంతఃపుర ప్రవేశము
 54 శమంత పరాక్రమకేతుని పట్టణమునకు మరలివచ్చుట
 55 బలప్రదుడు రూపావతిని కలసికొనుట
 56 బలప్రదుని పోకడదెలియక పరాక్రమకేతుడు చింతించుట
 57 బలప్రదుడు పట్టువడుట
 58 బలప్రదుడు గడ్డింపబడుట
 59 రూపావతీ బలప్రదుల వివాహము

శ్రీ

గు లో బ కా వ లి

జయప్రదుడు కుమారులకు హితోపదేశ మొనరించుట

శ్రీమదఖండ మహిమండలంబున కలంకారంబై కర్పూరద్వీపంబుసాటి ద్వీపంబులవ న్నైయు వాసియుగాంచి తేజర్జిలుచుండెను. అద్వీపంబున సూర్యకాంతిపురంబను నొక్క పురీవరంబు సకల సంపదల కాకరంబై భూతలస్వర్గమన నొప్పియుండెను గగనచుంబితప్రాకారములతోడను, రత్నాకరసాదృశ్యగంభీరములగు నగర్జలతోడను నాకాశంబంటగలుగు ప్రాసాదములతోడను యొప్పు నాపురీవరంబు దర్శనీయంబై యుండెను. అప్పట్టణంబును జయప్రదుడను రాజన్యకేళిచుండు న్యాయసమ్మతంబుగ పరిపాలనం బొనరించుచు ప్రజాదరణంబు వడసి పౌరులగన్న కుమారులకై వడి నాదరించుచు నిట్టి నిత్య సత్యవ్రతుండు యిట్టి కరుణాంతరంగుండును యిట్టి దయాంతరంగుండును బుడమి నుండజాలడని యెల్లరచే నుతిగాంచి వ న్నికెక్కి యుండెను.

ఆపురీవరంబున గల్లు జనంబులు కులోచితవ్యాపారంబుల నిర్వర్తించుచుండిరి. ప్రజాదరణంబున రాజును రాజానుగ్రహంబువడసిన ప్రజలును పరస్పరశోభ నెసంగుటకు సందియముండునా? వేయేల! నాపట్టణంబున కూటికి పేదలును గుణంబుల కొరవడినవారును ప్రవర్తనంబున లోపంబుగలవారలును ముందునకై గాన్పింపరని వ క్కాణించిన జాలు.

ఒక్కదినంబున భూపాలతిలకుండగు జయప్రదుం డుపవనంబున నొక్క చంద్రకాంతశిలావేదికపై గూర్చుండి సంప్రాప్త యావ్వనులై

యున్న కుమారులకుల నాచుండు చూరలకు నున్నను మిథివర వచనంబుల నిట్లనియెను సుకూమరూహణీ మూడు నుట్టినట్లు అమావ్యవస్థితం చేశో చేపో రాస్థిచరిత్ర లనాభారమునకు చూడం పెట్టుకొని నాకు విశ్రాంతి యొగ్గగవలసిన కాలనూనవచ్చును అనియెను సేనపు వెడింగింపబోవు పల్కులను సావధానముగ నాలోచింపని వివేకియగువాడు తన్ను దా రక్షించుకొనుచు నిశ్చయముగాడ రక్షించుకొనుచును. వివేకియగు రాణ సమయాసమయంబులచెట్టిగి నవ్వుపర తాదత్వికముగా నెట్లగి నేయదనున నెట్లు ప్రవర్తించవలయునో గుర్తించిగి పగిలెనుమొదల న ముండాచిట్ట దగ్గోపాయముల సమయోచితముగా ప్రయోగించి కార్యసాధనమును బడయును. వివేకియగుడు తన్ను నకు గుండుకొన లేనందుటయేగాక తనతోటి వారలకు గూడ నవాయంబు లాచరింపజేయువాడగును తొల్లియొక ముగ్ధునిచూచుచు నున్న వివేకియనాను నన్ను చూచుచును కొనుటయెగాక తనమిత్రుండగు రాకుమారునికూడ రక్షించెను. మీ కాకథ నెఱింగి దద గాల్గివు డని వెంకటము స్వరూపి చెప్పుకొమంగ.

జయప్రదుడు కుమారులకు లుంగధనుని కథ చెప్పుట.

తొల్లియిలాశలంబున కేరళంబును దేశంబున సమృద్ధిపురమను పట్టణరాజమొక్కటి యుండెను. ఆపట్టణంబును నుడరాంగు డను భూపాలుండు పరిపాలించుచుండెను ఆతడు అన్యాయసమృద్ధిముగ ప్రజానురంజకముగ రాజ్యముచేయుచు సకల సంపదల సనుభవించు చుండెను. కాని పురాకృతకర్మమున సంతులేకరంజితచింతాక్రాంతుడై యుండెను. 'అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి' అను వచన నూతని మనం బెడ బాయకనిల్చి యాతనివంత ద్విగుణీకృత మగునట్లు సరించుచుండెను.

వృద్ధాప్యము సమీపించుచున్నందున నాత డెక్కివ సంతాప మంది యొక్కనాడు మంత్రిగౌరముగౌడుల రావించి యిట్లనియె "నేను సంతతికొల్పకై తపమాచరింపబోవు సంగల్పించుకొనియుంటిని గావున

నాకనుజ్ఞయొనగా కేసు మనల పురంబున కను దొరుకువంతవఱకు ప్రధానామాత్యుని నేనొకరు పరిపాలకునిగా దిలుచి తగువిధంబున ప్రవర్తింప నలసివడసి యిమ్ముప్రాణంబుచున్నాను" అని వారల కెఱింగించి ప్రధానామాత్యుని దనస్థానమున విల్చి పట్టణంబున కొక గొప్ప యన్న సత్రమును గట్టించి ధార్యాసమేజుపై చనుబుల కేగెను. అమాత్యుండును సజ్జన శేఖరుడగుటచేతను ప్రభుభక్తిపరాయణుండగుట చేతను నయ్యన్నసత్రమును విరాతరము సాగించుచు పరమేశ్వరు ననుగ్రహించుచును భూపాలు డెవ్వఁడు చనుదొరుచురాయని సీరిక్షించుచుండెను.

భూపాలుండును తపోవనికరిగి యమనియమామల పరమేశ్వరుని మెప్పించి యాతనివలన దనకొక పుత్రుండు కలుగున్లుగా వరంబు బడసి దుగల పురంబున కనుదొంచెను. పదుపది కొంతకాలమునకు పట్టనుహిషి గర్భముధరించును. అవ్వార్తి యెఱింగి సుందరాంగు డమందానంద కందళితాంతరంగుల యధాకాలంబున బుంస వనమొనరించి పుత్రోదయమున కెదురుమాచుచుండెను. సవనూన స్సార్థిజ్ఞున సియ్యట పట్టనుహిషి గొంకకు గుభలగ్నంబున నొక్క కుమారుని గనియెను. భూపాలు డవ్వార్తి దెలియుటతోడనే పెన్నిధి నిగన్న పేదనోతె సంతుసించుచు వేదవిదులగు పెన్నురు విశ్రుల రావించి వారల కపరిమితంబులగు ద్రవ్యంబుల నొసంగి సత్కరించి తనపట్టణంబునం దెల్లెడల నిధికలంబుగు నుత్సవంబు లొనరింప నాజ్ఞాపించెను. ప్రపలంచును సమతిమ గృహంబుల గుభముజరిగిన కంటె నెక్కుడుగా సంతుసించి యుత్సవాదికముల గావించిరి.

సుందరాంగు డక్కుమూరున కంగధరుడని సామకరణమొనర్చి నల్లారుముచ్చగించుచుండెను. దినదిన ప్రసన్నసోమంబుడై యంగధరుండు యుత్సవయన్ముక్తి పనిధపిద్యల హృదయొద్ద నేర్చి చదువుల

సరస్వతియని మెప్పుగాంచెను. అట్లయెడ నుండరాంగు జాణనికి పుట్టుముగ్ధుని విశ్రాంతి దీసికొన సంకల్పించెను. తనయభిప్రాయమును కుమారుని కెఱిగింప నాతడు తండ్రీకిట్లనియెను. జనకా! యిండు కయు లోకవృత్తి మెఱుంగని నన్ను పట్టాభిషిక్తునిగావించి నాపై యింతటి భారము నిల్పిన నెట్లునహింపనేర్తును. ఇంకను గొన్నిదినం బులు నన్ను హాయిగ నిట్లు దిరుగనిగిడు. అని పల్కిన విని కుమారా! నేటికిగాకున్న వచ్చువత్సరమైన నీవు పరిపాలనము వహింపక తప్పదనియెను. అంగధరు డందుల కంగీకరించి యీవత్సరములోనను దేశసంచార మొనర్చుట కనుష్ఠ బడసెను.

అంగధరుడు మంత్రులమారుండగు బలప్రదునితో గలసి దేశ సంచారమొనరింప పయనమయ్యెను. నుండరాంగుడు కుమారుడు బయలుదేరుటకు సిద్ధముగానున్నపు డిట్లనియెను. “కుమారా! స్త్రీలకు గలుగు తంత్రజ్ఞానమును, చీమలకుండు జాగరూకతయు, నీగలకు గలుగు పరిశుభ్రతయు సలవరించుకొనుము. అట్లయ్యెనేని నీ కెట్టి యాపదయు గలుగకుండును. పరులతో సంభాషించునెడ వారల భావంబు గుఱించి మాటలాడుటయె సర్వశ్రేయములకు మూలము. ఎల్లరతో కలసి మెలసియుండుము కాని విరోధమానకుము” అని యిట్లే తగునీతులబోధించి చాలదూరమువరకును సాగనంపి నెనుకన మరలి వచ్చెను.

అంగధర బలప్రదు లీడువుడును కొంతదూరముచని గొంకనట వృక్షముక్రింద నాటికి విశ్రమించిరి. అటనంగధరుడు మంత్రులమారు నీక్షించి “ఓయీ! ఇరువురమును కలసి ప్రయాణముచేసిన నిరువుర మొక్కటే వింతలగుప్రదేశముల జూడగలుగుదుము కాని ఎక్కడగు వింతల గనజాలము. కావున నిరువురమును చెరియొకమార్గమున నేగి అందందుగల వింతలారసి వత్సరముముగియకుండగ నే మరలపట్టణము

జేరుదము. అపు యొకరికొకరు జూచిన వింతలెప్పుకొందము. అందు వలనమిత్రకాలములో మనమెక్కుడగు వింతలను దెలియుట కెక్కుడవకాదును. నీటియొక్క రముగాబోయి మితలరిసి సంవత్సరము ముగియుటకు మున్ను మనకిప్పుడు కట్టెనుట గానవచ్చుచున్న కనులా పురంబున కరుదెంచి నారాకనిగీక్షించుచుండుము. నేకాక వేళనీకంటె మున్నుగా జనుదెంచిన నేనుగూడ నీపురంబున నీకొత్తకై నిలచియుండును. తిరిగి మన మొండొరులము కలసికొనునంతవఱకు మనము జూచిన రహస్యముల నెవ్వరికిని వశింపనట్లుగానియనుమనిపల్కెను. అట్లుంటుంటు మనలూడనోడి బలప్రదు డందులకు సమ్మతించెను. అటుపిమ్మట నామిత్రులిరువురును కొంతసేపచ్చటనే గడపి భాను ప్రతాప మించుక శాంతించినతోడనే బయలుదేరి యిరువురును చెరియొక మార్గమును బట్టుకొనిపోయిరి.

రాకునూరు డట్లు కొంతచూరము ప్రయాణమును సాగించి నూర్యాస్తమయమున కొక గ్రామమును చేరుకొని నాటి కందువిశ్రమించెను. మరునాడు తరువాతనే మేల్కొంచి, తిరుగ ప్రయాణమును సాగించెను. మధ్యందిన మార్తాండుని ప్రతాపమునకోడి నయ్యరణ్యంబున నున్న యొక సెలయేటిగట్టునగల లతాసకుంజమున విశ్రమించు దలంపున గుఱ్ఱమునుడ్గి సమీపమునగల మహీరుమాశాఖల కాహయంబును గట్టి తనతో దెచ్చుకొనిన యాహారపదార్థముల నాపొదరింటబెట్టి యేటికిగోయెను. అతడు కరచరణంబుల గడిగికొని యాచమనించి పొదరింట కరుదెంచి చూచునంత కాహారపదార్థములపై నెన్నియో యీగలు వ్రాలి యుండెను. వానినన్నిటిని పారద్రోలి చూచునంత కన్నమినుమంతయు మురికిలేకుండ గాన్పించెను. తోడనే యాతని తండ్రిపల్కులు జ్ఞప్తికి వచ్చెను. ఈగల పరిశుభ్రత నలవరించుకొనుమని తండ్రి యేల చెప్పియుండెనో యాతడు తెలిసికొని తండ్రియొక్క దూరదృష్టి కెంతయో యానందించెను.

అందుకని యాచించి భోజన మొనరించి కామసేతుల గడుగు
కొని యాచించిరిగాని నూరుచుండె బలప్రభునిగొనియు, అంత
నిత్య బల్కి చు పుట్టుచు గూర్చుండె యాచించుచుండెను. ఇది
లో నొక్క మామిడి. యాచెడికి నన్నాన్ధు నునుదెంచి యుండెను.
ఆమామిడియు 'దీని ప్రాణులుండగా నొకమత్స్యము చివాలున పైకె
గిరి యాచుకడంబు నొడిసిపట్టి మ్రుంగిస్తె చెను. అయ్యదిగని యాతడు
విభ్రాంతిగిరి ది నూచుచుండగా పెక్కు చీమ లొకనస్తున్నను దమ
కలుగు నకాపమున కీడ్చుకొని వచ్చుచుండుటం జూచి వాని బాగ్రిచ్చి
కెంతయో మెచ్చుకొనియెను. తినుపరి యాతఁ డావంత గూర్చిగో
యాలోచించుచు పయనము గావించి కొన్ని వింతలగాంచి బలప్రదు
నితో బల్కి నట్లుగా నత్సరము ముగియుటకు మున్నగు నే యాకమలా
పురంబున కరుదెంచెను.

అతఁడాపురీవరంబును ప్రవేశించి యొక్క సౌధము స్పృశుగొని
యందు నినసించుచు గ్రామమున నలుపీధుల జూచుచు యానందిం
చుచు బలప్రదునిరాక కెదురుచూచుచుండెను. ఒక్కనా డాత డా
పురంబున వేశ్యవాటికిఁబోయి విహరించుచు నొకదిన్యసౌధమునుగాంచి
ద్రోవబోవువారిలో నొక్కని లీలచి యీసౌధ మెవ్వరిదని ప్రశ్నిం
చెను. ఆతెరువరి యాతని కిట్లనియెను. "అయ్యా! ఈసౌధ మొక
వెలయాలి యాధీనమున నున్నది. ఈమె కపటములకు పుట్టినిల్లు.
మాయలమారి మల్లి. దీని సూయావాగురులజిక్కి. పెక్కురు రాకు
మారు లీమెకు దహదహ వస్తువాహనము లర్పించి నెడలియుండిరి.
అక్కరణంబున దీని ముంటిసంపద దినది నభివృద్ధి గాంచుచుండెను"
అపల్కు లాలించి రాకుమారు డా వేశ్య నెట్లున నోడించి కీర్తిగడింప
వలయునను దలంపున నొ ముంటిముంగిటనున్న గంట మ్రోగించెను.

ఆ గంటావివాహమును చివరివఱకునే నూ వెలయాలు తన భాగ్యము పండినదిని నిశ్చయించుకొని యిరువురు చెలికత్తెలనుగలది గంటావ్రూపునువారిని నొదిరాబుగెను. వారికి యాతని నోక్కొని వచ్చునంతకు పొగసుగా వలంకరించుకొని శయనస్థులమున కేగి నిరీక్షించుచుండెను. దివ్యుల రాకుమారుడు గాన్పింపగకే యాతని కెదురేగి సముచితకౌరవంబుల వెరపి పలకు నిసినచ్చి యర్హున నాసీనునిగావించి వివిధోపచారముల నాతని సంతుష్టుని గావించెను. ఆతడును యామె యొనర్చు సపక్యల కెంతదో మెచ్చుకొని యానందపరివసుండై ప్రసంగవశమున పోల్ల తాను బలప్రదునితో జేసిన సమయంబును మరచి లతాంగీ! నేనీ పట్టణమున కరుదెంచుచు మార్గమధ్యంబున నొక్క పెలయేటిలోని చేపయొక్క లోకమాతల గంబును సురాయాసముగా మ్రింగివేయుట చూచితినిని పల్కెను. అంత నావేశ్య “అయ్యో! మామొదలును సర్వము మ్రింగినదా! ఎంత వింతయైనమాట! ఇట్టివింత లోకమున నెచ్చట నైన నుండునా? కల్లలాడుచుండిరి.” అని పల్కెను. అంత రాకుమారుడు కండ్లర చూచితిని. కల్లగాదు. నిక్కువమే పచించుచుంటిని ముమ్మారు గెట్టించి పలికెను. వేశ్యయు నాతని నెట్టిన వంచించి ధనము లాగు కొననెంచినదగుటచే నయ్యా! యిట్టివింత యెందైన నున్నదని యీ పురంబేలు నీతిచంద్రుడు సమ్మతించిన నీకు నే నాజన్మముదాసి నై పడియుండెదను. అట్లు కాదేని నీవు నాకేమి పనదనమిస్తువని పన్నిద మునైచి ప్రశ్నించెను. రాకుమారుడును కనులార చూచియుండుట చే తనకే జయము నిక్కమనియును యీ వేశ్యను వంచించుట కయ్య దియే తగిన మార్గమనియును భావించి ఓసీ! నామాటలు పొల్లన యెడల నేన నీకు దాసుడనై పడియుందును. కాన సత్వర మా నీతి చంద్రునొద్దకు బోవుదమనియెను.

ఇరువురు తమతమ వాదముల నాబూచులున తెలిపిరించి యందలి సత్యమును నిరూపింపుచునరి. భూపాలుడును పెద్ద తన వాణోనించి సంప్రదించుటన వట్టివింట నుండునని యెఱింగి యట్లు తీర్చిన దైనను, అక్కడ న సంకఘియండా చగఁజంతయగు వేశ్యకు దాను డయ్యెను.

ఒలప్రదుడును య నేకదేశముల తిరిగి పెక్కులగు వింతలను గాంచి కనురాపురంగునుజేరి యంచొక్కచో నివసించుచును రాకుమా రుడు మానులమారి మల్లి యనందగు వేశ్యవలలో దగుల్కొని యుండుటయు నాతఁ డెట్లుమెచే వంచించబడుటయు గూడ నెఱింగి యెఱుఁగిన నా కులటను వంచించుటకు సంకల్పించుకొని యాగ్రామమున కించుక దూరమున నున్న యరణ్యములో నివాస మేర్పరుచుకొని కొన్ని కోతులను బట్టితెచ్చి వానికి ముస్తాబు దొడగి కుక్కలపై నెక్కి యుద్ధము చేయునట్లు నేర్పించెను. కుక్కలును తమ కాహారము పుష్కలముగా లభించుచుండుటచేత కోతులజోలిక పోక వానిని దమ వీపున మోయుచుండెను. ఇట్లు తియారుచేసి యొక నమ్మకమైన సేవకునకా కుక్కలను కోతులను స్వాధీనమొనర్చి వేశ్య నెఱుఁగ వంచించ దలంచి యా గృహంబునకేగి తొల్లిటివలె గంటను మ్రోగించెను.

వేశ్యయు తన యదృష్టము పండెనని తలంచుచు చెలికత్తెలచే నాతని లోనికిరప్పించి యథోచితగౌరవంబుల నెరపెను. మంత్రి కుమారుఁ డామె సేతలకు సంతసించినట్లు నటించుచు మైమరచినట్లుగా పల్కుచు తాను కోతులు కుక్కలపై నెక్కి యుద్ధముచేయుట గాంచి యుంటినని దెల్పెను. అంత నా రూపాజీవియు నాతని వంచించి తన నాతని సేవకునిగా నొనరించుకొనుట కనునైన సమయము వచ్చినదని సంతసించుచు యాపల్కులను రెట్టి యట్టివంత గలుగబోదని వాదిం

చెను. కడ కిరువురును యొక రోజినదాని గెల్చినవారికి దానులగు నట్లుగా పన్నిదము నైచుకొని తగవు పరిష్కరించుకొనుటకు నీతి చంద్రునొప్పుకు బోయిరి.

సీతచంద్రుడు మంత్రికుమారుని నూటలాల్పించి కుమారా! కోతులకును కుక్కలకును పరస్పరవైరముగదా! యట్టిచో మర్కట ములను దమవీపుల మ్రోయటకు కుక్క లెన్నటికిని యంగీకరింపవు నీపల్కు లసత్యములుగా నున్నవనియెను. అంత మంత్రికుమారుడు చేవా! తామల్లు నెలవీయదామ. మచ్చికచేసి నయ్యవి పరస్పర విరోధమును నురుపగలవు. నాపల్కులు యదార్థ మెఱుంగగోరెడ రేని ఈగ్రామమున కించుకదూరముననున్న యరణ్యమున నొక్క యాటకాడు గలడు. అతడియ్యది ప్రత్యక్షముగా తమకు జూపగల డనియెను. భూపాలుఁ డానింతజూచుటకు స్థిరనంకల్పిస్తే నాటి కెట్టి నిర్ణయమును చెప్పక సగృహలించెను. మంత్రికుమారుడు తొల్లి చెప్పియున్నట్లాతనిమిత్రుడు కోతులను కుక్కలను దీసికొని పురంబు ప్రవేశించి పలుతావుల వాని నాడించెను. ఇయ్యది క్రమముగా రాజు నకు గూడ తెలియవచ్చుటచే నతఁడొక్కటగానిని రావించి స్వయముగా వాని యాటగాంచి మంత్రికుమారుడు చెప్పినదే సత్యమని నిర్ధారణ గావించుకొని వేశ్యనుకూడ రప్పించి మంత్రికుమారుని పల్కులు యదార్థములని యామెచే నొప్పించి యామె యాతనికి దాసియగు నట్లు దీర్చొనంగెను. మంత్రికుమారుడు తనవివేకముచే నన్ను రక్షించు కొనుటయే గాక రాకుమారునికూడ దాస్యమునుండి తప్పించెను. కాన వివేకము నాటిలేనిదనవచ్చును.

జయప్రదుఁడు కుమారులకీకథ జెప్పి నాయనలారా! మీరిప్పు టికి వివేకమెంత యావశ్యకరమైనదో యెఱింగితిరా! యని వారలకు హితబోధ గావించి కాలోచితంబుల దీర్చుకొన నంతఃపురంబున కరిగెను.

పరాక్రమ కేతుని జననము

నాడ్య శేఖరుడై ప జయప్రదండు నరల నోగంబు లనుభవించు చుండ నానిని భర్తృహృతి కుగగర్భము భరించి యొక్క శుభదినంబు నొక్క శుభలక్ష్యంబున నొక్క చక్కని కుమారుని గనియెను. గాదు లా వర్తిహునమును జయప్రదమన కెఱిగించి మోడియు నిట్లనిరి. “పరాజా! ఈ నాలకుడు పురిటింట నాలబానుపగిది ప్రకాశించుచు నత్యద్భుత తేజుడును గల్గియున్నాడు. అనన్య నామాన్య శ్రేణింబును, తేజంబున కనుగుణ్యమైన సౌందర్యమునుగల్గి విరాజిల్లు నీ బాలకుడు దేవాంశ సంభూతుడగు నేమియను నందియమడంచుచున్నది. ఆ ముక్కులాలించి సంతోష్ఠింతురంపందై మహాదానందవాద్ధి మునింగి వేదవిదులగు పండితులను జ్యోతిష్కులను నిలిపితి మారాక నేకము లైన దానములొనరించి బహుశిరించి ప్రవృత్తిలతో నిద్రావిధిలారా! యీ బాలకుని భవిష్యమెట్లుండునో తేట తెల్లముగా మీవలన నిన గోరి యుంటినిని పల్కెను.

ప్రవృత్తులు గణిత మొనర్చి లగ్ననిర్ణయము గావించి గ్రహస్ఫుట మొనరించి భావస్ఫుటగణన మొనర్చి భావంబుల తర్కించి భూపాలున కిట్లనిరి. దేవా! ఈ కుమారుడు మానవాధీశ్వరుడగుట యటంచుడు. లోకమునకంతకును చక్రవర్తి కాగలడు. భూతగణంబు లీతనికి వశమై పర్తించుచుండును. బహుపరాక్రమ యుతుండగుటచే పరాక్రమ కేతుం డను నామమున కెంతయుడగును. అరువదినాలుగు విద్యలందును పరి పూర్ణ పాండిత్యముగల్గును. వేయేల నీతనితో సరిపోల్పదగిన వా డెవ్వ డును యీ భూమిపై నీవఱకు జనించియుండలేదని నిస్సం దేహముగా జెప్పవచ్చును. అయిన నీతడు జన్మించిన ముహూర్త విశేషమున తమ గాబాలుని చూచినయెడల తమకు దృష్టిమాంద్యము గలుగ గలడు. అని శుభాశుభముల నిర్ణయించి పల్కిరి. జయప్రదండు కుమారుని

భవిష్యత్వముగూర్చి భోక్తృకృష్ణులూపవాక్యములకు సంకేతము చెను. కాని యట్టి సౌందర్యమునైనను బాలునిచూచుప్రాప్తిలేననియగు నగజెంబెను. బైవట్లయిట్టి యుంచిపట్ల బాలకునకుపరాక్రమ కేతుపనినామకరిణయుంచి పొంద్రని బిలిపించి యూతని కిట్లనియెను ఓయీ! బైవట్ల లేనుంటిరో వింటిపిగదా? నే నా బాలకుని చూడరాదట. అట్టియెడ నాబాలకు డింటనున్న యెడల ప్రహసనవశమున నైన నాతనిజూచుట తటస్థప పచ్చును. కావున మనగ్రామమునకు సమీపముననున్న యరణ్యమున నొక కొటకట్టించి యందుగాబాలునితో స్వహిమిషిని వసించుటకు నగిన ప్రేరణబుగూర్చుచుండును. వారికట్టికొరంతయు గలుగకుండ నిత్యమును గనుగొనుచుండునుని నియోగించెను. మంత్రియు ప్రభుని పలుకలకెదురాడబాలక యందుల కంగీకరించి సమీపారణ్యమున కొటకట్టించి యందు సమస్తవస్తువ్రాతంబులజేర్చి పట్టమహిషి నచ్చటవిడిచుంచెను. ఆ సేవేరియ బాలకునిను పరాక్రమకేతునితో నయ్యరణ్యమధ్యమున నాకొటలో నివసించుచు శుభకాలాగమనము నకు నిరీక్షించుచుండెను. పరాక్రమకేతుడు దినదినప్రవర్ధమానుడై శుక్లపక్షపాకరుచందంబున వర్ధిల్లుచు పంచరాతనత్వముల బాలకు డయ్యెను.

జయప్రదుడు పరాక్రమకేతునిజూచి యంభుడగుట

పరాక్రమకేతుడు తగినగురువులకడ వివిధవిద్యలనేర్చి మంచి పాండిత్యములవరుచుకొని యాయుధవిద్యయందు సాటిలేనివాడని ప్రఖ్యాతిగాంచెను. ఒక్కనాడు మృగయావినోదంబునకై బాణతూణి రముల ధరించి యనన్యసహాయుండై దుర్గమందైన శాంతారంబు ప్రవేశించెను.

ఆత డా యరణ్యంబున బ్రవేశించి ధనుష్టంకారము గావింప మృగములు తల్లడిల్లి నలుదెసలు పరువిడజొచ్చినవి. పులులు పొడ

రిండ్లవీడి భయంబున నట్టి పాపముక పర తొలుచుచుండెను. సింగంబు
 వీడినోమో ప్రాంత్యైయంబునా యని విభువుగదుర ధియగ్రాంతి
 చిత్తంబుల గగలుతుదల నేరకుండెను. పరాక్రమకేతుండును లనవిలు
 విద్యా నైపుణ్యంబుల పులులమొత్తంబుల బోరిగొని సింగంబుల చెం
 జాడి మదగజంబుల మదంబడంచి వనవరాహంబుల జమునిప్రాలికి
 ప్రాలి సీరవిహారింబునలుపుచు నెట్టకేల కీక యిట్లని గొడగాంచి
 యెత్తున నాని నట్టిగొనివలయునను కలల్లులగాన నట్టినింట్లదరి
 మెను. అరింకయు జేతకచయు నందలిపోల్కి పక్క చుట్ట లపడు
 పులియును నాతని రాయరిగ్య మధ్యభాగంబునకు గొనిపోయి యదృశ్య
 మయ్యెను. రాకుమారుని ను యు గాంతవే నప్పిపోయిండులకించుక
 విచారించి నేనునది లేక పులులమొనున్న కాన రహస్య నట్టిక
 తీర్చుకొని హయా గుండు పోయెను. గొని మువ్వలగా నాకుకు
 గట్టి యావృక్షచ్ఛాయనించుక శ్రమవాయు పిశ్రమించెను.

జయప్రదుండును నృగయాగ్ని నము నిశాపరిజల సమేతుగ్ని
 పురంబు నిర్గమించి వనంబుప్రవేశించి కొంతవడి సీరవిహారింబు సలిపి
 యొక వనివరాహమును వెండదరుముచు నయ్యరిగ్య మధ్యభాగంబు
 జొచ్చి మధ్యందిన వేశిత పరాక్రమకేతుండు నిశ్రమించియున్న మహిమ
 హమును జేరెను. జయప్రదు శామహిగుచ్ఛాయను మకరాంక
 శతాంకుల నీనడింపజాలు సోయగంబున నెలుగొందుచు శయనించి
 యున్న పరాక్రమకేతుని నిలకించెను. తోడనే గూతనిదృష్టితప్పెను.
 ఇంతలో భూపాలుని యడుగులవెంబడి జనుదంచుచున్న మంత్రయు
 సురిజవములును భూపాలుని గలిసికొనిరి. జయప్రదుడు మంత్రని
 చేరంజరి యిట్లనియెను. “అమాత్యపుంగవ! అదేఅవృక్షచ్ఛాయను
 జుదుండి నిద్రించుచుండెను. పూరుమని నిలకించినంతనే నాకు దృష్టి
 దప్పినది. అతడు నాకుమాదులైన పరాక్రమకేతుడు కావచ్చును

లేనియెడల నింత యాకస్మికముగా దృష్టాంతము చేయుచున్నాను గానిపడు. నాకువైష్ణవాడిని యుద్ధముననుండి తప్పించి ఇంక విచారించిన ప్రయోజనమేమి? నన్ను పురంబునకు గొనిపోమ్ము ఈకుమారకుని నారాజ్యమునందుండక పెడలిపోవు నట్లుజ్ఞాపించుము. దేవిని అంతఃపురమునకు దోడ్కొనిరమ్ము అని నియోగించెను. ఇంతట పరాక్రమకేతుడుగూడ మేల్కొంచి జరిగినదతయును గ్రహించి తండ్రికి నమస్కరించి యాతని యాజ్ఞల పరిపాలించుటకై యారాజ్యమును విడిచి చనియెను.

జయప్రదుని కుమారులు గులాబీపూవును దెచ్చుటకు

పయనమగుట.

జయప్రదు డాస్థానమున గూర్చుండి యొక్కనాడు వైద్యశిఖా మణుల రావించి వారికిట్లనియెను. అయ్యలారా! ‘సర్వేంద్రియాణాం నయనం ప్రధాన’మృదు నార్యోక్తి తమరెఱుంగుదురుగదా? కన్నులు లేకున్నవారికి లోకం అంధకారబంధురము కాదే కావున మీరెల్లరును బాగుగా నాలోచించి నాకు దిరుగ దృష్టిగల్గుట కేదైనమందు గల్గిన యెడలదెల్పుడు. అంధుడనై జీవించుట దుష్టతముగా నున్నది అనిన వారలును శాస్త్రములను దిరుగవైచి పెక్కురొక్కటిగా గూడి దీర్ఘముగా నాలోచించి యెట్టకేలకు రాజున కిట్లనిరి. “ఓ భూమికా! తమకు మరల దృష్టినొసంగగల మందొక్కటి మాత్రమే గలదు. అయ్యది గులోబకావలి యను నాపుష్పముతో తమ నేత్రములను తాకినయెడల తమకు మరల దృష్టిగల్గును. కాని ఇతరవిధమున నయ్యది సాధ్యముగాదు. అట్టి ప్రసూనరాజమును కొనివచ్చుటకు దగినవానిని బంపుడు” అనిన విని భూపాలు డధికంబుగ సంతసించి మరునాడు మంత్రిసామంతాచార్యు లందఱును సభకు రావలసినది గా నాజ్ఞాపించి నాటికి కొలువు చాలించెను.

మరునాడు సభారంగమంతయు సామంతరాజులతోను రాజబంధువులతోడను, అమాత్యులగ్గమువారితోడను, సరదారులతోడను క్రిక్కిరిసియుండెను. ఎల్లవారును ప్రభువద్దయిన సాధారణసభగావించుట కేమి హేతునై యుండునాయని యెండోరులు ప్రశ్నించుకొనుచు తగిన సమాధాన నుంచిత నెవరికి గోచినట్లు వారు బల్కుచుండిరి. కొందఱాతడంభుడగు కతంబున రాజ్యపరిపాలనాభారమును కుమారులపై నుంచుటకు సంగల్పించియుండెనని భావించియుండిరి. ఇంతలో భూపాలుడు సభకు విచ్చేసెను. సభయందలి కలకలము శాంతింపెను. భూపాలుడు డెల్లరను గూతుచుండ నియోగించి గంభీరస్వరంబున నిట్లనియెను. శుభ్యలారా! మిమ్ములను నేడిచ్చట సమావేశపరచుటాగో నాయభిమతమేమో మీలో కొంతమందికి మాత్రమే తెలిసియుండును. నేను తమవలన నొకఘనకార్యమును సాధింపజలచి మిమ్ములను యిచ్చట సమావేశపరచితిని. నాయేడవ కుమారుడగు పరాక్రమకేతుని చూచుటవలన నాదృష్టి దప్పియున్న సంగతి మీ కెల్లరకును విశదము. నేత్రములులేకుండ జీవించు అంత సంతాప కరమో వేరుగ వచింప నగత్యములేదుకగా? సన్నివారణ పర్కులగు ధనరాసులను నెచ్చింప సంగల్పించుకొని యుంటిని. మీరెల్లరును సావధానమనస్కులనై యాలింపుడు. నాకు మరల దృషి యొసంగగల గులోబకావలి యను ప్రసూన రాజమును గొనితెచ్చి యిచ్చిన వానికెక్కుడుగా ధన మిచ్చుటయె గాక సారవంతములైన గ్రామములును గూడ పారితోషికముగా నొసంగెదను. అట్టి కార్యమును సాధింపనిచ్చగించువారు నాభాండారమునుండి దారిబట్టములకు గావలసిన ద్రవ్యమును, బలగమును గూడ గొనిపోవుట కెట్టి యాటంకమును లేదు. కావున మీరెల్ల రాలోచించుకొని ధైర్యబలపరాక్రమాదులు గల్గి యక్కార్యసాధనమునకు బూనుకొను వారెవ్వరో లేచి సిద్ధపడుడనియెను.

ఆపలుకులాచించి యందున్న సభాసదులెల్లరును కట్టా! ఆబకా వలిపువ్వు మొందుండునో తెలియజేయజేయు నాధింపగలము అనికొందఱును ఇదేమి అసాధ్యవస్తువును దెచ్చుని నియోగించుటకీ భూపాలునకు మతిలేకుండ బోయినదాయని యొకకొండఱుచు, కన్నులతో బాటున్న మతియు బోయినదని కొందఱును అట్లంద ఆనేక విధములుగా దమమనస్సున దలంచుచు భూపాలునకు బ్రత్యుత్తర మొసంగఁజేరి. అంత భూపాలుండు చింతాక్రాంతుడై కట్టా! ఇట్టి సభలో నాయూహించితమును దీర్చగలిగిన పూరుషుఁడొక్కఁడును లేడయ్యెనా? ఇంతమంది సానుంతులుండియు నొక్కఁడును గులోబకావలి ప్రసూనమును గొనివచ్చుటకు సాహసింపడయ్యెనే! ఇక నాకు దృష్టి గలుగుట కెట్టియవకాశము లేదనుమాటయే నిశ్శుభమయ్యెనా? అని పెక్కుగతుల వాపోవుచుండ నాభూపాలుని కుమారులు నల్వరును లేచి జనకా! మీరింక చింతింపనలదు. మేమాప్రసూనమును సాధించుకొనివచ్చి తమ కర్పింపగలము. ఆశీర్వాదించి పంపుడు ఎట్టికష్టములకైన తలయొగ్గి కార్యమును సాధించుకొనివత్తుము. పుత్రులవలననే జననీ జనకులకు సౌఖ్యము కలుగకున్నయెడల పెరవారలవలన గలుగునా? కనుక మాకు ముగుదల యొసంగవలయును అని పల్కిరి జయప్రదు డందుల కెంతయు సంతసించి కుమారులను లబ్ధిపిదయులగు చట్లాశీర్వాదించి వలసినంత ద్రవ్యమును సైన్యమును తీసికొనిపోవుటకు సెలవిచ్చెను.

రాకుమారులు నల్వరును తమతో కొంతసైన్యమును విశేషమగు ధనంబును వారలకును సైన్యమునకును గావలసిన యాహార పదార్థములను గొని యొక్క శుభముహూర్తమున గులోబకావలి ప్రసూనమును గొనివచ్చుటకు ప్రయాణమై పురంబు నిర్గమించిరి.

జయప్రదుండును తనసౌఖ్య నూకాంక్షించి కొమడులు నలు
పురును ప్రహునమును గొనిచచ్చుట కేగియుండుటచే సంతృప్తిహూస
సుజై వాడు త్వరలోడునుడెంచి తనకు స్వస్థతజేర్చునని స్మరి
యుండెను.

పరాక్రమకేతుడన్నలలో గులోబకావలి పూదోటకుపోవ
లుతులు దేహుట

రాజకుమారులు నల్వరును చతురంగబలసమేతులై పురంబు
నిర్లమించి పోవుచు క్రమక్రమంబున గొన్ని పల్లెలను గ్రామంబులను
బట్టణంబులనుగడచి చనిచని కడకొక గ్రామముగమాగ్గాయాస ముపశ
మింప విశ్రమించిరి. పరాక్రమకేతుండు తదశ్రిచే రాజ్యమానందుండ
రాజని శాసింపబడి యారాజ్యమును వదిలి తన యశ్వప్ర మెట్టగో
కనుగొనగోరి యీవిపులవిశ్వంబున నెచ్చట తలదాచుకొనతావులభిం
చునాచును చింతించుచు దేశముల ద్రిచ్చురుచు తన సోదరులు విడిసి
యున్న పట్టణమును జేరుకొని వారి సందర్శమింతయును గాంచి వారె
చ్చటికి పోవుచుండినో దెలిసకొనగోరి యొక్కభటునితో స్నేహము
నర్చెను ఆస్థానికులవలన పూరు గులోబకావలి యుపవనమునకై బయ
లుదేరి పోవుచుండుట యెఱింగి వారితో తానుగూడ పోయి పువ్వును
సాధింప నిశ్చయించుకొని యాస్థానికుని సహాయమున రాజుమారులను
సందర్శించెను. వాడును యాతనిగుర్తింపజాలక “ఓరీ! నీవెవ్వడవు
నీవు మావలన సర్ధించునదేమి దెల్పు”మని ప్రశ్నించిరి. పరాక్రమ
కేతుండు వినయవిధేయత లుప్పరిగొన వారలకుఁ బ్రణామ మాచరించి
“అయ్యా! నేనొక బంధువర్జితుడను. ఏకాకినై నిలువనీడలేక దేశముల
జేంట దిరుగుచుంటిని. దేశవరకడ నేడ్చిన నొక యుద్యోగము లభించు
నేమో యను దలంపున తమ సందర్శనమునకు జనుడెంచితిని. పిదప

తమ చిత్తమని మిన్నకుండెను. రాజపుత్రులు వాని విధేయత కెంతయో సంతసించి యొక్కసైనికునిగా నియమించిరి. పరాక్రమ వంతుడును యందుల కెంతయో సంతసించి వారితోగలసి ప్రయాణము చేయుచు నారి మనస్సున కెక్కునట్లు ప్రవర్తించుచుండెను.

రాకుమారులు తిలదవతియను వేశ్యతో జూదమాడి

యోడి చెఱనుంపబడుట

రాకుమారులు నలువురు పరివారవర్గంబుతో నిరంతర ప్రయాణంబు సల్పుచు ప్రతిధ్వజమును పట్టణమును ప్రవేశించి యాపురివరంబున నొకటిరెండు దినంబులు నిలచి ప్రయాణము సాగించుటకు దలంచి యాపట్టణమునకు వెలుపల గుడారముల నిర్మింపజేసి యందు విడిసిరి. నాటి దినాంతమంను రాకుమారులు నలువురు పట్టణసౌందర్యమును దిలకించు కుతూహలముగలవారలై వారువంబుల నెక్కి పట్టణంబుల ప్రవేశించి యావీధిగల ప్రాసాదంబుల ప్రాథవంబున కలరి సౌధముల సౌందర్యమునకు మది నుబ్బుచు విహరించుచుండ తమంబులోకంబుల నావరించుటఁజేసి వారు నెనుదిరిగి లెక్కినపురంబును మరునాడు చూచుటకు నిశ్చయించుకొని తమ గుడారంబుల కరిగిరి.

మరునాడు రాకుమారు లింకొకవీధి కరిగి యందలి చిత్రముల చూచుచు కాలయాపన మాచరించిరి. ఇట్టులనే దినమున కొక్కొక్క వీధిని జూచుచు విహరించుచు యొక్కనాడు పణ్యవీధిని చూడ బోయిరి. ఆవీధిని బోవుచు నందత్యధికసౌందర్యయుతంబైన సౌధ రాజ మొక్కటిగాంచి యా రాకుమారులలో నొక్కరుఁ డా సౌధమును జూపుచు సోదరులారా! ఈసౌధమును చలువరాళ్ళతో నిర్మించిరి. ఎడ నెడ వివిధరత్నము లమరింపబడియుండెను. ఈ రత్ననిర్మిత

సౌధము సామాన్యసౌధములలో లెక్కొపదగినదిగాదు. మరియును మన మీనఱకీ పురంబున గాంచిన సౌధముల నొక్కటియు దీనికి దుల్యములుగావు. ఈసౌధ మెవ్వరినో యెరుంగ లెస్సయని పలుక నందఱును యాతని యభిప్రాయముతో నేకీధవించిరి. అంతి వారా సమీపంబుననుండి బోవు యొక్కరుని బిలచి యీసౌధ మెవ్వరిదని ప్రశ్నించిరి. ఆ కాపువాఁడు వారలకు బ్రహ్మమం శాచరించి అయ్య! ఈసౌధము తిలదవతియును వేశ్యారత్నముయొక్క యంతఃపురంబు. ఈ వీటంగల బోటులలో నింత స్త్రీగోటులు గల్గు బోటి యూడదని పెక్కురు వచించుచుండగా విందును. ఈమె యొకరాత్రికి లక్షవరాలు గైకొనుచుండునట. ఎందఱెందరో రాకుమారులు పెక్కు నేతముల నుండి యచ్చటి కరుదెంచి యామెకు కానుకలు మునుపులు చెల్లించు చుందురు. పైగా నీమె జూదమున సాటిలేని సాంబిత్త్యము సంపాదించి యున్నది. ఆటకొక్క లక్షగూప్యముల ఫణముగా నిడి యెంతటి వారితోనైన జూదమాడి యోటమి యెఱుంగక గలుపుకొనుచుండు నట. వేయేల జనులెల్లరును యీమె సోయగమును చూడజాలని కన్నులుగావని వచించుచుందురు. అని యేమేమో పత్కెను.

ఆపల్కు లన్నియును రాకుమారులచిత్తింబుల హత్తుకొని తత్కంతాసందర్శనంబునకు తత్తర మొందజేసినవి. రాకుమారులును నాటికి ప్రొద్దుపోవుటచే మరునాడమ్మద్దియఁ గనుంగొన సంకల్పించు కొని విడిదిల కరిగిరి. నాటిరాత్రి రాకుమారులలో నొక్కరుఁడును కంటికి కూర్మలేక పరితపించుచు నెడనెడగల్గిన నిద్దుర మైకము నా తలిరాకుబోణి కల్పితరూపమును స్వప్నమునగాంచి యానందించుచు నంతలో మెలకువగల్గుటచే విషాదము జెందుచు నెప్పుడు తెల్లవారి సాయంకాల మగునా యెప్పు డాలలితాంగిని కన్నుల కరవుదీరునట్లు చూడగల్గుదుమా యని తీరని చింతతో నారాత్రి

జే.ఎ.చిరి. నలుగురు రాకుమారులు ఇకలను చూడమని పట్టకనుకు
 గాత్రత్యగియై యున్న వారగుటచే యాశానకుడు స్వాతంత్ర్యముకాదును
 యెనునని యామెనో నంద్రేయములకు నిశ్చయించుకొనినామె చిత్తవైకృత్యము
 కలుగ నుండుట.

పరాక్రమం కలిగియు సునహాదయలు చేశ్యమి యీ ముట్టకై పను
చున్న యూర్జితని దింకించి కట్టఁ జేసిరి యిట్టిదాదును బోధమోహముల
కేదురాచి నిలువనోపయోగదా! అట్టి బోధమోహముల బయంచినగాని
కార్యస్థి నానోపయోగము. నట్టి బోధమోహముల చేయిస్తులగు నిది కార్య
మును సాధించుట కలగిన వాస్తవం గోచరుచున్నది, పేరి పట్టుడు
నారేని పనిచేడల నన్నే నింకింతురు గాని నాపలుకు లాలకింపకుండుల
యోగాక యూనలకుకూడ నెడల నడుపుదురు, కాన కార్యమేనుజరుగ
నున్నది యిట్టి దుష్కరము, అనంతం మెల్ల పుష్కలమునో
యితో పంపవలయునే కాని ఇట్లును స్వేచ్ఛపడఁపూడదని మిన్నకుంచెను.

సాక్షాదంతాల్పానంతరేషునే రాకుమారుని నలుగురు పైకమును బట్టించుకొని రాకుమారుల నెక్క మూ వేశ్వారస్థిమును చూచుటకు కృత్నిశ్చయముగా యామె యింటికి జని ముంగలగల గంటవాయించి, తోడునే పుడవనతి అసభాగ్యవశమున తనకు పైక ముచ్చించుట కవ్వరో సచ్చిముంగిరవి భావించి మాతికలను ఒకటి వారిని లోనికి గొనిరా ననుష్ఠ మొనంగెను. చేటికలూ రాకుమారులగాంచి పినయంబున ననుష్ఠించి సశౌరచంబుగ లోనికి గొనిపోయి సుఖాననాసీనుల గావించిరి. ఆచేటికలులోని కేగి అను యేలికసానితో వచ్చిన రాకుమారుల సర్వప్రమోదయును నినిపించిరి.

అశ్వమేధము నముచిత్రాంగకారముల ధరించి భూలోకంబున
కవతరించిన నశ్వమేధము యన వలయు నపిబ్రహ్మకంబుల మోహింప
జేయును నయ్యారంబున నా రాకుమారుల జేరంజని సరసవచనరచ

నల దేలించుచు ముక్తాగూర్చి సమేతంబును శహ్వరమీలంబును అగు తాంబూల మొసంగి సుగంధద్రవ్యంబుల మేనబూసి వారిని సంతతా నందవాఢ్ధ నోలలాడించుచు పెద్దయు, బ్రాహ్మగడప తదనంతరంబున రాకుమారుల క్షినియెను. ఇది వస్తు సన్నిభులగు తమ చెంతనుండుటచే నిద్వరనచ్చుట లేదు. ప్రాప్తానోకకు కొంతతడవు వెత్తంబుల ప్రాప్త పుత్తిమా యని ప్రశ్నించెను. రాకుమారులును యక్షవిద్యయం దారితేరిన వారగుకతంబున నామెను సులభంబుగ నోడింపగలమను ధైర్యంబున సందులకు సమ్మతించి యాట కొక లక్షరూప్యముల ఫణంబుగా నిడి జూదమాడుటకు ప్రారంభించిరి.

ప్రప్రభమమున రాకుమారులు గెలుపొందిరి. కాని యాచతుర చతురత్వంబు మెరయ నాడుటచే శక్తిచూడుటల్ల నామెయేగెల్చి వారలచెంతనున్న ధనమంతయును గెలుచుకొనియెను. ఇంతలో వేకువ యగుట యెఱింగి రాకుమారు లాటచాలించి మించుబోసి! వేకువ యైనది ఇంక యాటసాగించుట అట్లుగాదు. నేటికి సెలవిమ్ము. మరల నీతో నాడుటకు జనుదెంతుము అని పల్కి యామెచే సనుజ్ఞగొని గృహభిముఖులైరి.

మరునాడు నలువ్రయ రాకుమారులును తమ బొక్కసమందు ధనములేకుండుటచే రథగజశురగ పదాతులన్నిటిని విక్రయించి రొక్క మును గూర్చుకొని సాయంకాలమువర కెల్ల వేగించి దినాంతమం దావేశ్యనుగూడి జూదమాడి తమ ధనమంతయును గెలుచుకొనగోరి యామె సాధముకు బోయిరి. ఆమెయు వానిబోనికి గొనిరా ననుజ్ఞ యిచ్చెను. దూతికలు వారిని లోనికి గొనివచ్చుటతోడనే వారికుచిత సత్కారములాచరించి వారలనుసంతుష్టి నొందించి ఎప్పటియట్లు జూదమాడుటకు నెత్తములుసిద్ధపరచెను. రాకుమారులును అడిసకొలది యోడుచు యోడినకొలది రోష మెక్కుడుగా రెట్టింపు ధనమును

మరల నొడ్డుచుండిరి. కొలదికాలములో వారిభనమంతయు వేళ్ళకు కైవశమయ్యెను. ఇంకను ఫణమొట్టకు ధనంబు లేక మిన్నకుండిరి. అంత నామె ఆయ్యా, మీనద్దనంబు లేదుగనుక నాటికి చాలింతమాయని ప్రశ్నించెను. రాకుమారులు నెలవెలబోయి చేయునది లేక యొకించుకాలోచించి యామె క్షణికి, ఓమోహానీ! నీవు మమ్ములను జయించితివి. నీతో నిగొకయాట యాడవలయునని యున్నది. ఆయాటను మేము గెలిచినయెడల నీవు మాకడ గెలుపొందిన ద్రవ్యమంతయును యిచ్చివేయవలయును. లేదా నీవే మమ్ము గెలిచినయెడ మేమే నీకు సర్వబాదాసులను చరించుచుందుము. అని పలికిరి. ఆపల్కుల కావెలయాలు సమ్మతించి మరల యాడెను. కాని రాకుమారుల తిథి ప్రతికూలముగా నుండుటచే నయ్యాటయందునను వారే యోడిరి. తోడనే యామె చెలికత్తె లరుదెంచి యానలుపురు రాకుమారులను బంధించి చెరనాలకు గొనిపోయిరి. తిలదవతియు తన యదృష్టమునకు మనంబున నెంతయో సంతసించి యానంద రిసాని మునుంగుచు యానిశాశేషమును గడపెను.

పరాక్రమకేతుడు తిలదవతిని జయించుట

✱

పరాక్రమకేతుడు తనసోదరులు నలుపురును తిలదవతిచే జయింపబడి చెఱసాలలో నుంపబడిన వర్తమాన మాలించి వారి నెట్లైనను చెఱపిడిపింపవలయునను సంకల్పమున జూదమున పరిశ్రమ మొనర్చి యందుగూడ, పాండిత్యమును సంపాదింపగోరెను. మరియు నామె యట్లు జయము గొనుటకు నెట్టికైతవ మొనగూర్చుచుండెనో గనుగొన దలంచెను. గ్రామమును ప్రవేశించి యొక సంపన్నగృహముని యింటికేగి యాతనికి పానాక బీదవాడననియును యుద్యోగిగా పేక్షతో జనుదలించిననియు నమ్మికబుట్టి వచించి యాతనియొద్దనొక

స్వల్ప వేతనమునకు పరిచాంకునిగా సైవేశించి యూతని చున్నసలం దును క్రమక్రమంబుగ వేతనాభివృద్ధి గాంచులయుండెను. ఆగ్రేస్తుండును ఈపరాక్రమ కేతునియెడల నమిలదియగులవాడై యుండెను.

కొంతకాలము గడచినవిమ్మట పరాక్రమ కేతుడు జూదమున పాండిత్యము గడింప ప్రయత్నముచు నూదకుండు జావునకేగి వారలతో జూదమాడుచు క్రమక్రమమున నుదపరిమితియైన పాండిత్యమును సంపాదించి పేరువడిసిన దిట్టదలనుగూడ సులభముగా నుండుచునంతటి పాండిత్యమును సంపాదించెను. అజూదకులందఱును అతనితో నోయా మమ్ము జయించుటొక గొప్పగాను. తిలదవతిని జగ్గుంపుము. అప్పుడు నీపాండిత్యము నెల్లడియగునని హాస్యముచేయుచుండిరి.

అంతటి పాండిత్యము సంపాదించిన యనంతరము తిలదవతి మోసముచే జయముగాంచుచుండుననియెఱింగి యెట్టిమోసముగానించునో యెఱుంగగోరి యాగృహమునందలి పరివారకులతో నెవ్వరితోనైన నైత్రియొనర్పగోరి యావీధినితొరొందుచు నాగృహమునుండి వెలికెవ్వగైన జనుదెంగురాయని పర్యాయుండెను. ఇట్లుండ నొక్క నాడొక ముదుసలి యాగృహమునుండి వెలికనుదెంచి ఎచ్చటికో పోవుచుండెను. ఆమెను కొంతవఱకు వెన్నాడి తన కెదుర్గనమిత్రుని కాముదుసలిని జూపి యామె యెవ్వరని ప్రశ్నించెను. అతడు పరాక్రమకేతున కిట్లనియెను: ఈజరతాంగన యూతిలదవతియొక్క పరిచారిక; యీమె యావేశ్యకు కుడిభుజమువంటిది. ఆమెయొక్క రహస్యములన్నియు నీమెకు దెలియదు. అని జెప్పి తనదారిబోయెను. పరాక్రమకేతు డామెను వెన్నాడి యీమె నివాసమును గుర్తించుకొనియెను.

పరాక్రమకేతుఁడు మరుసాడించుక మున్నుగ యజమానుని కడ సెలవొంది యాముదుసలి గృహంబున కేగుటకై బయలుదేరిన తోడనే యామె వెనుకనే బయలుదేలి యామె నివాసమును జేరబోయెను. తోడనే యామెను సమీపించి యామె పదములపై వ్రాలి అవ్వా అనుచు పెద్దపెట్టెన వాపోవ మొదలు పెట్టెను అతని విచారముజూచి యాముదుసలిగూడ కొంతవఱకు విచారించి నాయ నా! ఏల విచారింతువు. నీవెవ్వరివాడవు. ఇక్కడికెట్లు వచ్చితివి నీ వృత్తాంత మాద్యంతము నాకు చిప్పింపుమనుటయు నాత డతిదీనముగ నామె కిట్లనియెను. అవ్వా! నేనొక దిక్కుమాలినవాడను. నాజన యిత్రినన్ను గని పరలోకమున కేగినది. జనకుడును యొకటిరెండు సంవత్సరములైనను గడువకమునుపే ననుకీడి పరలోకమున కరిగెను. తల్లిదండ్రాదులు లేక దిక్కుమాలియున్న నన్ను మాకు దూరస్థురాలగు నొక వృద్ధురాలు జేరదీసి పెంచి పెద్దవానిగ జేసినది. కాని అయ్యో! నాదురదృష్టమేమని చెప్పుదును పదిరెండు వర్షముల వ్రాయ మున నుండగా నామెగూడ నన్నొంటిగా విడచి పరలోకమున కరి గినది. నేనంతట మరల దిక్కులేనివాడనై పరులపంచచేరి యింతవర కెట్లో కాలయాపనము జేసితిని కాని యయ్యది చాల చిన్నగ్రామ మగుట చేతను యందు పనులేమియు లేకుండుటచేతను జీవనోపాధి గలుగుట కష్టముగా నుండుటచే నాగ్రామమును విడిచి యీగ్రామ మునకు వచ్చితిని. నేడు నాయదృష్టవశమున నినుగంటిని. నాడెన్నఁచో చనిపోయిన నాయవ్వను బొడగాంచినట్టైనది. ముమ్మార్చుట నామెను పోలియున్న మిమ్ము బొడగాంచిన తోడనే మీపాదముల వ్రాలి నను రక్షింపవలసినదని వేడుకొన బుద్ధిపుట్టినది. అని తన దీనచారిత్రము నంతయు నామెకడ వెళ్ళబోసి మరియు నిట్లనియెను. అవ్వా! అసహ

యొడను. దిక్కులేనివాడను. సీగసాయ ముపేక్షించుటని సేరాసతో
సీపాదముల వ్రాలితిని. నన్ను విమనక రక్షించుట సీదేభారమని
పలుకుచు వెక్కిరించి. నేడప్పుడా రగభించెను. ఆరగతాంగనయు నాతిని
దీనచాగిత్రమంతయును పని యాలోచింపబాగుగానుండుచని తిలంచి
నాయనా లెమ్ము! నన్ను నానునునునినలె చూచి యానందమున
నాదరించుచు యీనానీతి శేషమును గడిపెనను నాకుమాత్ర మెవ్వ
రున్నారు. పేరాశతోవచ్చిన నిన్నూరక గొప్పగు తెందులకు అని
పల్కి యాలోని గృహములోనికి గొనిపోయెను.

పరాక్రమకేశుడు ఆ లేయియెల్ల నాయవ్యకడ మిక్కిలి వినయ
విధేయతలతో మెల్లగా యామెకునలయు సేనలను జేయుచు గడప
యడయముననే లేచి అవ్వా! నిద్రానీగియుగువాడు కాపురుషుడని
మనవాడు పల్కుచుండుడు. కావున గ్రాహములోనికి బోయి యేర్ప
తగిన యద్యోగమున్న పొచివచ్చెదను అని పల్కి పురంబులోనికిరిగి
తన యజమానుని గృహంబున కరిగి యాతని నెప్పటివలె సేవించుచు
సాయంకాలమైనతోడనే యజమానుని యనుజ్ఞగొని యవ్వచెంత
కరుదెంచుచు నొకమాసము దినములు గడపి యామాసమున యజ
మానుడు తనకొసంగిన ద్రవ్యముంబయును గొనిపోయి యవ్వచేతుల
నిడి అవ్వా! ఇదిగో నేను పనిచేసి గడించినది. ఇద్దానిని నీయిచ్చవచ్చి
నట్లు వెచ్చించుకొనుము అని పల్కెను. అముదుసలియు వానిప్రవర్త
నమున కెంతయో సంతసించి నాయనా నాకీద్రవ్యమేల నియ్యది నీ
కడనే యుంచుకొమ్మనియె కాని పరాక్రమకేశు డందుల కంగీకరింపక
యాద్రవ్యమును ముదుసలికే యొసంగెను.

ఇవిధమున నైదారుమాసములు గడించెను. ప్రతిమాసము
నను పరాక్రమకేశుడు జితమును గొనివచ్చి యాముదుసలి కిచ్చుచు
యామె సమృద్ధమునకు పాత్రుడయ్యెను. ఒకనాడు పరాక్రమకేశుడు

తనకు జీతమును దెచ్చియిచ్చినపు డాతని క్లిసియెను. కుమారా! నీవిట్లు కష్టించి ద్రవ్యము నేల సంపాదించెదవు. నాయుట లెక్క లేనంత భనమున్నది. అనుభవించుటకు మాత్ర మెవ్వరున్నారు. నీ వొక్కడవేగదా? ఎందులకై యూరక కష్టపడియెదవు రమ్మ నా ద్రవ్యమంతయును జూపెదను. అనిపల్కి యాతని తనతోగూడ గొని పోయి యొక నేలమార్గిగ యందు గుత్తిపరుపబడిన ధనరాసులను జూపి కుమారా! యివన్నియును నీయధీనములు నీకెప్పుడెంత యగత్య మైన యంత దీసికొనుచుండుము. ఇంక పనిచూచి యింట గూర్చుండు మనియెను. అంత నాత డవ్వా కూరుచుండితిని గుళ్ళుమళ్ళు యాట వను నామెత నెఱుంగవా? ఊరక కూరుచున్నయెడల దేహపరిశ్రమ యెట్లు కలుగును. ఇంతియెగాక నేపనియులేనిమనస్సు కట్టతెగిన నది వలె కళ్ళెముల వదలించుకొనిన గుఱ్ఱమువలె దారి తెన్నుల తెరం గెఱుంగక పరువిడుచుండును. కావున నన్ను నాయుద్యోగమును విడువవలసిన పని జెప్పకుమనియెను. ఆతని పలుకు లాలించి యాతని యెడ నపరమితానురాగము కలిగియుండెను.

ఇట్లు కొన్నిదినములు గడచిన యనంతరము పరాక్రమకేతు డొక్కనా డవ్వచెంతజేరి అవ్వా యీపురమునందలి వింతలన్నియును చూచితిని కాని వేశ్యవాటికయందు దివ్యకాంతుల నీను సుందర భవనం బొక్కటి చూచితిని. అంత చక్కని భవన మీపురంబున నెక్కడను లేదుసుమా! ఇంతటిభాగ్య మామెలరాగ కెల్లుకలిగినదో గదా? యని ప్రశ్నించెను. ఆ ముదుసలియు కుత్రా అయ్యది నా యజమానురాలి సౌధము. ఆమె గడించిన ధనము లెక్కింప నలవి కాదు. అందుచేతనే యంతటి దివ్యసౌధమును కట్టించినది. అని పల్కెను పరాక్రమకేతుడును యా యవ్వవలన తిలదవతియొక్క వృత్తాంతమంతయును దెలిసికొనుటకు సమయమువచ్చినదిగా దలంచి,

అవ్వా! ఆమె జూసమానుటయం దతి నిపునురాలనియు, ఎల్లప్పుడును జయమునే గాంచునుగాని యోటమి యెలుంగదనియు యెల్లప్పుడును పలుకుచుండు రియ్యది నిక్కమగునా? నేనుమాత్ర మయ్యది కల్ల యని తలంచుచుంటిని ఏలనందువా? పాచికలున్నచుటలో ప్రజ్ఞ యెల్లప్పుడును యుపయోగింపను. ఎల్లప్పుడును జయమే గలుగుట కామె యేదో మోస మొనర్చుచుండుననియే తలంతును అని పల్కెను. జరతాంగనయు పరాక్రమకేతుని పలుకులాల్పించి యూరని బుద్ధియాక్ష్మతకు మిగుల సంతసించి కుమారా! నీవనినచే నిక్క నడుం. ఆమె మోసముననే యెల్లర జయించుచుండును. అని పల్కెను. పరాక్రమకేతు డవ్వా పాచికలలో మోసమున్నదా? లేక యాటలో మోసమున్నదా? డొలుపునుని ప్రశ్నించెను. అప్పుడు తానేమి వచించుచుండునో గుర్తులేక రహస్యము నిన్ని బయలుపలుచ్చెను. కుమారా! పాచికలలో మోసములేదు. కాని యామె యొకప్పిల్లి నెత్తిపైదీపముంచును. తనకు పందెములు సరిగా పడకున్నయెడల మెటికలు విరచును. అంత రాప్పిల్లి తల యాడించుటకు మొదలు పెట్టును. అప్పు డామె యీ దీపపు క్రీసీడలోనుంచిన యెలుకకాయల నామె కనుకూలముగా నుండునట్లు సవరించును. అందువల్లనే యామె యెల్లప్పుడును జయించుచుండునని రహస్యము సంతయు వెలిగ్రక్కె యంతలో తెలివిదెచ్చుకొని నాయనా యీరహస్యము నెచ్చటనైన వెలిగ్రక్కెదవునుమా! హానివచ్చును అని పెక్కువిధముల పల్కి యాతనిచే నాసంగతి గోప్యముగా నుంచునట్లు బాసగొనియెను.

పరాక్రమకేతుడు తిలదవతినే సర్వదా జయలక్ష్మీవరించు టకు గలకారణమును నెలిసికొని యందులకు ప్రతిబన్నుటకై యొక్క ముంగిసనుకొని యద్దానిని తనజేబులో నుంచుకొని చేతిమెటికలు విరచినతోడనే బయటకు వచ్చునట్లుగా నేర్పెను. ఇట్లు ఆమె చేయు

మోసమును ప్రతిఘటించుటకు నలయు నేర్పాటులన్నియు గావించు కొని తానీవఱకు సంపాదించిన ద్రవ్యమంతయును లెక్కింపగా నాడు లక్షల వరాలుండెను.

పరాక్రమకేతు షొక్క శుభదినంబున తనయడమానుని సమీపించి అయ్యా ! యీ గ్రామమునకు సమీపమునందున్న యొక గ్రామములో నామిత్రులకు వివాహము జరుగుచున్నది. పోయి చూచిరావలయునని యున్నది. కావున నొకగుఱ్ఱమును నేటికి నాతో గొనిపోవుట కనుష్ఠ యుప్పించవలయునని ప్రార్థించెను. ఆపలుకులు నాలించి యాతడు నిక్కమని భావించి యందులకు సమ్మతించెను. నాడు దినాంతమగుటకు మున్నే పరాక్రమకేతుడు గుఱ్ఱమునెక్కి బజారునకేగి రాకుమారులు ధరింపదగిన యమూల్యవస్త్రముల గొన్నిటినిగొని ధరించి సాయంకాలమగుసరికి తిలదవతి గృహమునకు జనుదెంచి గంట మ్రోగించెను.

తిలదవతియు యాగంటానాదమాలించి మరల నెవ్వడోతనకు ధనమర్పించి పోవచ్చునున్నట్లు భావించి సంతోషమునుపొంది చెలి కత్తెలను బిలచి యాగంట మ్రోగించువానిని గొనిరావలసినదని యాజ్ఞాపించెను. వారాతని గొనివచ్చుటకేగినతోడనే తాను శయన గృహంబున కరిగి యందు పరికరములన్నియు సిద్ధపరచి చక్కగ నఖంకరించుకొనియెను.

చెలు లాతని గొనివచ్చుచుండగా దవ్వులనుండి యాతనిగాంచి యామె తనమనంబున నిట్లని చింతింపదొడంగెను. ఆహా ! యేమీ నుండరాకాదుని సౌందర్యము భూలోకమున విహరింప నరుదెంచిన మన్మధుడా లేక చెలువలశీలంబు పరీక్షింప రోహిణి నెడబాసినచ్చు చందురుడా ? లేక రంభావియోగమున మతిచెడి భూలోకమున నల్లా దుచున్న నలకూబరుడా ? కాకున్నయెడల నామాన్యమానవులకింతటి

పోయగము గల్గునా? కష్టా! ఈతని జెట్టబట్టుటచే నేనుండరి అన్య
యయ్యెనో యామె యాముష్మగంబుల భవ్యురాలుగదా? ఇదివర
కెందతెందరో రాకుమారులగాంచి యూటిసిగాని యింత నుందరా
కారుని యింతటి శేనోనిభ సేనాటకు గాంచి యుండిలేదు. నేనోసర్పన
పూర్వజన్మసంచిత్తాముననే యాతని సంగత్యులు నేటికి లభించి
నది. అని పరిపరివిధంబుల దలపోయును సంభ్రమాశ్చర్యములు బెన
గొన నెమరేగి పడండిననుకొనిన గొనరాచ్చి యొక హుసతూలి
కాతిల్పమున గూర్చుండిబెట్టెను.

తీలదవతి యాతనిది సుగంధిదాంబూలాండు లర్పణచేసి హుకు
చొప్పున కాలయాపన మొనరింపక నాతనితో సురభిక్రీడల దేలుట
కుత్సహించి యూతని త్వరపెట్టినానెను. కాని పరాక్రమకేతుండు
వయ్యారీ! సీవేనూ నెత్తిముల ప్రక్కగలజానవని నీపాండిత్యమెటుంగ
గోరి దవ్వలనుండి చనుబెంచితిని కావున మున్నుండు పాచికలతో
గొంత ప్రొద్దుపుచ్చి తదనంతరము భోగింతముఅనెను. ఆపల్కులా
లించి తీలదవతియు నాతనితో క్రీడింప దలంపుగ్గి మన్మథుండు తర్జన
పెట్టుటచే నెట్లైన పాచికలాటకట్టెట్ట నంకల్పించెను. కాని పరాక్ర
మకేతుండు త్వరపెట్టుటచే విధిలేక సొగటాలాడ నమర్చి పాచిక
చేగొని పండిమునైచుచు నాట సాగింప మొదలిడెను.

మొదటియాట రాకుమారుడు గెల్చెను. రెండవ యాటయు
యామె యోడుటకు సిద్ధముగానుండెను. అంత గామె తనచేతి మెటి
కలు విరచెను. తోడనే దీపము తలవైచునంపబడిన పిల్లి తల యాడిం
చుటకు మొదలుపెట్టెను. తోడనే యాతడును మెటికలు విరచెను.
అతనిజేబులోనుండి ముంగి వెలుపలికి వచ్చెను. అముంగిని గని యె
లుక కదలమెదలలేక యూరికుండెను. పరాక్రమకేతుండు తీలదవతీ!
అక్షలకొలది శణముగా నేర్పరచి జూదమాడుచుంటివిగాని దీపము

పెట్టుట కొక్క కొయ్యముక్కనైనను జతగూర్చియుంటివి కాదుగదా యని పరిహాసము చేసెను. అందుల కామె యెంతయో నొచ్చుకొని యొకచెలికత్తెచే యొక దీపము స్తంభమును దెప్పించి యాడుటను మొదలుపెట్టెను కాని ప్రతియాటయు నోడిపోవుచుండెను. కొంత సేపటికి పరాక్రమకేతుడు సుమారేడుకొట్ల హాపాయిలు గెలుపొందెను అంతట నాటచాలించి తరుణీ! రేపటిదినమున యాట సాగిం తము. నాథనముగూడ నిచ్చటనే యుండనిమ్ము అని పల్కి యానిశా శేష మాతస్వీమణితో క్రీడించుచు సుఖముగా గడిపెను. తిలదవతియు అతనియందు బద్ధానురాగమైనకలకళాప్రవీణుండగు పరాక్రమకేతు చేతల కపరిమితామోదము నంది సంతపించి తియై ఇల్లని చింతింప దొడంగెను. ఆహా! ఎంతటి ప్రజ్ఞాన్వితుడు ఎంత సౌందర్యముగలవాడు చూచినకొలది చూడ ముచ్చటగుచున్నదే మరువడలంచినను మరపు నకు రాని యింత సోయగము గలవానిని సృజించుట కాబ్రహ్మ యెంతటిసేద్యును వినియోగించెనోగదా? సోయగమునకుతోడు విద్యా ప్రవీణత యందులకు దగిన చాకచక్యము—వీని నన్నిటికంటె మిన్నయగు రసికత నొక్కచో మూర్ఖభవించి యుండెనుగదా! సురత కళాప్రవీణుడగు నాతనిచెంత ప్రాథనయ్యు కేవల ముగ్ధపగిది మెలంగి తినే యెంతటియానంద మాసుందరుని చెంగట లభించియుండెను. ఇట్టి వానిని చెంగనాడుకొనునంతటి బేలయుండునా? కానిమ్ము జయించిన నీతని దాసునిగా నేలుకొందును లేదేని జయింపబడిన నేనీతని నాఖా హువల్లరుల బంధించి కదలమెదల నీయకుందును, అని చింతించుచు మరల నాతడెప్పుడు వచ్చునాయని నిరీక్షించుచుండెను.

పరాక్రమకేతుడు తనదుస్తులన్నిటిని మరుగుపరచి యెప్పటి వస్త్రముల ధరించి యాజమానుని చేరబోయెను. నాడుదినాంతమువర కును యాజమానుని మదికెక్కువల్లు సేవించి సాయంకాలమైనతోడనే

యాతనియొద్ద నుండి నన్నుగొని తిలదవతి పాధమునకు పోయెను. ఆమెయు సాయంకాలమైనతోడనే పరాక్రమకేతుడు డరుచెంపనని వివిధాలంకారభూషితము యాతని యాగమున ముప్పేక్షించి నీగికవాట మును బ్రేరించియుంచి యుండుకమలుగున నొక హంసహాలికాతల్పమున గూరుచుండి యుండుడెప్పు డాతని నెదుర్కొని నివాసికి దీనుకొని వచ్చినని తలపోయుచు యీ యొక యుగమునలె గడపుచు అనుచు యీ ముసను తన యలంకారముల తృప్తిబుట్టపడియున్న నాతిడు పతిహాసిం చునేనో యని మాటిమాటికిని దర్పణమందు నిలకించి నవనించు కొనుచు మాటిమాటికిని విభిన్నమృదువంత చూచుచు కాలయాపన మొనరించుచుండెను. పరాక్రమకేతుడు గాన్పించినతోడనే యానన మునుండి లేచి పరుగుపరుగున యాతని నమిసింగిని కొల్లించుకొని ప్రియా! ఇంతటిజాగ్రాసర్పిరేలే! మింకొర వై యీ యొక యుగమునలె నిరీక్షించుకొనియుండుననియైన దలంప కివ్వగ జాల మొనర్పపాడియే యని పల్కుచు మోహభరంబున నాతని పలువారు కొల్లించుచు గబ్బిగుబ్బలుగమ్మున నాని తమిగిచ్చుకొనుచు యుంచనడకలతో నాతని శయనాగారమునకు దోడ్కొనిపోయి మృదుతరంగుల నొక హంస తూలికాతల్పమున నాతని గూర్చుండబెట్టెను.

తిలదవతి నలులను బిలువనంపి మధురతరంగులగు ఫలహార ముల దెప్పించి నాథా! యీ అల్పాహారమును స్వీకరించి నాయానంద మినుమడింపజేయ ప్రార్థించుచున్నదానను. మీరు నేడిచ్చటికి వేగ ముగా నరుచుతురనియు మీసరసనే గూరుచుండి యల్లసమున భుజింపనచ్చుననియు వీనినన్నిటిని తయారుచేయించి మీరాక కెదురు చూచుచుంటినని పక్కను. ఆపల్కులాటించి పరాక్రమకేతుడు ఫల హారముల పశ్చిర మందుకొని యొకభక్త్యమునైతి తిలదవతికొంగిన నదైన నామె భక్తిపురుండ తాను వేరొక్కభక్త్యమాను దినుచు

మధ్యమధ్య దామెనవుచున్న భక్త్య మామె కందించుచు వినోదంబుగ
 ఫలహారములన్నిటిని భుజించి వానిచుచి కెంతయు నానందించుచునామె
 కిట్లనియెను. తరుణీమణీ! భక్త్యములే మధురములొలేక నీయధర
 బింబమే మధురమో నిర్ణయింప నుంతయు నలవియగుటలేదు. సూర్యో
 దయమునుండియు నీయధరమధురామృతధారల చవిచూచుభాగ్యమిం
 కెప్పటికి గల్గుననియే తలపోయుచుంటిని. కాని యీదినమున పాచి
 కలయందు నీకుగల పాండిత్యమును జూపింపుము. నిన్నటిదినమున
 చాలరాత్రి యగునంతకుగాని యాట ప్రారంభింపమిచే నెంతయో
 సేపాడియుండలేదు. నేడట్లుగాదు మనమొండొరులొగో నెవ్వనికెక్కుడు
 పాండిత్యముగలదో చిత్తయును తేలువరకును యాడవలయును. అనిన
 విని తిలదవతియు ! అయ్యా! తొలిజన్మమున నాయొనర్చిన పుణ్య
 విశేషంబున నేటికి మీయట్టి రసిక కేళిరుల సాంగత్యములభించినది.
 అట్టియెడ కాలచుంతయును నిపాచికల యాటలొగో గడపివేయదలంచు
 చుంటిరేము కాని మీయానందమునకు భంగము గల్గింప మనస్కరిం
 పక యందుల కంగీకరించుచున్నాను కాని యొక్క మాట వినుడు
 నాకడనున్న ద్రవ్య మపారము ఒకటి రెండు దినంబులాడిన నయ్యది
 తరుగదు. కావున నేనోడిన నానమస్తవశ్వర్యముల సమర్పించి తమ
 దానినై మెలంగుచుండెదను. అటుకానినాడు అనునంతకు పరాక్రమ
 కేతుడు తరుణీ సందేహింతువేల! నీవే నా పాచికల జయించిన
 యెడల నీకు దాసుడనై వర్తించెదను. ఇదే ప్రమాణముగానొక్క
 యాట యాడుదము రమ్మని యామెను బలవంతపరచెను.

ఇరువురును యాడుటకు గూర్చుండిరి. మొదటినుండియు యదే
 మియదృష్టమోగాని యామె యాటయే నీళ్ళుగారుచుండెను. పరాక్ర
 మకేతుని కాయలన్నియును పండుచుండెను. ఆమె చేయునదిలేక
 యూరక చూచుచుండెను. ఆమె తనచేతికి పాచికలు వచ్చుటతోడనే

యెంతయు ప్రయత్నమున పండెము వేయబోయెను. పై పనునకూ
లము గావియెడ నునుజప్రయత్నమున కార్యములు సాధింపబడెనా?
యాపందె మామెకు లభింపకపోవుటయేగాక పరాక్రమకేతున కెంత
యలభి కానియై యాతనికాయలు పండుటకుగూడ తోడ్పడెను ఆట
ముగియునంతకు పరాక్రమకేతు డన్నికాయలను పండెను తిలదవతి
యోడెను. తోడనే యామె తనకడనున్న బీగముగొని యాతని
కొసంగి పదములపై వ్రాలి అయ్య! చేసినవాస్తవ్యము మేరకు మీకు
దానినైతిని. దయతో నన్నేలుచుండ ప్రార్థించుచుంటిని మీకొసంగిన
బీగము లన్నియును నేను నిలువజేసి యుంచిన ధనరాసులున్న మంది
రములని రండు చూపెదనని యొక్కొక్కగదిని పరిచి యంచున్నధన
రాసులను చూపెను. పరాక్రమకేతు డాధనరాసులను చూచి ఆహా!
ప్రపంచముననున్న ధనమంతయును యీమె యింటనే నిలచియుం
డెనా? అబ్బా ఎంత ద్రవ్యమాంజించినది యని విస్మయమంది యామె
తోగూడలేయ్యగృహమునకు జనుదెంచి యామెతో సురతభోగముల
దేలుచు నానిశాశేషమును గడపెను.

త్రిజగన్మోహిని యనందగు సుందరీమణి పొందు లభించినంత
టినుండి యాపరాక్రమకేతుండు తానరుదెంచిన కార్యమును మరచి
యామెతో కామోపభోగము లనుభవించుచుదివారాత్రముల భేదము
లెంచక యాతిలదవతి యింటనే నిలచుచుండెను. ఆమెకు మాత్రమంత
కంటె కావలసిన దేమున్నది. ధనమా లోపములేదు. విద్యలయందా
పరిపూర్ణ పాండిత్యమును సంపాదించినది. వరుడా యనుకూలుడు.
రూపమునందా మన్మథుడు కామశాస్త్రవేది, పరమరసికుడును. ఇంత
కంటె నామెకు వాంఛనీయముండునా? అల్లుయ్యిరువురును గొన్ని
మాసములు నిరంతరసుఖముల బొంది తస్మయ్యులైరి.

జయప్రదుని విచారము

జయప్రదుడు కుమారులు నలువురును గులోబివువ్వను గొని వచ్చుటకు బయలుదేరిన నాటినుండియు వారు తప్పక ప్రసూనము. గొనివచ్చి తన యంధత్వమును బాపెదరని నమ్ముకొని యుండెను ఒకమాసము గడచిపోయినది. కుమారు లరుదెంచు జాడ గాన్పింప దయ్యెను. రెండుమాసములు గడచినవి కాని రాకుమారులు తిరిగి రాలేదు. అతడు తనతో జెప్పినట్లుగా కుమారు లొకమాసము లోననేగాక రెండుమాసము లైనను రాకపోవుటచే నెక్కుడుగా చింతించుచుండెను.

అహో! ఆగులోబివువ్వచే నాకు దిరుగ దృష్టి గలుగునని పేరాశ వహించు కుసుమకోమలులగు తనూజులను పంపియుంటిని. వీరి కా బకావలియున్న వన మెచ్చటనుండెనో యందు ప్రవేశించుట కేమార్గమున భోవలయునో దెలియునో లేదో? ఇంతకును యాబకా వలి వనమున్న దిక్కుకేని వీరేగియుండిరో లేదో-ప్రయాణమునందు వీరలకేమైన నాపద గలిగియుండునా? ఒకని కాపదగలిగిన నొకడైన దిరిగిరావలయునుగదా? ఒక్కరును రాలేరి. నామనమూరక తామ రాకులోని నీటిబిందువువలె సూరక చలించుచున్నది. కుడిచి కూర్చుండ లేక నిష్కారణముగా వుత్తులనుగూడ కష్టపెట్టుచున్నాను. అని విచారించుచు మంత్రిని పిలిపించి యాతనికి జయప్రదు డిట్టలనియెను.

కుమారులు ప్రసూనసంగ్రహమునకై యరిగి చాలదినము లైనది. వారిలో నొక్కరుడును యింతవఱకు గృహమునకు మరలి రాలేదు. వారేదిక్కునకేగిరో యెంతవరకు కృతకృత్యులైరో దెలియదు. కావున చారులను బుట్టించి వారివృత్తాంత మేమైన దెలియ నగునేమో యత్నింపుమని నియోగించెను.

మంత్రియు బెక్కురు చూడలను బెలిపించి చాచలను రాకు
మారులు ప్రయాణమున దిక్కునకేగి రాకుమారుల లీపు డచ్చటనున్న
దియు కనుగొని వారలను కలసికొని మాటలూడి పట్టణమున కెప్పు
డరుదెంచెదరో కనుగొని రావలసినదని నియమించెను. మంత్రుల
యాజ్ఞను శిరసావహించి చారులు నిరంతరప్రయాణముల సాగించుచు
దమకగుపడిన జనప్రదంబులందెల్ల రాకుమారులచ్చటికి వచ్చియుండిరో
లేదో కనుగొనుచు వెక్కుదినములవఱకు దిరిగి దిరిగి రాకుమారు
లెచ్చట నున్నదియగుగొననేరక గృహోన్ముఖులై మంత్రకేళిరు
నకు తమపడిన పాల్లెల్ల వినిపించి రాకుమారులను గలసికొన నేర
మైతిమని నుడివెరి.

జయప్రదాడు చారులు తిరిగివచ్చిరనియు వారు కుమారులను
కలసికొన లేకపోయిరనియు విని యెక్కువగా విచారించి విధి! ఇంతటి
వృద్ధుడనయ్యి యాశాపాశపీడిగూడనై యింకను యైహికముల
నాకాంక్షించుచు కుమారులను గష్టబెట్టెని. నాయుట్టి కట్టిడి యుం
చునా యని తలపోయుచు విధివిధాన మెవ్వరును దప్పింపలేరని నిశ్చ
యించుకొని పరమేశ్వరుడే దనకుదోడ్పడవలయునని తలంచి కుమా
రులు కార్యమును సాధించుకొని రావలయునని కోరుకొనుచు వెక్కు
లగు వ్రతములను తపములను నలుపుచుండెను.

పరాక్రమకేతుడు గులోబిపువ్వున కై యరుగుట

ఒకనా డయ్యిరువురు తమ ప్రాసాదమునకంటియున్న యుద్వ్యా
నవనంబును ప్రవేశించి యేలాలవంగనికుంజములపొంత రవంతనిల
చుచు జాజివరజాజిలతాపుంజముల గొంతతడవు దాగుడుమూతలా
డుచు మల్లెపందెరు చెంతనించుక నిలచి తత్రప్రసూనసౌరభంబుల
నాఘ్రూణించుచు చేమంతల చెంతచేరి మారుతపశంబున నటునిటు

గదలుచు వింజామరలు పీచు తెరంగున నూగుచు తమ్ము నేవించు చున్ననో యనునట్లున్న చేమంతిపూవుల గ్రహించుచు చని చని ప్రానాదమున కింక దూరముననున్న సరోవరమును జాయంజని యంగున్న పద్మములపై ముసరుచు విహరించు ద్విరేఖసంతతుల గాంచి యానందించుచు నందు ప్రియాంగ నతో జలక్రీడ గావించుచు రాయంచలబెడగు గాంచి సంతసించుచు తత్సరోవరతీరమున సమర్ప బడిన చంద్రకాంత శిలావేదికపై సురపొన్ననీడల గూరుచుండి వినోద కథాప్రసంగమున బ్రొద్దుగడపిరి. అనంతర మాదంపతు లానరోవర మున బ్రవేశించి కొంతతడవు జలకేళి నవరించి సంతృప్తచిత్తులై వెలికరు దెంచిదువ్వటువలధరించితత్సమీపంబునగలయొక్కపొదరింటం జేరి కొంతతడ విష్టకథాలాపంబులను గొంతితడవు మదేభయానల సుందరతరంబులైన నృత్యగానాదులను గాంచియును నానందించుచు గాలంబు గడపిరి.

అనంతర మయ్యరువురును గృహోన్ముఖులైరి. అట్లు చను చుండ మార్గమధ్యమున నొక్కచో నొక్కగులాచివుప్పును దిలకించి నాథా ! యాప్రసూనము నా కందునట్లు దోప దద్దానిని ధరింపలయు నని యున్నది తెచ్చిపెట్టుడని పల్కెను. అతడా ప్రసూనమును జాయబోవుచు విస్మృతాంశము జ్ఞప్తికి వచ్చినతోడనే యాపుష్ప మును గోయక విన్నదనంబుతో దిలదవతిని జేరవచ్చెను. తన విభు డట్లు మఱలివచ్చుటయు నాతని వదనంబున వింతమార్పు కలుగు టయు దిలకించి తిలదవతి కట్టా ! వారి నేటికి పుష్పమును గోయ మంటిని నేనట్లు చెప్పటవలన నాతనిమనంబు సంకటపడి యుండునని భావించి నాథా ! మఱలివచ్చితిరేల ? ఇంతలో దమముఖ మిట్లు విన్నవై యుండుట కేమిపేతువు ? తెల్పుడని పరిపరివిధంబుల బ్రశ్నిం చుచుండెను కాని యాతడు విచారమున నోరు కదల్చక మిన్నకుండె

ను. ఆతడు మానముతోడనే యామెతో నంతఃపురంబున కేగెను. కాని తనమనోగతమును సుంతయును తిలదవతి కెఱిగింపడయ్యెను.

అంత దిలదవతి యూరక పరితాప మొంది చూడనిమనోగత మెఱుంగనేరక యెట్టుకేల కామె యాశ్చర్యపదముల వ్రాలి నాధా! మీ రేల నేడు భోగముల నన్నిటిని వదిలియుండిరి; ఇట్లుండటకు కారణ మేమి? మీరే సర్వమని సమ్మొకొనియున్న నన్నిట్లుచిన్నబుచ్చిమీరు మాటలాడకుండుట సాజీయో. మీరు చింతించుచుండ నేనుమాత్రమీ భోగముల నందుచు సుఖంపగలననియేతిలచితిరా? మీవిచార కారణ మెఱిగింపక తప్పదని బలవంతపరచెను. ఎట్టుకేలకు పరాక్రమశేతుడు తరుణిమణి! నీ కెఱిగింపరానిరహస్యమున్నదా? వినుము. మేనైదుగు రన్నదమ్ములము గులోబకావలియుద్యానననముననుండు గులోబిపూవును సంపాదించుటకై బయలుదేరితిమి. నలుపురేపటకు నీచే జూడమున జయింపబడి చెరసాలలోనున్నాడు. నేనును నీబాహుబంధమున జక్కుకొని విషమసత్తుడనై క్రిందుమీదెఱుంగక వచ్చిన పనిమరచి యుంటిని. నీవుపుష్పమును కోయనుంటివి. ఆపుష్పమును కోయబోవు నంతకు మేము బయలుదేరినచ్చిన సంగతి జ్ఞప్తికివచ్చినది తోడనే యెడతెగనివిచారమునన్నావహించినది. ఇంతవర కాప్రసానమును సంపాదించుటకీయ్యది సరిగ్గాన మార్గమనియైన యెఱుంగనైతిని అని పల్కి మిన్నకుండెను. ఆపల్కులాలించినతోడనే తిలదవతి నాధా అంతటి కష్టకార్యమును సాధింపవలసినంత యగత్యమేల కల్గెను. మానవులకు చొరరాని; మానవులకేకాక దేవతలకైనను పివీలికాదులకైనను యాబకావలి యుపవనము జొరరానిదికదా! ఆవనమున ప్రవేశింపవలయునను యభిలాష మీకెందులకు గల్గెను. అందలి గులోబిపూవులు దెచ్చుటయన సామాన్యకార్యముగా మది నెంచి యుంటిరా? ఆపుష్పమునకు కావలిగా నెందరు భూతములు నియ

మింపబడియుండురో యెఱుంగుగురా! ఆ యుపవనప్రాకారము లాకన
మంటుచుండు ననియైన వింటిరా! సారంగమార్గముననైన ప్రవేశింప
వీలులేనట్లు మూషకరాజును భూతము తన భటులగు యిన్నూరువేల
మూషకములతో కావలి కాయుచున్నాడు. అకాశమునుండి లోని
కెవ్వరును ప్రవేశింపకుండునట్లు పెక్కు వేల భూతము లహోరాత్రము
లేకదీక్షతో కావలి కాయుచుండుననియైన వినియుంటిరా? నాథా!
ఆ ప్రయత్నమునుండి విరమింపుడు. నాపల్కు లాలింపుడు లేనిపోని
చింతలు మనంబున నుంచుకొనకుండు. ఇచ్చట నివసించుచున్నందు
వలన మీకెట్టి లోటుపాటులును కలుగవు. ఈనాద్రవ్యము మనజీవిత
ముల హాయిగా గడపుటకే గాక పదితరములవారికిగూడ సరిపడును
గదా? అని యేమేనో వచించుచుండ యామెను వారించి ప్రేయసీ!
ఇందున్న రహస్యమును నీవెఱుంగక నన్ను వారింపనెంచుచున్నావు.
కాని నాచారిత్ర మంతయును వినిన యనంతరము నీవట్లెంతమాత్ర
మును పల్కవు. నాచారిత్రమును సంగ్రహముగా దెల్పెదను వినుము.
నేను జన్మించిన పదునారు వత్సరములవరకు మాజనకునిచే చూడబడ
కుండునట్లుగా నరణ్యమధ్యమునఁ బెంపబడితిని. ఒకనా డాకస్మికముగా
నేను వేటాడి సామ్యసిలి యొక చెట్టుక్రింద పరుండియుండ వేటకై
యరుదెంచిన నాజనకుడు నన్ను చూచెను. తోడనే యాతనిదృష్టి
తప్పెను. ఎట్టి భీతితో నన్నరణ్యమునుంచి పెంచెనో యట్టి భయము
నుండి తప్పించుకొనజాలడయ్యెను. వైద్యులెవ్వరో బకావలి వనము
సంచున్న గులోబిపూవు మరల దృష్టి యొసంగగలదని యాతనికి
జెప్పిరట యట్లు చెప్పినమాట లాలించిన నాటనుండియు నాజనకు
డాపూవునే సర్వదా వాంఛించుచు నలుపుడు కుమారులను యందు
లకై బంపెను. నాకీ సంగతి తెలిసి నేకూడ వారితో బయలుదేరితిని.
నావలననే నాతండ్రి గ్రుడ్డివాడయ్యెను. నావలననే తిరుగ దృష్టి

పొందినయెడల మేలుకాదా? కాక యా ప్రయత్నమున నేను మరచించినను లగ్న లోకము లన్నియును అట్లొనర్పకున్న నన్ను దిమ్మెట్టి పోయరా! కావున నాప్రమాణమును మానుమని యింక నెన్నడును బోధింపకుము. మరియు నీపల్కుల తీరుజూడ నీవాబకావలి వనమును గూర్చి యెఱింగి యుండువని తోచుచున్నది. కావున నాకావనమునకు నరియైన మార్గమెరింగించుము. పైన నాయదృష్ట మెట్లుండునో యట్లుగును అని పల్కెను.

నెండియు తిలదవతి యాతనిని గులోబిపుష్పము దెచ్చుటకై నెడలకుండునట్లు చేయవలయునని యెంతయు ప్రయత్నించి విఫలమనోరధురాలై చేయనదిలేక యీపట్టణమున కుత్తిరముగా కొన్ని దినముల ప్రమాణములో నీవాబకావలి యుద్యానవనమున్నదనియు మార్గమంతయు కీకారణ్యమనియు కంటకభూయిష్టమై యుండుననియు జెప్పెను. అనంతరము పరాక్రమకేతుడుయొక్క శుభదినమున నామె కడ సెలవొంది పుష్పమును సాధించి నట్లైన తిరుగ కొలది దినములలో వత్తునని జెప్పి పయనమై పోయెను. X

పరాక్రమకేతుని ప్రమాణము

పరాక్రమకేతు డుత్తిరాభిముఖముగా నరుగుచు నొక్క మహారణ్యమును ప్రవేశించెను. అయ్యరణ్యంబున చెట్లతిడట్టములై సూర్య కాంతిని భూమిపై పడనీయకుండెను. అందువలన నాప్రదేశ మంతయును జలగంపి క్తమై యుండెను. మరియు వివిధంబులగు భుజగంబులు తరుమూలములపొంతనున్న పుట్టలలో నాశ్రయ మేర్పరుచుకొని యుండెను. అపరాక్రమకేతుడు భయపగిందక—ధైర్యమే సహాయమై త్రోవజూప ఖడ్గమాత్రసహాయమై యాత్మరక్షణమాచరించుకొనుచు వెల్ల వెల్లన పయనము సాగించుచు నెట్టికేల కాయరణ్యమును గడచి

వేరొక మహారణ్యమును ప్రవేశించెను. అందు పవనవేగంబున ప్రవహించు సెలయేళ్ళును కాలునైచిన జడ్రునబాదు బండరాళ్ళును మిట్టుపల్లంబులును గల్గి భూమియంతయు నూదులవంటి పడుగులరాళ్ళచే గప్పబడియుండెను. ఆమొఱకురాళ్ళపై నడువనేరక యాడెంతయో శ్రమజెందుచు దప్పికయైనప్ప డాకొండవాగులయందలి జలముచే దప్పిక తీర్చుకొనుచు అకలిబాధల నడంచుకొనుట కేకాయగనరులో నమలుచు యేకాకియై ప్రయాణమొనర్చి కొన్నిదినంబుల కావనంబు నుగూడ గడచి చని వేరొక యరణ్యమును ప్రవేశించెను. అయ్యది సుంతదు గడచివచ్చిన యరణ్యములు రెంటికంటె నెక్కుడు భయంకరమై యడుగు నడచుటకుగూడ నశక్త్యమై యుండెను. కాని పరాక్రమకేతుడు పట్టువదలక సాహసంబున కార్యమైనను సాధింపవలయును లేనియెడల కార్యసాధన యత్నమునైన హరణింపవలయును దృఢనిశ్చయమున నడుగామడనాలె నడచుచుండెను. ఆతడట్టి కష్టముల నొందుచు—తుచ్చవాంఛనల జయించుకొనలేక వేశ్యయొక్క కపట మెఱుంగక మోసపోయిన తనయన్న లీకష్టములనించు కంతయు చవిచూడకయె మరలిపోదునుగదా యని చింతించుచు— తన్నింతవరకును రక్షించి గులోబకావలి వనమునకు సరియైనమార్గమును జూపించిన పరమేశ్వరునియనూనకటాక్షమున కెంతయో సంతసించుచు మాటిమాటి శాపరంభాముని దివ్యనామసంకీర్తన మాచరించుచు ప్రయాణము సాగించుచుండెను. అయ్యరణ్యంబు కంటకశిలావృతమై యుండుటవలన నాతఁ డెక్కుడు దూరము నడువనేరక దినమున నెక్కుడగు శ్రమదీర్చుకొనుటకై యుపయోగించుచుండెను.

ఇట్లులే యనేకబాధలకు లోనై కొన్నిదినములు ప్రయాణమును సాగించియొక్కనాడు మార్గాయాసమున సొమ్మసిల్లి పడయుండెను. అప్పుడొక భూత మాతని సమీపించి తనచేతితో నాతని తట్టి

శేషి ఓరీ ఎవ్వడవు సంపూర్ణరక్షణ మొందియున్న యీ ప్రాంతములకు వచ్చుట కెల్ల నీకు పీలుచిక్కెను నీవృత్తాంతమేమి చెలువుమన నాతడు మేల్కొంచి యాభూతరాజముయొక్క వాదపద్ధతుల కెరిగి భూతరాజమా! నీతో నాయవస్థయేమని చెప్పకొందును తల్లిదండ్రులు లేనియనదను, బహుబీదవాడను, ఎచ్చటికిబోయినను యుద్యోగము లేదు పొమ్మని కనరి కొట్టువాడేకాని యించుక జాలిగలిగి ననురక్షించుటకు పూనుకొనకుండిరి. ఇంక నీవిపుల విశ్వంబున నేతలదాచు కొనుటకు నెలవులేక చేయునదిలేక ఆత్మహత్యగావించుకొని జీవముల వాయుటకు నిశ్చయించి నదిలోబడితిని కాని పాడుప్రాణము ననువీడ దయ్యెను. ఈత నేర్చియుండుటచే యానదీబలంబులు ననుపైకి దేల్చి వేసినవి. ఇక చేయునదిలేక నేయరణ్యంబైన ప్రవేశించిన పులియో సింగమో తప్పక నను కబళింపగలదని నిశ్చయించుకొని గంభీరాటపుల ప్రవేశించితిని. కాని యేమిప్రయోజనము పులులమొత్తంబులు నను జూచి గుహలు జొచ్చినవి. సింగంబులు కాందిసీకతనొందినవి. విషో రగంబులు నను విడిచి దవ్వుదవ్వుల కరిగినవి. ఇక చేయునదిలేక తెగించి యాకలిదప్పలచే పీడింపబడియైన మరణింప నిశ్చయించుకొని నిరంతరప్రయాణముసల్పుచు యిచ్చటి కరుదెంచితిని. నేటికి నావాంఛిత మీడేరినది, ఓభూతమా! నన్ను నేడు నీకాహారముగా సమర్పణ చేయుచుంటిని. చతుష్పాదులకాహారమగుటకంటె యేనక్కలవాతనో బడుటకంటె నాశరీరము తమవంటి మహానుభావుల కుపయోగింపబడిన యెడల ధన్యుడనగుదును. అని పెక్కువిధముల పల్కెను.

ఆతనిపల్కులాలించి యాభూతము కనికరముగలదియై ఓయీ సీచరిత్ర మాలించిన నీపై జాలికలుగుచున్నది. నీయట్టివానిని పెక్కుర కబళించినగాని మాకొక్కపూటకైన సరిపడదు అట్టియెడ నిను కబళించి యాదోషమును నామెడ జుట్టుకొనుటెందులకు నీకు జీవనో

పాధి జరుగక మరణింపనుంటి ననుచుంటిని గావున నాకడనుండుము నీకెట్టికష్టమును గలుగనీయక గాపాడుచుండెదను అని యను నయోక్తుల నాశని లాలించెను.

పరాక్రమకేతుడు భూతమును మెప్పించుట

పరాక్రమకేతు డనుచిన్బునను 'కాయగసదులచే తన యీకలి బాధ తీర్చుకొనుచుండుట చూచి యాభూత మోయి! ఎంతకాలమని యిట్లు కాయగసదుల దినుచు కాలక్షేపము చేయగలవు కావున నీవు భుజించునట్టి వస్తువులేమో నాకు దెల్పుము అట్టివానిని దెచ్చి నీకర్పింతుననియెను. అంత పరాక్రమకేతుడు భూతరాజమా! మీరెల్లరును పచ్చిమాంసమునే భక్షింతురుకాని మేమట్లుగాదు మాంసమును తినుటయే యరుదు తినినను పచనముగావించి యుపయోగింతుము. మేము తరచుగా వరిబియ్యము గోధుమపిండి, శర్కరమున్నగు వస్తువుల నధికముగా వాడుచుండుము అని పల్కెను.

భూత మామరునా డెచ్చటికోపోయి గోధుమపిండి, శర్కర, నేయి మున్నగు వివిధవస్తువుల నొంటెలపై నిడుకొని మోయించుకొని వచ్చి వానిని పరాక్రమకేతునకు జూపి ఓయి! నీకోరకై యీవస్తువులను సంగ్రహించుకొని వచ్చితిని. వీనినెట్లో పచనముగావించుకొని తృప్తితీర భుజించుచుండుము. ఈసరుకులు సెలవైనయెడల మోమోటపడక నాకెఱిగించుచుండుము మరల వానినిదెచ్చి నీకర్పింపగలను. అని పల్కి తన కార్యము నిర్వర్తించుకొనబోయెను.

పరాక్రమకేతు డాపదార్థములను జాగ్రత్తచేసి దినమున కొక కొంచెము కొంచెముగా నాడుకొనుచు కొన్నిదినములు కాలయాపనముచేసెను. తదుపరి యొక్కనాడు నాలుగైదువీశల నేతినికలిపి నీటిని కొంచెముచేర్చి పెద్దముద్దగా గలిపి యద్దానిని చేతులతోడను కాళ్ళ

తోడను బాగుగాతోక్కి యైదురొట్టెలుగా తయారుచేసి నిప్పులపై కాల్చి సిగ్గవగచెను విమ్మట నిప్పులను కణకణలాడునట్లుచేసి యెఱియొంటెను వధించి దానిమాంసమును చక్కగా నిప్పులపై వేల్చి తినుటకు సరియైన నుప్పు కారములచల్లి తయారుచేసి భూతమరుదెంచిన తోడనే యారొట్టెలను తినిచూచి వానిరుచి కెంతయు 'మెచ్చుకొని' యాతని కిట్లనియెను ఓయీ! నీవుచేసిన యారొట్టెలు మంచి రుచిగా నుండెను. ఇంతకుమున్ను నేనెవ్వడును యింతటి రుచిగల పదార్థముల నెవ్వడును చవిచూచి యెఱుంగను మాంసమును నీవెట్లు తయారు చేసితివో! చెప్పజాలనుగాని యామాంసమున కున్నరుచి యింతని వచించుటకేని యశక్తుడును నీవు నాకు గావించిన యాయుపకారము నకు నేను సర్వదా వశుడనై నీయభీష్టముల దీర్చుచుండునుఅని పెక్కు విధముల నాతని బాగడెను. పరాక్రమకేతుడును తనమనంబున యీ భూతమును తృప్తిపరచి సులభముగా స్వాధీనము చేసికొనిన యనంత రమే కార్యసాధనకు గడంగవలయును కాని యన్యథా చరించిన కార్యము సాధింపబడకుండుటయేకాక ముందెవ్వడును సాధింపవలను కానట్టి పరిస్థితులేర్పడగలవని చింతించుచు భూతముయొక్క మాటల కధికముగా సంతసించుచున్నట్లు నటించెను.

పరాక్రమకేతుడు ప్రతిదినంబునను యాభూతమునకు రొట్టెలనుచేసి తిననిచ్చుచు యాతని యనుగ్రహంబు సంపాదించు చుండెను. ఒక్కనాడు భూత మధికసంతోషంబుననున్న సమయంబున పరాక్రమ కేతుం డాభూతమును సమీపించి మహానుభావా! నేటిదనుక మీ మనసున కెక్కునట్లుగా మెలంగితిని. మీసహాయమున నా చిరకాల వాంఛితమును దీర్చుకొనవలయునని తలంచితిని కాని తమ్మడుగుటకు సందేహించుచు చుంటిని అని మిన్నకుండెను. ఆపట్లు లాలించి భూతమోయీ! నాయెడ సందేహింపవలసినదిలేదు. నీవాంఛితమేమో

తెలుపుము. అయ్యది యెట్టిదైనను శుభ్రక నెరవేర్చెదనని పల్కెను. పరాక్రమకేతుడు కొంతదిటవు దెచ్చుకొని భూతరాజమా! నాకు నిరకాలమునుండి బకావలి యుపవసము చూడవలయునని యున్నది. యీనాకోర్కె దీర్పవలసిన దనెను.

పరాక్రమకేతుని కోర్కెదీర్ప భూతము ప్రయత్నించుట

అభూత మాపల్కు లాకర్ణించి యెట్టికోరిక గోరితివి. ఇది మూనవులకు గాఢ మావంటివారికిగూడ ససాధ్యమే. నిన్నచటికెట్లు గొనిపోవ నేర్తును నావంటి భూతములు పెక్కువేలచట కావుగా నియమింపబడి యుండి యా యుద్యానవనమునకు పహరా యొసంగు చుండునే అట్టిచో నీయభిమతమెట్లు దీర్పగలను. కావున నాకోర్కెను విడిచి యొండెద్దియైన వాంఛింపుము. నిముషమున నీకోరిక దీర్చెద ననిన విని పరాక్రమకేతుడు అయ్యా! వేరొండు వాంఛితమేమియును నామది నిల్వదు బకావలి వనము చూచియైన ప్రాణములు విడువవలె లేకున్న యేతత్ప్రయత్నమునైన ప్రాణములు విడువవలయునని సంకల్పించుకొని యుంటిని. నీవే నాకోర్కె దీర్పకున్న నాకు మరణమే శరణ్యము అని నిట్టూర్పుల నిగుడ్చుచుండెను. భూత మాతనియందు జాలిగొని కొంతవడి చింతించి ఓయీ! ఈవిషయమున నీకోర్కె తప్పక తీర్తునని నీకభయ మీయజాలను. కాని కొంతవఱకు సహాయ మొనర్చెదను. నాన్నేహితుడగు నొక భూతరాజుకడకు నినుబంపెదను. అతని సహాయము లభించెనా? నీవు నీవాంఛితమును దీర్చుకొన వచ్చును. అని బల్కి వెండియు నాతని కిట్లనియెను. ఓయీ యెప్పటి వలెగాక నేడు రొట్టెలధికముగా చేయుము మాంసమునుగూడ నెక్కు డుగా సిద్ధపరచి యుంచుము. నేడిచ్చటకు నామిత్రుడైన భూతమును విందునకు బిల్చి యాతని సంతృప్తి నొందజేసి నీమీద నాతనికి దయ

గలుగున స్థానమైనదను, అని పల్కి యాతని పచనకృత్యములకు బాష్పనియెను.

పరాక్రమకేతుడును దినదినమును తాను చేయుచున్న రొట్టెల కంటె నెక్కుడుగా చేయవలసి యుండులచే నాడున్న గోధుమపిండి నంతటిని యున్న శర్కరతో గలిసి నేతిభాండముల ద్రిమ్మరించి యా పిండిని బాగుగా కలిపి ముద్దగావించి తనశక్తికొలదిని మర్దించి రొట్టెలను తయారుచేసెను. మరియు నాభూతము చంపితెచ్చిన జంతువులలో రుచికల్లిన జంతువుల మాంసము నెత్తి పచనముచేసి సిద్ధపరచెను. భూతము పరాక్రమకేతు డంతయు సిద్ధము చేసియున్నట్లు గమనించి తన హితుని బిలుచుకొని వచ్చుటకై పోయి యొక్క ఘడియలో తన్ను బోలిన యింకొక భూతముతో లోనికి జరుడెంచెను. భూతము తన మిత్రుని సుఖాసనాసీనుని గావించి కుశలప్రశ్నల గావించి జేమోదంత మరసి యాతని కుల్లాసము వృద్ధింప దామిరువురును బాల్యమున గలసి యొనర్చిన కొంటెపనులను జెప్పుచు కొంత వడి సంతోషమున కాలయాపన మొనరించి మిత్రమా! నీకీ దినమున విందుచేయ సంకల్పించి యిచ్చటకు దీసికొని వచ్చితినిని పల్కి రొట్టెలను మాంసమును కొనివచ్చి యాతని మ్రోలనుంచి తాను గూడ సుఖాసీనుడై మిత్రునితో విందారగించుట కుపక్రమించెను.

అతిథియై చనుదెంచిన యాభూతము యారొట్టెలను మాంసమును చవిజూచి కట్టా! యింతటి రుచ్యములగు పదార్థములను నే నెన్నడును చవిచూచి యెఱుంగను ఆహా! ఇట్టి పదార్థములు నీ కెల్లులభించుచున్నవి, దెల్పుమని ప్రశ్నించెను. అంత నాభూతము పరాక్రమకేతుని బిలిచి తనమిత్రున కాతనిజూపి ఈతని సహాయమున నాకిట్టి యనర్థపదార్థములు నిత్యమును లభించుచుండెను. అని బల్కిన వినియూ భూతము పరాక్రమకేతుని పరిశీలించి మిత్రమా! యీతఁడొక

మానవునివలె నున్నాడు. సీతనితో సహవాస మెల్లు కలిగినది. ఈతని చరిత్రమేమి, నవిస్తరముగా దెల్పుమన భూత మిట్లనియె. నీవనిన స్త్రీత పొక మానవుడే, ఈతడు తన జీవితోపాధి గడచుచు మిక్కిలి కష్టమైయుండనీచప్రవృత్తులప్రవేశింపగొల్లక—నాత్యహత్య గావించు కొన నెంచి యీనాగృహమునకు వచ్చేసెను. అంత నేనీతనిపై కరుణ గల్గి నాగృహముననే నిలువవలసినదిగా యీతనికి జెప్పితిని. అప్పటి నుండి నాకడ నమితమగు భయభక్తులు కలిగియున్నాడు. అని జెప్పి వెండియు నిట్లనియెను. ఈత డొకటి వాంఛించుచున్నాడు. అట్టివాంఛిత మెల్లు దీర్పగలనా యని యాలోచించుచుంటిని. పోనీ నీవాంఛిత మీడేర్ప ననమర్చడనని పల్కిన చెల్లదా యని ప్రశ్నింతువేమో వినుము. ఇన్నిదినములు తాను నాకై కష్టపడి యనుదినమును రుచ్య ములైన పదార్థము తయారుచేసి పెట్టుచు నన్నిటికిని నన్నే నమ్ము కొనియున్నవాని నూరక బొమ్మనుటకు మనస్కరించుటలేదు. ఏమి చేయుదుననియెను. అంత నయ్యది ఓయీ! యుపకారికి ప్రత్యుపకారము చేయకుండుట మన భూతగణంబులకు లగ్గుగాదు అవశ్యమీతని వాంఛితమును దీర్పవలయును. అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చి వెండియు నిట్లనియెను. ఈతని వాంఛితమును తీర్చుటకు నీవేల సందేహించుచుంటివి. అయ్యది నీకసాధ్యమైనదా? వలయునెడ నాసహాయమును గూడ కైకొనుము. ఈతని చూడగా నజ్ఞనునివలె నున్నాడు. నజ్ఞనుల కొన ర్చిన సహాయమెన్నటికిని వ్యర్థముగాబోదు. అనిన విని పరాక్రమకేతు నకు నీయభిమతము దెలుపుమని భూతము కనుసన్న జేసెను. పరాక్రమకేతుడు యతిధిగా వచ్చిన భూతమునకు సాగిలిబడిలేచి భూతరాజమా! నాయభిమతమును దీర్చుటకు లేమవంటివారు తోడ్పడుదుమని బలుకుచున్నపుడు బలకకుండ నుండుట మేలుకాదు. నాకు చిరకాలమునుండి బకావలియొక్క యుపననమును సందర్శింపవలయునను

కోరిక యున్నది. భూలోకస్వర్గమనియు నద్దానిని చూడనివాని జన్మ
మేలననియు పెక్కులు పలుకుదురు. అట్టి వనమును చూడవలయును
లేదా యేతప్రయత్నమున మరణింపవలయునని నిశ్చయించుకొంటిని
అని పల్కె. ఆపల్కులాలించి యగ్నిపై గుడ్డలము పెడినట్లు మండి
యాభూతము ఓగి! మానవా! ఎంతటి యసాధ్యపు కోరికను గోరితివి.
సీవంటివారి కయ్యది సాధ్యమా! నీవింక నీప్రయత్నమునుండి మర
లుము లేనియెడల వృథా జీవములు గోలుపోయెదవు. అని రూక్షమున
పల్కిన భూతము తనమిత్రుని శాంతునిగావించి ఓయీ మనల
నర్థించినవానికోర్కె తీర్చుట మన విధ్యుక్తముగదా! యనిన యా
భూతము ఓయీ! ఇక్కార్యమున వానికెల్లు సహాయము చేయవల
యునో దోచుటలేదు. అందువలన నట్లంటిని. అనిన భూతము ఓయీ!
నేనొక్కయుపాయము దెల్పెదను వినుము. వీనిని మీసోదరి
యొద్దకు బంపుము. అచ్చటనుండి యీతడెట్లైన ప్రయత్నించి యుప
వనములొనికి పోగలిగిన పోవును. లేదా వానికర్మ మెట్లున్న నట్లగును
అనియెను. అంత నయ్యతిథి అగునగును. ఆమె యఘటితఘటనా
చతుర సార్థకనామధేయముగలది. ఆమె తలంచిన నీతని వాంఛితము
తప్పక నెరవేరగలదు. అని పల్కి యీతనిచేతికి తన సోదరియగు
యఘటితచరితను లేఖ లిఖించి యిచ్చి పోవు మార్గ మెఱింగించెను.

పరాక్రమకేతుడు వారిరువురయొద్దను సెలవుగైకొని భూత
మెఱింగించినమార్గమునబడి యఘటితచరితను సందర్శించుటకు
బయలుదేరెను.

పరాక్రమకేతు డఘటితచరితను సందర్శించి యామె
మన్ననలందుట

పరాక్రమకేతుడు నిరంతరప్రయాణము సలిపి కష్టముల కోర్చి
ఎట్టలో యఘటితచరిత యుండుతావున కరిగి తనయొద్దనున్న యు

త్తిర మామెకందించెను, అఘటితచరిత సమీపముననున్న కమాఱై మరకతమణి యనుదానిని పలిచి యాయుత్తిరమును చదువు మనియె ను. ఆమె ఆయుత్తిరము నైకొని పరాక్రమకేతుని జూచి తన మనం బున నాహా యీతరుణవయస్కుని చెప్పబట్టగలిగిన యువతియే ధన్యురాలుగదా నాకట్టి మహాభాగ్యము కలుగునా యని తలపోయు చు నించుక తడవూరకుండి యాయుత్తిరమువిప్పి యిల్లు చదివెను.

“అక్కగారి పాదపద్మములకు తమ్ముడనేక నమస్కారము లాచరించి వ్రాయున దేమనగా భవదీయాశీర్వచనముకలిమి నేటివఱ కిచ్చుట సుఖముగా నున్నాము. నీవును మామేనకోడలైన మరక తము డేమముగా నున్నారని తలంచెదను. ఇప్పుడు నేను పంపిన యీపురుషుని నేను పసితనమునుండియు పెంచి పెద్దవానిని చేసితిని. ఈత డతిబాల్యముననున్నతరి యొకవనములో నసహాయుడై పడి యుండెను. కరుణించి యాబాలకుని దెచ్చి పెంచితిని. ఇప్పుడాతని నీవద్దకు బంపితిని. ఇకముం దీతని యభివృద్ధి గమనించు భారమును నీపై నుంపదలచి నీవద్దకు బంపితిని. ఈతని నెట్లు రక్షించి గావాడు చుండెదవో ఈతని నేను ప్రాణపదముగా జూచుకొనియుంటినని చెప్పి ననది యతిశయోక్తి కానేరదు.

తరచు నీడేమసమాచారములను కుమారుని యొగ డేమము లను మరకతయొక్క డేమమును వ్రాయించుచుండవలెను.

ఇట్లు

నీయనుంగు సోదరుడు”

అని యూరకుండెను. అఘటితచరితము నాతని రూపురేఖా విలాసములగాంచి తనకుమార్తెయగు మరకతమణి కంతకంటె చక్కని భర్తనుదెచ్చుటసాధ్యమని నిశ్చయించి యాతని నతిగారవ

మున జేరబిలిచి తనతోడపై గూర్చుండబెట్టుకొని నాయనా నాసోద
రునకు ! పాపదండై ననానా నానా మాత్రము గాకుండునా యని
పెన్చు మింకిలముపెన్చు యిది కుమారి ! నీమామ యభిప్రాయము
గురైతింగితివా ! నిన్నితనికిచ్చి పరిణయము గావింపవలసినదని యాత
డభిలషించి యుండెననుట కీయత్తరము విశదము చేయుచున్నదని
పల్కి కుమారి ! “మనసులేని మనువుమూలమునకే హానికరము”
కావున నీవీతని వరింప నిచ్చగింతువా ? సంకోచింపక తెలుపుమని
యడుగుచు నామెను. గూడ తోడపై గూర్చుండబెట్టుకొనెను. అంత
నామె తల్లి కిట్లనియె. జననీ ! మున్ముందు నన్నేల ప్రశ్నింతువు. ఆ
మహానుభావుడు నాయటిదానిని పరిగ్రహింప సంగీకరించునో లేదో
మున్ముందు తెలిసికొనుము. నేనెప్పుడును నీయాజ్ఞ నువర్తనని యెఱుం
గవా ? అని యూరకుండెను. అంత పరాక్రమ కేతుడు భూతమున
కిట్లనియెను. తల్లీ నాపోషణభార మంతయును వహించుట కంగీక
రించుచున్నపుడు నీయాజ్ఞల జవదాటుదునా మరియు నను కష్టముల
ముంపక యనురాగమున లాలించుచు నీముద్దుల కునూరైను నా
కొసంగి పరిణయముగావింప యత్నించుచుండవలదని నిరాకరింతునా ?
సిరి రా మోకాల్కొడ్డునంతటి మూఢుడనియే భావించితివా అని
మిన్నకుండెను.

అఘటితభరిత నవ్వుచు తన కుమార్తెకరమును రాకుమారుని
చేనిడి చిరంజీవులై పరస్పరానురాగము గల్గి వర్ధిల్లుడని యాశీర్వదిం
చెను. తదుపరి యామె వారిదువ్వరకును గొప్ప వైభవముతో వివా
హము గావించెను.

పరాక్రమ కేతుడు మరకతమణితో సుఖించుట

రాకుమారుడును మరకతమణితో నతివినోదంబుల చేలుచు
కొంతకాలము సుఖముగా గడపి తన యత్నమును సాధించుట కుపక్ర

మింపవలయునని నిశ్చయించుకొనియెను. మరకతమణియు నాతనితో సురతశ్రీడల దేలుచు తనకంటె భాగ్యవతి యింకెందును యుండబోదని సంతుష్టహృదయయై యొకనిముషమైన నాతని విడువ నేరక యతని తోడిజే లోకమనుకొని నిరంతర మాతనికనిచ్చెట్లుకొని యాతనికివలయు నుపచారములన్నియు దానె సల్పును నాతనిమనంబున కెట్టిచింతయును గలుగకుండునట్లు సంరక్షించుచుండెను. అట్లున్నను ఆతనిమనంబు క్రమముగాతనపై నుండి వేరొకవస్తువుపై ప్రసరించుచున్నట్లు గుర్తించెను. ఆతఁడును ఆమెతో మనసిచ్చి మాటలాడకుండెను. హాయిగా నామెతో సురతశ్రీడల దేలుటమాని యామెమాట తోసివేయజాలక నెట్టెటో కాలయాపనము చేయుచుండెను. అయ్యది గుర్తించి మరకత మణియొక్క వాడతని యుపవనంబునకు దోడ్కొనిపోయి యొక్క లతానికుంజముననున్న చంద్రకాంత శిలావేదికపై నాతనితో కూర్చుండి నాథా! తమకు నాయందనురాగము దప్పినట్లున్నది. లేనియెడల తాము లొల్లిటియట్లు ప్రవర్తింపక కాపట్యమాని వర్తించుచుండిరి. ఇందులకు గల గారణమిసుమంతయు నాకు ద్యోతముకాలేదు నేరి చియో నేరకయో తమయెడ తప్పొనర్చిన క్షమంపుడు ఇంకనుండట్టి నేరములు చేయకుండ నానేరమిదెలిపి యనుగ్రహింపుడు. మనంబున నేదోయుంచుకొని మీర లటమటజెందుచు యేతన్మూలమున నను గూడ చింతిపజేయుటేల? ఇచ్చటినుండి యెచ్చటికైన పోవలయునని యున్నయెడల మీయభిమతమును నాకెఱింగింపుడు నాజననిని క్షణమున సమ్మతింపజేసి మీవెంట నంటివత్తును కాదందురా? మీరే పదార్థమునైన కాంక్షింపుచుంటిరా దెలుపుడు నిముషమాత్రమున నాపదార్థమును దెప్పించియొసంగగలను. అని పెక్కువిధముల ప్రార్థింపగా పరాక్రమకేతుడు తదణి! ఇచ్చటినుండి పోవలయునను యభిప్రాయము నాకెన్నడునులేదు. కుడిచికూర్చుండలేకనా యిచ్చటినుండి

పోవలయును. నా మన మన్యకాంతాయ త్తమైనదేమో యని వెళి
గొందకుము అట్టిదెన్నడును సంభవింపదు నామనంబున భావించు
చున్న దొక్క విషయము మాత్రమున్నది అద్దానిని నీకెఱిగింపవలయు
నని తెలంచియు మరల నీవేమందువో యను భయంబున నీకు దెలు
పుటమానితిని గాని మరియొందుగాదు. ఇంత నీవితగా తరచి యడు
గుచున్నావు గావున చెప్పుచుంటిని వినుము. నాకు చిరకాలమునుండి
బకావలి వనమును జూడవలయునని యున్నది. కాని యిందుల
కెన్నియో యాటంకములుండుననియెఱుంగుదును. అయిననునాకేమో
యద్దానిని చూడవలయునను యభిలాష మిక్కుటముగానున్నది.
ఇంతకెక్కుడగు విచారము నామనంబున నెంతమాత్రమును లేదు
అని తన వాంఛితము వెల్లడించెను. అంత మరకతమణి దేవా! యీ
మాత్రపుకార్యమున కింతగా మనోవ్యధజెందదగునా? ఈ వృత్తాంత
మును నాజనని కెఱిగించి యామెవలన తమ యభిలాషను దీర్చెదను.
ననునమ్మి నాతోగలసి యెప్పటివలె నాదరించుచుండు డిదియే పది
వేలు అని యాతనికోర్కెదీర్చుట కుపాయమన్వేషించుటకు సమ్మ
తించి యాతనిసంతోషసాగరమున దేలించి యాతనివలన దానును
ముడమంది యావనంబున ప్రియవల్లభునితో విహరించి సాయంకా
లము ప్రొద్దుపోయినపిమ్మట మందిరమును జేరబోయిరి.

అఘటితచరిత తన కుమార్తెయు నల్లుడును చీకటిపడువరకును
రాకుండుటచే చింతించి వారెచ్చటి కేగియుండురాయని యాలోచిం
చుచు నిముష మొక యుగమువోలె గడపి వాడు మందిరమును
ప్రవేశించుచుండగా జూచి పరుగుపరుగున వారి సమీపించి కుర్ర
లారా! ఇంత ప్రొద్దుపోవునందాక మీరెచ్చటి కేగియుండినో యేమి
యాపద మూడెనోయని పెక్కుతెరంగుల నామన మూరక తల్లడిల్ల
సాగినది. ఇప్పుడు మిమ్ములను చూచువరకును నామనంబు తామ

రాకులొని జలకణంబుపోల్కి చంచలత వహించినది. రండు లొనికే గుదమని వారిదువురను లొనికి గొనిపోయి తానొక సుఖాననమున గూడుచుండి యిరువురిని చెరియొక తొడమీదను గూర్చుండబెట్టుకొని ఇంతసరకు మీదురాక మనలుటకు కారణమేమి? పరికింపగా మీ ముఖంబులు విన్నవైయున్నట్లు దోచుచున్నవి. ఆయుపవనమున కల హించి యుంటిరా లేక శరీరమున నస్వస్థతగా నున్నదా. నాయనా పరాక్రమకేతు! కుర్రదేమైన నీయెడ నపరాధము గావించియుండెనా? సం దేహింపకుము. అని పలుకుచుండ మరకతమణి అమ్మా అట్టివేమి యను కాదు మీయల్లునకు. బకావళి వనమును చూడ మనసగు చున్నదట. దానికై వారు నిరంతరచింతతో నుండిరి. అయ్యది అసా ధ్యకార్యము. దానిని నేనెట్లు దీర్పగలనని చింతించుచుంటిని అంతయె కాని వేరుకాదని పల్కెను. ఆపల్కులాలించి యాభూతము అల్లుడా! నీకాబకావల్లిపై మనసు పోయినదాయేమి? అని నవ్వుచుపల్కి తగిన వాడవుగ నుంటివి. ఇంటికి రానిచ్చిన యిల్లాలిపై చేయి వేసినట్లు చేయదలంచితివి కాబోలును. కానిమ్ము నీయభిలాష తీర్చుకంటినా నాకుమార్తె నీయభిమతము తప్పక తీర్చెదము. కాని కొంతకాల మోషికపట్టి యుండుము. అని పల్కి వారల సంతోషముతో నుండు డని దీవించెను.

పరాక్రమకేతుడు తనవాంఛితము దీర్చుట కామె సమ్మతించు టచే నపరిమితానందమునొంది మరకతమణితో సరసనల్లాపములు నలుపుచు దిన మొక నిముషముగా గడపుచుండెను. మరకతమణియు నాత డెప్పటియట్లు వర్తించుచుండుటచే సంతసమంది ప్రతిదినమునను తల్లియొద్దకుబోయి నానాధుని యభిలాష దీర్ప యత్నించుచుంటివా? ఎప్పు డాతని నాపూవుతోటకు గొనిపోవుదువని ప్రశ్నించును. ఎప్పటి సమాచారమప్పుడు తల్లివలన నెఱింగినవిధుని కెఱింగించుచుండెను.

ఆతడును ప్రియురాలికి తినయెడలగల భక్తిశ్రద్ధల కెంతయో యానం దించి యామె కుల్లాసము కల్గించుటకై తానొనర్పగల కార్యము లొనరించుచుండెను.

పరాక్రమకేతుడు బకావలి వనము బ్రవేశించుట

ఇట్లుండ గోక్కనాడు భూతము తనయల్లుని సమీపమునకు బిలచి కురా! ఈదినము రాత్రి నీవు బకావలివనమునకు పోవచ్చును. అందులకు దగిన కట్టుదిట్టముల గావించియుంటిని. ఆయుపవనమున నీ యిచ్చవచ్చినట్టు విహరించి మరల సూర్యోదయమగుటకు మున్ను నీవేగిన మార్గముననే మరలిరమ్ము. రాకుంటివా యింక నిన్ను దక్కించుకొనుట మాబోంట్ల కసాధ్యము. జాగరూకతతో ప్రవర్తింపుము. ఆయెలదోటలో నిద్రించుచున్న బకావలిని మాత్రము మేల్కొలుపుము. ఆమె నిద్రనుండి లేచినయెడల భూతములనన్ని టిని బిలచి గోలచేయును. అప్పుడు నిను రక్షించుట యాపరమేశ్వరు నకై నశక్యమూ అని యక్కడ నాత డెల్లు ప్రవర్తింపవలయునో మున్నగు విషయముల చెల్పించెను.

పరాక్రమకేతుడు తన ప్రియురాలి యొద్దకేగి యామెను సంతోషమున దేల్చి తనకు బకావలివనము ప్రవేశించునవకాశముగల్గినది పోయివచ్చెద ననుగ్రహింపుమని యామెకడ సెలవంది రాత్రి పడినతోడనే భూతము తనకు మార్గము జూపబంచిన మూషకరాజుపై నెక్కి యొక సారంగమార్గమున బకావలి వనము ప్రవేశించెను.

పరాక్రమకేతుడు గులోబకావలి వనము ప్రవేశించుట

అందున్న సుందరతరలతానికుంజముల యందచందములగాంచి యానందించుచు చలువరాశ్మతీరంబులు గలుగు సరోవరంబుల రామ ణీయకత కుబ్జుచు ఆసరోవరతీరంబున గల దీపకళికావ్రాతంబుల

కాంతిసంపదలకు మనంబున మెచ్చుచు అర్చియరిగి యందున్న జల
యంత్రముల గాంచి సంతసించుచు కృత్రికాద్రుల గనుగొని వాని
రమణీయత కలరుచు! యందున కేగి యొక దివ్యభవనంబును గాంచి
యనేక శతసహస్రదీపికలతో వెలుగొందుచుండుటగాంచి యయ్య
దియే బకావలి నివసించు సౌధముగానెంచి యామెను జూడవలయు
నను తలంపున యాసౌధోపరిభాగంబున కరిగెను. అచ్చట నొక
శయనాగారమున మృదుతమంబగు నొక్క హంసతూలికాతల్పమున
బరుండి నిద్రించుచున్న బకావలిని గనుంగొని తనమనంబున నిట్లని
వితర్కించెను.

అహా! ఏమి యీలతాతన్వి సోయగము! రంభాద్యప్సరసలను
గూడ తలదన్నునట్లున్నదే! ఈమె యింత సౌందర్యవతియగు
శతంబుననే యీమె జనకు డిన్ని కట్టుదిట్టముల గావించి యుండెను.
అనన్యసామాన్యంబగు సోయగముల కుమారిని, అనన్యసామాన్య
గుణసమన్వితమగు పుష్పమును కాపాడుకొనవలయునన యెవ్వనికుం
డదు అని యేమేమో వితర్కించుచుండ నామె నిద్దురలో తన ముఖ
మును పరాక్రమకేతుని వంకకు ద్రిప్పెను. అంతకుమున్నే యావిలాసి
నీమణిపై విరాళిగొనుచున్న యాతని కామె యిట్లు మోముజూపుట
దోహదమొనరించి యాతని విరాళి ద్విగుణీకృత మొనరించెను. అతఁ
డామెను, విడువనేరక—కాగలింపబోయి యంత తెలివిదెచ్చుకొని
కట్ట! వచ్చినపని మరచి ముప్పదెచ్చుకొన యత్నించుచుంటిని గదా
యని తలపోసి తానరుదెంచి పోయిన ట్లామె దెలిసికొనవలయునని
యామె చేతనున్న యుంగరమును తనచేతనిడుకొని తనయుంగర
మామె వ్రేలినిడి స్రవీపముననున్న చందనమును కొంచెమెత్తి యా
చెక్కిళ్ళకు బూసి బుద్ధిమరలించుకొని వెలి కరుదెంచి యాప్రాసాద
మున కెదుట నొకజలయంత్రమునకు పుధ్యను నిలాసముగా నుంప

బడిన దేవుక బుద్ధులకలకమున నెరుగుచున్న గుణవి యెక్కడు
 పూర్వను జూచి చాత్రి యుంకెడయో తేనెన తలంచి తన దుస్తులను
 గొన్నిటిని పసి గట్టుచును యానందమున కట్టుకుని యానందము
 వోయి యానందపుష్పపురు లోపి తనకొకడు చీలి యందాపుష్ప
 మును గుర్తుపరచి నెన్నటియు స్నేహకొని నచ్చి నగుచున్నట్లును భరించి
 తనలోక కేదురునూ ముచున్న మూసకరాశమును గమిపించి యాత
 నిపై నిక్కి నురక్తికముగా నన కయసాకారము నేగుకొనియెను.

అమలకావళి పాత్రాల్ చనము

అమలకావళి పాత్రాల్ కేతుని గుణావళి పాత్రాల్ కేతుని కం
 పినిబిడ్డలు యాతనికొచ్చు నెట్టియ పాయమును గలుగకుండనలయునని
 పరమేశ్వరుని ప్రార్థించి పనదునంబుని విల్లుపెత్తించుకొనియెను. తాత
 డుద్యానవనములో ప్రవేశించిన గుంకతి నడుగాకున్ననూ లేపటిచినము
 ననైనను బయటికెక్కకమానదు, అప్పుడపాయమెల్లనుదప్పదు. ఈత
 నిని మనయంటనే యుంచుకొనినచో నుపకే గాకుండ నీతినికి గూడ
 యాపదకలుగును. కావున యాతడు నెందులూపలనే గర్విమునుస్థి
 ముచేసి కుమాత్రైను యాతనిని యెచ్చటికైన బోయి నిదిసింపుడని పం
 పుటచే మేలు అని చింతించి కుమాత్రైను పిలిచి కుమారీ! ఇన్నిదిన
 ములపడుకు నిన్నల్లాడుముద్దుగా బెంచి పెద్దగాజేసితిని అప్రీతుచే నీ
 కెల్లవిధంబులను దగిన రాకుమారుడనకు నిన్నొసంగి వివాహముగావించి
 యుంటిని, అతడును నీనుడికెక్కినవాడు బుమ్మునాయంటనే నిలుపు
 కొని యానందమున తిలకించుచుండవలయునని పలచితిని గాని నీ
 విభుడు బాకానలివనమును జూడగోరెను, నియిడుపురును రాకు
 ప్రాణతుల్కులగుటన నాతనికోర్కె చిరాకరింపజాలనైతిని. కాని,
 నేటి లేపట యాయుర్యారవన మెవ్వరో ప్రవేశించి యుండిరని
 బాకావలి దెలియగలదు. అప్పుడు త్వని భర్తన లాచరించినచో నిజము

వెల్లడియగును. అప్పుడు నాకేగాక మీకుగూడ మోసమురాగలదు. కావున మీరిరువురును వెంటనే బయలుదేరి యెచ్చటికై నపోయి హాయిగా నివసింపుడు అని పల్కి యామె నెడబాయవలసివచ్చి నందులకు చింతించుచు యామెను కొగిలించుకొని శిరము ముద్దాడి కుమారీ! పెంచినప్రేమ చేతనే నను విడువజాలక నింతగా విలపించు చుంటిని. కన్నకుమార్తె నత్తింటికనుపునపు డింతగా విలపించియుం డదునుమా! అనిపల్కి వెండియు కుమార్తెక్లిట్లనియె. పరాక్రమకే తుడు సకలకలావిశారదుడు వేదవేదాంగ సారీణుడు శాస్త్రజ్ఞుడు వేదాంబ? ఆతనిని మించినవా డియిలాతలంబుననే గాదు ముగ్ధాకం బులైన నుండజాలడనుట నిక్కము అతని నెట్లు మెచ్చించి నాకెన లేని కీర్త్యున్నతుల గూర్చెదవో సుమా! ఆతడు నీపై కోపించినను నీవు మరల కోపింపక యాతనిని ప్రార్థించుచుండుము. నీవును యుక్తా యుక్తవిమర్శనజ్ఞానము గల్గినదానవు. నీకొరులు జెప్పవలసినదియు లేదు. కావున నీవు నీవిభుడయడెంచినతోడనే యాతనితో నేగుటకు సిద్ధపడియుండుము. నీయాభరణములన్నియు ధరింపుము. నీకువలయు దుకూలములన్నిటిని గొనిపోమ్ము. ఇదే బీగములుగూర్చి. నాపెట్టెను దెరచి బరణిలో దాచియుంచిన యమూల్యరత్నములను నీవెంటగొని పోమ్ము. అని యామెను లోనికిబిల్చి యొకమంచము నభిమంత్రించి యుద్దాన నాకసమున పవనవేగమున నెచ్చటికై న బోవగలకై క్లిచ్చి యల్లున కొంగవలసిన బహుమతులను సిద్ధపరచుటకై లోనికికేగను.

అటుటితచరిత కుమార్తెకును అల్లునకును అరణమిచ్చి పంపుట

అల్లుడు రాగానే కుమారా! ఇంక నిచ్చట నిలుచుట మంచి దికాదు. ఇదే యీమంచమును యీద్రవ్యమును గొని నీయిచ్చ వచ్చిన స్థలంబున కరుగుము. ఈమంచముపై గూరుచుండి ఎచ్చటికి

భోవలయునన్న యచ్చటికి తుణమాత్రమున నినుగొనిపోగలదు. ఇదిగో శత్రువుగా నీయెచ్చెడును యీనాశిరోదమును నీకడ నుంచుచుము. నీవు కర్పకాలమున నున్నపుడు నన్నుదలంచి యీ శిరోదమును నిప్పుపై నుంచినతోడనే నీయొద్దకు రాగలను. ఇట్టిదే నాకుమారితకును యొసంగితిని. ఇంక త్వరితముగా పయనముగండని వారిని తొందరబెట్టి పంపిపైచెను.

పరాక్రమకేతుండు తనభార్యయగు మరకతమణితోగూడ తిల దవతి యుపవనంబున దిగి యామెకు దనరాక యెఱింగించెను. అమె యు నధికంబగు సంతసంబున కర్పూరహారతులతో స్వాగతమిచ్చి పరాక్రమకేతుని మరకతమణిని తనయంతఃపురమునకు గొనిపోయెను. పరాక్రమకేతుడు తిలదవతికి తానుపోయి కార్యమును నాధించుకొని వచ్చిన విధమంతయు నెల్లెను. అందుల కామె సంతోషితస్వాంతయై యాతని నధికముగా గీర్తించెను. నాటిరేయి పరాక్రమకేతుడు దక్షిణ నాయకుండు తన్ను వలచియున్న యిరువురునారీమణులను సంతతానందవాఙ్మనోలలాడించుచు సంతోషమున గడపెను.

బకావలి గులోబిపువ్వు తక్కురింపబడినటు లెఱుంగుట

సూర్యోదయ మగుచుండగా మేలుగాంచి బకావలి తోట వంకకు జూచెను. అయ్యది యేలతో వన్నె తిరిగియున్నట్లు లామెకు దోచెను. కారణమేమైయుండునా యని యామె యాలోచించుచు మోము దామరపై వ్రాలు తుమ్మెదలోయన వెలుగొందు నలకల సవరించుకొని మోమును దర్పణమందు చూచుకొనగా చెక్కులగండ మగపడియెను. తన చేతనున్న యుంగరముయొక్క ప్రతిబింబ మద్ద ములో గాన్పించెను. అట్టి యుంగర మెవ్వరిదై యుండునా యని వ్రేలినుండి తీసి పరిశీలించెను. అందు నామాక్షరము లేమియును

లేవుగాని యయ్యది కమనీయమైన యమూల్యరత్నములచేత పాదుగ బడినదై యుండెను. ఆయుంగరమునందున్న విద్రుముల కాంతులు నలుదిశల నున్న దర్పణముల ప్రతిఫలించుటచే యుంగరము మరింత యందముగ్గి ప్రకాశించుచుండెను. తనయుంగర మేమైయుండునా యనియు యిట్టి యుంగరము నావ్రేలి కెల్లు వచ్చియుండుననియును ఇందు కాలోచించి సమాధాన మెఱుంగలేక చింతించుచు గులోబి పువ్వును గూడ చూడ సంకల్పించుకొని యాజలయంత్రముకడ కదల దెంచెను. అక్కడ పుష్పములేకుండుటచే నెవ్వచో యొకడు తోటకు వచ్చి తన పుష్పమును హరించుకొని పోయినదే కాక తన యుంగర మును మాడ్చుటయేగాక శృంగారచేష్టలగూడ గావించి యుండెనని భావించి యెలుగెత్తి భూతములనెల్ల పిలిచి మీరింత యజాగ్రతగ నెందులకుంటిరి. ప్రాణసమాన మగు గులోబిపువ్వు హరింపబడుచుండగా మీరేమి చేయుచుండిరి. ఇంత మత్తిల్లి యుంటిరేల మీరు జీతబస్త్రముల తిని హాయిగా కూర్చుండదలంచితిరా పొండు. నేడు నూర్యాస్తమయమగుటకు మున్నుగా నీప్రసూనమును హరించిన వానిని గొనితెచ్చి నాముందు నిలుపకపోతిరా మీప్రాణములు మీకు దక్కవని ఖండితముగా పల్కి వారల నలుమూలలకును వెదుక బంపెను.

తదనంతర మా లతాంగి కార్యకరణీయముల దీర్చుకొని బలక మాడి కుదులాడ్చుకొని దువ్వలువల ధరించి యొకసోపాపై పరుండి యిట్లు తలపోయసాగెను. నానానేకభూతగణసంరక్షితమగు నాయుప వనంబును ప్రవేశించి గులోబిపువ్వును గొనిపోవుటయే గాక లోకైక విఖ్యాతసౌందర్యరాశినగు ననుగాంచి నాయుంగరమును గ్రహించి తన యుంగరమును నావ్రేలినిడి గాంధర్వవిధిచేత నను పరిణయమాడి శృంగారచేష్టలు సలిపి నన్ను మేల్కొలుపక నాసౌందర్యమునకు

భ్రమింపక నెడలిపోయెను. ఎంతటి దిట్టతనముగలవాడు ఎంత సాహసుడు పరికింప నీతడొక రాకుమారుడై యుండునని తోచుచున్నది. కానిమ్ము భటులను పంపితినిగదా! వారైన వానిచాడలరయకుండురే యని చింతించి కట్టా! అతడిట్టివాడని రవంపైన నెఱుంగని యా పురుషుని చాడలు కనిపెట్టుట వీరలకు సాధ్యమగునా? అంతటి సామర్థ్యము కలవాడు నాభటుల కనుగప్పి పోలేకుండునా? అట్లు పోవంజాలనినాడు యీవనమున ప్రవేశించుటకే జంకియుండును. ఇంక నీభూతములవలన కార్యము సాధింపబడదు. వజ్రమును కోయుటకు వజ్రమే కావలయును. కనుక ప్రచ్ఛన్న వేషముననేన బయలుదేరి వాని నన్వేషించెదను. అని నిశ్చయించుకొనెను.

పుష్పమును హరించిన యాతని దెలిసికొని చేయవలసిన దేమున్నది. అతని శిక్షింపనెంచుటా! అతడు గాంధర్వవిధిని నన్ను పరిగ్రహించియుండెనే! అట్టివానిని శిక్షింపజేసిన దోసముకదా! ఇంక నిష్పిడుచేయవలసిన దేమున్నది. అతడు కురూపియైన సమ్యగింది యాతనికి భార్యనై పడియుండవలసినదేనా? కానిమ్ము కానున్నది కాకమానదు ప్రచ్ఛన్న వేషమున బోయి యాతని నన్వేషించి వచ్చెదను. అని నిశ్చయించుకొని పురుష వేషమును ధరించి ఖడ్గమాత్ర సహాయయై బయలుదేరెను.

పరాక్రమ కేతుడు సోదరుల చెఱ విడిపించుట

పరాక్రమ కేతుడు తిలదవతి కిట్లనియెను. ప్రియరాలా! నా సోదరులు నల్వదను నీవలన నోడింపబడి చెరసాలలో దుఃఖించుచుండిరి. వారిని మన్నించివిడిచిపెట్టుము. వారుబుద్ధి తెచ్చుకొని యింక తమపట్టణమునకు బోవుదురు. అనిన విని నాథా! వీరిని విడిచిపెట్టవచ్చును. కాని వారు నాచే యోడింపబడినట్లొకగుర్తు నంగీకరించి

రేని విడుదల చేయవచ్చును. లేనియెడల వదలుట మంచిదికాదు. అనుచు యేమేమో రహస్యముగాపల్కి వారలనురప్పించి రాకుమా రులారా! మీరు నా నామాంకితముగు ముద్రను మీశరీరములపై నుండుట కంగీకరించిన మీదాస్యమునకు విముక్తియొసంగి విడచి పుచ్చెదను. లేదా! ఇట్లే కారాగృహమున నవయుచుండవలయును. కావున బాగుగా నాలోచించుకొని సనూధాన మొసంగుడనియెను. వారును చెఱునుండి తప్పించుకొని బయటపడుటకు దినమునకు వేయి దేవుళ్ళకు మ్రొక్కువారగు కతంబున నాచిన్ని యవమానమునకు సహించిన కలకాలము సౌఖ్యముగ నుండవచ్చునని భావించి యందు లకు సమ్మతించిరి.

తిలదవతియు పరిచారికలచే నిప్పల దెప్పించి యందు తన నామాక్షరమున్న ముద్రను కాల్చియొక్కొక్కని వీపుపై ముద్రనైచి వారిని సాగనంపెను. తరువాత పరాక్రమకేతుడు తన తొల్లిటిరూప మును ధరించి వారి సంభాషణ మాలించుచుండెను. అట్లు విముక్తి నొందిన నలువురును బ్రతుకు దేవుడాయని యొక సత్రములోనికిజోయి యందు భుజించి ముం దేమిచేయవలయునను విషయమును గూర్చివిమ ర్శన సలుపుచుండిరి. ఒక్కడు ప్రసూనమును సంపాదించబోయెద మనియెను. కాని మిగిలినవారు ఓయీ! ఈ వేశ్యచేతనే పరాధవ మొందినవారము మాయావులైన భూతముల మోసగించి యాప్ర సూనమును గొనివచ్చుటకై పోయిన పరాధవింపకుండుమా! కావున ప్రసూనముసంగతి యటుండనిచ్చి గృహమున కేగుదము అనిపలికెను. తక్కినవా రందులకు సమ్మతించిరి. నలువురును పయనమగుటకు సిద్ధ పడుచుండ పరాక్రమకేతుడు వారల యెదుటకువచ్చి వాని కిట్లని యెను. అన్నలారా! మీరు గుర్తింపకున్నను నేను మిమ్ములను గుర్తించితిని. జనకున కెవ్వరివలన దృష్టిదప్పినదో యీ పరాక్రమ

కేతుడుగా నచ్చెఱుంగుడు. నేనుపోయి సులోచిపువ్వును సంపాదించుకొని వచ్చితిని. మన మెల్లరమును కలసియే మనసూర్యకాంతిపురము నకరుగుదము. అని వారలకు. తన పోకడనుగూర్చియు పుష్పమును దెచ్చిన సంగతినిగూర్చియు విపులముగా నెఱింగించి ప్రయాణమున కాయత్తినై చనువెంటునని పల్కి తిలదవతిసాధమున కేగెను.

పరాక్రమకేతుడు. మగకతమణి. తిలదవతి మువ్వరును వలసిన ద్రవ్యముల గొని యఘటితచరిత్ర యొసంగిన మంచముపై గూరుచుండి తన సోదరులచేత కేళెంచి వారనుగూడ నామంచముపై గూర్చుండ బెట్టుకొని యతిత్వరితగమనంబున సూర్యకాంతిపురాభిముఖు చనుచుండిరి.

నలుపురు సోదరుల చాష్టాన్యము.

రాకుమారులునలుపురునుయసూయావేశమై యాతనినెఱ్ఱిన మోసగించి యాపుష్పమును సంగ్రహించుకొనిపోవ నిశ్చయించుకొని యుల్లుకొంతిదూరము పోయినపిమ్మట పరాక్రమకేతునితో సోదరా! మాకు మిగుల దాహముగానున్నది కావున నించుక యిటప్రయాణము నిలిపిన యావాగునుండి నీరుద్రావి వత్తుమని పల్కిరి పరాక్రమకేతుడు మంచమును ముందునకేగకుండ నాపి భూమిపైకి దింపెను నలుపురును నీళ్ళుద్రావుటకై బోవుచుండిరి. పరాక్రమకేతుడు గూడ దప్పికొని యుండుటచేత వారితో గలసిపోవ యత్నించెను. అంత తిలదవతి నాథావారితో నేగవలదు. వారసూయావేశమై నల్లు గాన్పించుచున్నది. అని పల్కుచు నాతని పోవలదని కనుసన్నచే వారిం చెను. కాని యాపె పల్కులయెడ నిరాదరణము చూపి వారితో నేగెను.

అట్లు పోవుచుండ యానలుపురిలో నొక్కరుడు సోదరా! గులోబి పుష్పమును గొనివచ్చుచుంటివా? లేక పొరపాటున నెచ్చట

యైన బెట్టి మరచివచ్చుచుంటినా? యని ప్రశ్నించెను. అంత పరాక్రమకేతుడు అన్నా! నేనంతటి నెట్టివా! పరాకున నెక్కడనైన దార విడుతునేమోయని నాతోడ చీరి యందాపుష్పమునుంచి కుట్టివేసితి ననియెను. అటుపిమ్మట పరాక్రమకేతు డేమరచాటున నున్న సమయమున నలుపురును యొక్కపై న నాతనిపై బడి పిడిగ్రుద్దులతో నాతని జావమోద స్వప్నహదస్పి నేలమీద బడినతోడనే తోడచీరి యందున్న పుష్పమును పరిగ్రహించుకొని తమదారిని యోగిరి.

పరాక్రమకేతుడు కొంతవడికి స్మృతిపెచ్చుకొని నలుమూలల పరికించి తన సోదరులు గావించిన కృత్యము నెఱింగి మెల్లన యానదీ తీరమునెట్టెటులో జేరుకొని కొలదిగ నీడుద్రావి 'సేదదేయకొనియెను. ఇంతలో తిలదవతియు మరకతమణియు నాతని నన్వేషించుచు నచ్చుటికి జనుదెంచిరి. తిలదవతి నాకుని సమీపించి యాతనిని లేవనెత్తి మరకతమణి సహాయమున తొల్లి తాము మంచమును నిలిపిన స్థలము నకు నడిపించుకొనిపోయి యద్దానిపై నాతని పడుండబెట్టి యిండుక తడవు సపర్యలొసర్చిరి. ఆతడు పూర్తిగ బలము చేరుకొనునంతకు సూర్యాస్తమయము గావచ్చెను. పరాక్రమకేతుడు వారలకు తన సోదరుల దురాగతమును జెప్పి నాటి కాయరణ్యమున నె భార్యలతో నిలచెను.

పరాక్రమకేతు డాఘటితచరిత సహాయము బొందుట.

మరునాడు సూర్యోదయమైనపిమ్మట చెకుముకిరాళ్ళను రాపాడించి నిప్పునుపుట్టించి యందు తన కఘటితచరిత యొసంగిన తలవెండ్రుకలు నై చెను. తోడనే యామె యనేకభూతములతో ప్రత్యక్షమయ్యెను. పరాక్రమకేతు డామెకు నమస్కరించి నిలువగా నామె కుమారా! మీరు డేమముగా నుంటిరా? ఇప్పుడు నన్ను రప్పింప

నగత్వ మేమిగల్గెను తెల్పుడని ప్రశ్నించెను పరాక్రమకేతు డామెకు
పునరభివందన మాచరించి తల్లీ! మాకు నివసించుటకు దగిన గృహ
ములేదు. కావున సీసహాయమున నట్టిలోపంబు దీరునని తలంచితిని.
అఘటితచరితకుమారా! సమచసున కెక్కినట్టి ప్రాసాదము నిర్మించె
దను. ఎట్టిదానిని నీవు వాంఛింతువో తెలుపుమనియెను పరాక్రమ
కేతుడు తల్లీ! గులోబకావలి వనమునుబోలిన వనమును యట్టి సౌధ
మును యున్నయెడల మాకు నివాసయోగ్యముగా నుండుననియెను.
కుమారా! అద్దానిని మేమెన్నడును గూచియుండలేదు కావున నీవు
పటముపైన వ్రాసి చూపించిన నచిరకాలమున నయ్యది సిద్ధిపరతునని
పల్కెను. పరాక్రమకేతుడు పటమువ్రాయగా చద్దానిని దిలకించి
యఘటితచరిత గులోబకావలి వనమునుబోలిన వనమును సౌధమును
గట్టించెను. ఆసౌధమున కొకయోజనము దూరముననే మార్యకాంతి
పురముండెను. కాని పరాక్రమకేతుడచ్చటి కేగరాదని నిశ్చయించు
కొనెను. అఘటితచరిత మందిరనిర్మాణము పూర్తయైన తరువాత
కూతునియొద్దను అల్లునియొద్దను చనుజ్ఞగొని స్వస్థలంబున కరిగెను.

నలుగురు రాకుమారులును గులోబీవువ్వుచే తిరిగి

జయప్రదనకు దృష్టిగలుగునట్లు జేయుట

పరాక్రమకేతుని మోసగించి యాయోజనమును పవనవేగం
బున నడచి పురంబునకు వెలుపల నిలిచి తాము కార్యమును సాధిం
చుకొని వచ్చితిమని భూపాలునకు వార్తబంపిరి. జయప్రదుండును
సంతోషాంతరంగుడై సముచిత పరివారమును వారలకు స్వాగత
మొసంగుటకై పంపెను. వారును వివిధవాద్యములతోడను వారాం
గనలతోడను రాకుమారుల కెదురేగి సముచిత గౌరవంబుల నెరపి
రాచనగడునకు గొనివచ్చిరి. రాకుమారులు కడురయమున తమ
తండ్రికడకేగి గులోబీవువ్వునలన నాతనికండ్లకు దృష్టినొసంగి యాత

జు గ్వసచిత్తుడైన సిమ్మట తామాగులూబీపువ్వును సంపాదించుటలో
తాము పడిన కష్టములన్నియు విడలించి యాతని కధికాశ్చర్యమును
కలిగించిరి. జయప్రదు డానందమునంది శనవట్టణమునం దెల్లెడల
నుత్సవములు జరుపు నట్లొద్దాపించెను.

గులోబకావలి పురుష వేషమున సకల దేశములను ద్రిమ్మరుచు నెట్టకేలకు నూర్యకాంక్షిపురంబునకు జనుదొంచెను. ఆపట్టణంబున నెక్కడగు నుత్సవంబులు జరుగుచుండుట జూచి యాపురవాస్తవ్య నొకని జేరబిలిచి ఒయీ! ఈపురంబున స్వీయ్యుత్సవంబులు జరుగు చుండుటకు కారణమేమని ప్రశ్నించెను. అందుల కాసౌరుడిట్లనియెను. ఈపురీవరంబును వాలించు జయప్రదుని కుమారులు నలుపురు కొన్ని మాసములక్రిందట గులోబీపువ్యను సంపాదించుకొని వచ్చుటకై పోయి కొలదిదినముల క్రిందటనే లభ్యవిజయులై వచ్చినారు. ఆ పుష్పమువలన మారాజు తిరుగ దృష్టిని బడసెను. ఆకారణమున ప్రజలెల్లదను యుత్సవముల నలుపుచున్నారు. అని ప్రత్యుక్తిర మొసంగెను. ఆపల్కులాలించి పుష్పమును గొనివచ్చిన తస్కరులు వారలె యెయ్యందురని భావించి వారి వృత్తాంత మాద్యంత మెఱుంగగోరి యాజయప్రదుని యుద్యోగమున ప్రవేశింపుటకు నిశ్చయించెను.

గులోబకావలి జయప్రదుని కొలువున ప్రవేశించుట

మరునాడు నిండుకొలువున నున్న జయప్రదమహారాజు కొలువుకూటమును గులోబకావలి బ్రవేశించి భూపాలునకు వినయవిధేయతలతో నమస్కరించి యిట్లనియెను. అయ్యా! నేనొక బీదపైనికుడను దూరదేశమునందలివాడను. అట తాము దీనజనసంరక్షకులని ప్రజలు చెప్పుకొనుట విని తమ కొలువులో ప్రవేశించి జీవనమును

గడవుకొనవలయునను నబ్జిప్రాయముతో నిచ్చటికి జనుచెంచియుంటిని. జేవరవా' రనుగ్రహించి యేదైన నొక యువ్యోగమును ప్రసాదించిన యెడల యేలికమది కెక్కునట్లు ప్రవర్తింపగలనని పల్కెను. భూపాలు డాతనిం గాంచి యాతని సౌందర్యమున కలరి పీయి! నీపెనెన్నరు? నీరూపమును పరికింపగా సీవు కనుసుకుమారుడవుగా గాన్పించుచుంటివని ప్రశ్నించెను. అంత గులోబకావలి అయ్యా! తొల్లి సుకుమారముగనే పెంబబడితినిగాని యిప్పుడా విషయమును గూర్చి దడవనేల? నన్ను వసంతకుడందురు. పూర్వపు పైశ్వర్య మంతయును గోలుపోవుటచే నిప్పు డిట్లు పొట్ట చేతబట్టుకొని పరదేశములపాలు కావలసినదని పల్కెను. జయప్రమ డింకను యా వసంతకు నేమేనో ప్రశ్నింపనెంచెను. కాని యందువలన నాతని మనస్సునకు కష్టముగా నుండునేనోయని సందేహించి యాతనిని సదా తనచెంతనే యుండవలసినదనియు, అపుడప్పుడు తాను జెప్ప పనులను కయవలసినదనియు నాజ్ఞాపించెను.

గులోబకావలియు నాటినండియు ప్రభుని మదికెక్కునట్లుగా ప్రవర్తించుచు క్రమక్రమముగా సంగతిసందర్భములన్నియు కనుగొనుచుండెను. ఎవ్వరు చెప్పినను నలువురు రాకుమారులే ప్రసూనమును గొనివచ్చినట్లు చెప్పుచుండిరి కాని నలువురు తన యుపవసము ప్రవేశించి తన్నుగాంచి యంగరము నూర్చియు బోవజాలరనియు దలంచి తనకు సమీపవర్తులగువారలను ఈ మహారాజున కెందఱు కుమారులనియు, యెందఱు ప్రసూనసంగ్రహణమునకు బోయిరనియు ప్రశ్నించుచుండెను. కాని ప్రజలెవ్వరును పరాక్రమకేతుండు పుష్పము కొఱకై పోవుట వారెఱుగమిచే యానలువురే పుష్పమునకు బోయిరని చెప్పుచుండిరి. బకావలియు నిజము నిలుకడమీద కాని దెలియదని నిశ్చయించి యుచ్చోటనే యుండెను.

పరాక్రమకేతునికోటను సందర్శింప జయప్రసాదే గుట

ఒక్కనాడు సూర్యకాంతిపురముండలి కట్టెలుగొట్టెవాడు కొండ
రడవిలో కట్టెలుగొట్టెచుండగా పరాక్రమకేతుని నూతనపరివారము
లోని కొండలు చూచి ఓయీ! విగ్రహేల యిట్లు కష్టపడుచున్నారు.
మాతో వచ్చిన మీకు నూప్రభువుగారితో జెప్పి శాశ్వతజీవనోపా
ధుల గల్గి సుఖముగ జీవయాత్రచేయుట కనునంత ధనమిప్పించెద
ము రండని పిలిచిరి. కాని వారు ప్రత్యహమును ఆయడవిగో తిరుగు
వారగుటచే నాయడవియం దింకొకకోట కలదనుమాటలను ప్రప్రథ
మమున నమ్మకండిరి. కాని పరాక్రమకేతుని పరివారము వారికి
నమ్మకబుట్ట వచించి అయ్యా! మాతోగూడ కొంతదూరమురండు
అచ్చటికి కోటగోడలు గనబడినయెడల ముందునకు వస్తుదుగాని లేని
యెడల వెనుకకు పోవచ్చును. అని పల్కిరి. ఆపల్కులయెడ కొంత
నమ్మకముంచి యా భటులతో కొండలు సడచి ముందునకేగిరి.
అట్లు కొంతదూరము పోవునంతకు వారికి ప్రాకారములు దృశ్యోచరము
లయ్యెను తోడనే వారు పరాక్రమకేతునిభటులమాటలు నిక్కువ
ములే యని నమ్మి వారిని సంతసముతో వెంబడించిరి.

కతిపయనిముషములకు వారందఱును పరాక్రమకేతుని కోట
ప్రవేశించిరి. ఆతనిభటులు సూర్యకాంతిపురమువారిని తమ ప్రభువు
నొద్దకు గొనిపోయిరి. పరాక్రమకేతుడు వారికి ధనమొసంగి నివసించు
టకు దగినగృహములను గూడ యొసంగి వారల నధికముగా నాదరిం
చెను. ప్రభుడు తమయెడల చూపిన యాదరణమునకు వారెక్కుడుగా
సంతసించి తమకుటుంబముల గొనివచ్చుట కాలని యనుజ్ఞగొని సంతో
షభరితాంతరంగులై తమ పురంబున కరిగిరి.

క్రమక్రమముగా నయ్యడవిలో పట్టణమున్నదనియు, యా
పురంబును పాలించు ప్రభుడు మిక్కిలి దయాళుడనియు ప్రజలను

కన్న బిడ్డలవోలె రక్షించుననియు, యెందఱువచ్చినను యాపట్టణమున నివసించుటకు దగిన భవనముల నొసంగుననియు యెల్లరకును దెలియ వచ్చెను. శోడనే పెక్కుడు సూర్యశాంతిపురమునుండి నూతనపట్టణమునకు బోయిరి. అనుదినమును పెక్కుకుటుంబములు తన పురమును వదలి యొక్క డికో వలసపోవుచున్నారని జయప్రదనుకు దెలియవచ్చెను. అంత నాశ డొక వేగులవానిని బిలిచి ఓయీ! జను లేలయట్లు వలస పోవుచున్నారో కనుగొని నా కెఱింగింపవలసినదని యాజ్ఞాపించెను.

ఆ వేగులవాడును పురజనులవలన నయ్యడవిలో నొకపట్టణము నూతనముగా నిర్మింపబడినదని తెలిసికొని స్వయముగా నేగి యాపట్టణమును చూచి యధికముగా నానందించి భూపాలునిచెంత కరుదెంచి యీసంగతి నెఱింగించెను. కాని భూపాలుఁ డావాక్యములను ప్రప్రథమమున నమ్మక యింకొకసని పోయి యాపట్టణమును దిలకించిరమ్మని బంపెను. ఆభటుడును పరాక్రమకేతుని పట్టణము ప్రవేశించి యందు గల జనుల పరిస్థితులను రాజభవనముయొక్క సౌందర్యమునుదిలకించి ముగ్ధుడై యక్కడ నొకటిరెండు రోజులు గడపి పరాక్రమకేతుని సందర్శించి యాతనితో తాను జయప్రదమహారాజు పనువున జను దెంచితి ననియు దెల్పి యాతనివలన నెక్కుడు మన్ననలను బడసి మరల తన ప్రభువునొద్ద కరుదెంచి తానుపోయి చూచివచ్చిన సంగతులన్నియు విశదపరచి తన కాభూపాలు డొనంగిన రత్నములు మున్నగువానిని జూపెను. భూపాలుఁ డాతనిమాటలను విశ్వసించి మంత్రి కిట్లనియెను. ఓయీ సీవేగి యాత డెవ్వరో యిచ్చటి కెందు లకువచ్చెనో కనుగొను మనియు నాజ్ఞాపించెను.

మంత్రియు సచ్చటికిపోయి మరలివచ్చి యాతడొక రాకుమారుడనియును, విలాసార్థముగా నరణ్యమున నివసించుచుండెననియును, జయప్రదమహారాజుతో మైత్రి నభిలషించువాడనియు దెల్పెను.

అంతటినుండి యిరువ్వు రాజులును పరస్పరస్నేహముతో నుండిరి. గులోబకావలి యావృత్తాంతమంతయును విని, విలాసార్థ మరణ్యమున పట్నముగట్టి అపట్టణముగాని కెక్కుడుగా జనుల నాకర్షించుట వింతగా నుండుటచే చట్టి విచిత్రచర్యకు హేతు వేమైయుండునని యాలోచించుచుండెను. ఒక్క దినమునం దామె యానూతన నగరమునకు బోయి చూచి రానెంచెను గాని భూపాలుని యాజ్ఞ గొనకుండబోయిన యెడల తన కార్యసాధన కాటంకము గలుగజేయునేమో యను భయంబుచేతను తాను ప్రవేశించినది క్రొత్తిగనుక భూపాలు నొక్క దినము సెలవడుగుటకు దగినంత సాహసము లేకుండుటచేతను, పరమేశ్వరు ననుగ్రహ మున్నయెడల తనయత్నము సిద్ధించుననియు, దలంచుచు నెట్టెటో కాలయాపన మాచరించుచుండెను.

పరాక్రమకేతుడు, తిలదవతి మరకతమణులతో నరసస్థూపము లాడుచు భోగలాలనుడై దినంబులను నిముషములన్ని గడపుచుండెను. ఒక్కనాడు తిలదవతి నాథా! దోషులకు దగినదండన విధింపక యెంత కాల మిట్లుండు దలంచితిరి. ఇకనైనను మామగాదు నిక్కువ మును గ్రహించునట్లు చేయవలయును అని పల్కెను. మరకత మణియు పరాక్రమకేతు నందులకు ప్రోత్సహించెను. అంత నాతడు వారల కిట్లనియెను. నేనును అందులకై ప్రయత్నము చేయుచుంటిని. వారిచ్చటి కరుదెంచుటకు మున్నుగా మనపట్టణమున నెక్కుడు జనులు వసించునట్లుజేసి వారికి మన ప్రజలచే స్వాగత మిప్పించదలంచితిని. అందులకై యొక్క సూర్యకాంతిపురమునందలి జనులనేగాక సమీప పట్టణములనుండికూడ జనులను రావించుచుంటిని. జనసంఖ్య యిప్పటి కధికమై యున్నట్లు తోచుచున్నది. ఇంక నొక శుభదినమున నేదో యొక నెపమున వారి నిచ్చటికి రప్పింతును అని సమాధాన మిచ్చెను.

కొన్ని దినము లేగినయనంతరము పరాక్రమకేతుడు జయప్రద మహారాజున కొక యుద్ధరమును వ్రాసి యద్దాసిని తన సచివుని కొనంగి జయప్రదమన కొనంగి జవాబు గొనిరావలసినదని నియమించెను. వాడును జయప్రదకు సభాసంఘండుగ భూపాలున కాలేఖ యొసంగెను. భూపాలుడు తనచేత నిలువబడియున్న వనంతున కాకమ్మ యొసంగి చదువుమనియెను. వనంతు డిట్లాకమ్మను చదివెను.

శ్రీశ్రీశ్రీ శ్రీజయప్రదమహారాజుగారి వాదపద్ధతులకు నమస్కరించి వ్రాయు విజ్ఞాపనములు. మీసఖ్య మపేక్షించియున్న మేము మిమ్ములను చేత్ర మాయుట విందునకు రావలసినదని ప్రార్థించుటకు సాహించినందులకు మన్నింపవలయును. రేపటిదినమున తాము బంధుమిత్రమాత్యులతో జనుదొంచి మాకొకపరి మీదర్శనభాగ్య మొసంగి మాయాతిధ్యము నొంద వినయపూర్వకముగా ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇట్లు,

మీయనుంగు హితుడు.

ఆయుత్తర మాలించి జయప్రదుడు తన ప్రజలు నిత్యమును వేయివిధముల వర్ణించెడి యాపట్టణము యొక్క సౌందర్యమును స్వయముగా వీక్షింపదలంచి యందుల కంగీకరించినట్లుగా ప్రత్యుత్తరము వ్రాయించి యాభటున కిచ్చి పంపెను.

పరాక్రమకేతుడును తనకు యథుటితచరిత యొసంగిన తల వెంట్రుకచే యామెను రప్పించి తాను భూపాలు నాహ్వనించుటయు నాత డందుల కంగీకరించుటయు జెప్పి యాతనికి దగినవిందు గావింప నామె సహాయమును వేడుకొనియెను. అందుల తామె యంగీకరించి తన భటులందఱకును పురమును శృంగారముగా నలంకరింపవలసినదని

యును యచ్చటినుండి సూర్యకాంతిపురమువరకును చక్కని రాజ
మార్గము నేర్పరచి యామార్గమున కిరువంతలను రంభాస్తంభము
లాదిగాగల బానిని నాటి చలువపండెళ్ళను వేయించి భూపాలుడు
నడచివచ్చుమార్గమున రత్నకంబళముల పఱచి యెడనెడ నాతడు
విశ్రమించుట కనువగునట్లు హంసతూలికాతల్పములనుంచి వలయు
నేర్పాట్లన్నియు గావింపవలసినదనియు నాజ్ఞాపించెను. తలచుటయే
తడవుగా సర్వమును సమకూర్పబడియెను. పట్టణమంతయును స్వర్ణ
మును మించునట్లుగా నలంకరింపబడియెను. అమూల్యతరములైన
వస్తువులు సఫికముగా సంగ్రహించిరి. జయప్రదుడుమున్నెన్ జెఱుగ
గనిరీతి నాతిథ్యమియ సంతల్పించుకొని పరాక్రమకేతుడు ప్రతివిష
యమునను స్వయముగా కనుగొని లోటుపాటును సవరించుచుండెను.

మరునాడు సూర్యోదయమైనతోడనే జయప్రదుడు మంత్రి
సామంతులతోడను కుమారులతోడను బయలుదేరి మార్గమున నరు
గుచు యామార్గముయొక్క రామణీయకమున కచ్చెరువందుచు నెడ
నెడ మార్గాయాస నుపసయించుకొనుటకును, అందందుగల చిత్రవిచి
త్రముల జూచుటకును విశ్రమించుచు కొంతకాలమునకు పరాక్రమ
కేతుని పట్టమును జేరబోయెను. పరాక్రమకేతుడు, జనకువకు స్వా
గతమియ నెదురుగాజని పట్టములోనికి గొనివచ్చి సమస్తోపచార
ముల గావించెను. వసంతుడు జయప్రదునితోనుండి యావంతలన్ని
యును దిలకించి, ఆహా! యిదేమి నాయుపవనమున నెట్టి చిత్రవిచిత్ర
ములుండెనో యాచిత్రములన్నియు నిటనున్నవి. కారణమేమైయుండు
ను. అదే ఆసాధమీ నాశయనసాధమును బోలియున్నది. అదే ఆసాధ
మున కెదురుగనున్న జలయంత్రమునగదే ప్రసూనరాజహుంపబడినది.
ఆపుష్పమునకు మాడు వేరొకపూలయొక్క యమర్పబడియుండుట
తక్క యాకాశమునందును, పరివరాణమునందును భేదమిసుమంతయు

ను గాన్పించుచును తలపోయుచుండెను. పరాక్రమకేతుడు జనకున కానింతలన్నియును చూపిన యనంతరమువిందుగావించెను. జయప్రదుడు మున్నెన్నడును రుచిచూచియెఱుంగని వింతపదార్థములదిని వాని మాధుర్యమునకు సంతసించుచుండెను. ఆనమయమున పరాక్రమకేతుడు రాకుమారులు నలువురిని చూచి వీరెవ్వరనిప్రశ్నించెను. జయప్రదుడు డాతడు జనకుమారులనియు వారు గులోపువ్వను సాధించుకొనివచ్చిరనియు జెప్పెను. అంత పరాక్రమకేతుడు జనకుని పాదముల వ్రాలి తన్నాతని కెఱిగించుకొని జనకా! మీరు విస్మృతించిన మీ యేనవకుమారుడను. తమ యాశీర్వచనముననిప్పటికి డేమముగానుంటినని పల్కి మీకోడండ్రు తమ యాశీర్వచనము బడయుటకు వచ్చుచున్నారని పల్కి సన్నగాఁపించెను. మరకతమణి చనుదెంచి జయప్రదునకు నమస్కరించెను. కాని తిలదవతి వెలికరుదెంచి నలువురురాకుమారులను చూచి, లోనికేగి, నాకు తొల్లిదానులైనవారి యెదుటకు రాజాలను. వారి నావలకు బోవలసినదని యాజ్ఞాపింపుడనియెను. ఆపలుకులాఱించి జయప్రదుడు వెఱగుపడుచుండగా రాకుమారులు నలువురును విన్ననగు మొగంబులతో నావలికేగిరి. వారావలికేగిన తరువాత తిలదవతి ప్రవేశించి జయప్రదునకు నమస్కరించెను. జయప్రదుడు డామె నాశీర్వదించి తరుణీ! నాకుమారులు నల్వురును నీకు దానులైనట్లు పల్కితివే కారణమేమి? నవిస్తరముగా దెలుపుమన నామె మరల యాతనికి నమస్కరించి యిట్లనియెను.

రాజా! తమ కుమారులు నలువురును నాచే జూడిమున జయింపబడిరి. సిదప వీరలను నాచెరసాలలోనుంచి యొకటిరెండు మాసములక్రిందటనే నీడచిపుచ్చితిని. అదియును మీయీకుమారుని నిర్బంధముననే విడిచితిని. అరుహతి ప్రసూనరాజమును కొనివచ్చిన మీకుమారుల కన్నులయెవ దయగ్గి వారినిగూడ తనతోడ దీసికొని

మమ్ముల వెంటబెట్టుకొని వచ్చుచుండగా వారితల మోసగించి పుష్పమును గ్రహించి యాతని వధింప సమకర్తరినిజెప్పి నిదర్శనముగా వారి పీఠులపై తన నామాతీరములు ముద్ర వేయబడి యుండునని జెల్పెను. భూపాలు డెంతయును సంతసించి కుమారకా! నిక్కవ మిప్పటికే బోధపడియెను. నీవెట్లా ప్రసూనమును గొనివచ్చితివో జెప్పుమన నాతడ డఘటితను మనంబున దలంచెను. తోడనే యామె యొక పెద్ద భవని చేయుచువచ్చెను. భూపాలుఁ డాభూతమునుగాంచి నెఱగొంది చేస్తలు దక్కియుండెను. పరాక్రమకేతు డాతని నేడ దేర్చినపిదప భూతమువలన సంగతులన్నియు సవిస్మరముగా నెఱింగి తన జ్యేష్ఠ సుమాదుల దండింప నిచ్చగింపక వారిని పురము వదలిపొండని శాసించెను. వసంతుడా సంగతులన్నియు విని పరాక్రమకేతుని దిలకించి యాతని యందు బద్ధానురాగియై యాతని నెఱైనను దన సౌధము నకు రప్పించుకొననెంచి జయప్రదునితో నేదో యొక సాకుజెప్పి వెడలిపోయెను. జయప్రదుఁడు కొన్నిదినములవఱకును పరాక్రమ కేతునితో గడపి మిమ్ముల నాతనితోగూడ నేగి తనభార్య కాతని జూపి యామె సంతోషసాగరమున నోలలాడునట్లు చేసెను.

ఇది ప్రథమఖండము

గు లో బ కా వ లి

ద్వితీయ ఖండము

గులోబకావలి పరాక్రమ కేతుని తనవద్దకు రప్పించుకొనుట

గులోబకావలి జయప్రదునికడ సెలవొంది తన మనోహరుని కనుగొంటిని కదాయను సంతసంబునను, తన యనుచరులే తన్ను మోసగించి యాతనికి ప్రసూన మొసంగిరను విచారముతోడను, తన కా నవమోహనాకాదుడు లభించునాయను సంశయభరంబుతోడను, నిరంతరప్రయాణమొనర్చి యెట్టులో తనయుపనవమును చేరబోయెను. ఆమె చిరకాలమునుండి ఇంట లేకుండుటచే తత్తరపడుచు చింతా క్రాంతులైయున్న యామె తల్లిదండ్రులు బకావలిని చూచినతోడనే సంతోషభరితులై అమ్మా! ఇంతకాల మెక్కడి కరిగియుంటివని ప్రశ్నించిరి, అంత నామె తన మనోగతమును మరుగుపరచి జననీ జనకులారా! దేశసంచార మొనరింపవలయుననిబయలుదేరితిని. పెక్కు లగు దేశములగాంచి వచ్చితిని వారిని నమ్మించెను.

తదుపరి యామె తన సౌధమున కేగి యఘటితచరిత్రను బిలువ నంపెను. ఆమెవచ్చునంతకు తనచేతనున్న పరాక్రమ కేతుని యంగుళీ యకమునుదీసికొని యాయంగుళీయకమునే ముద్దిడుకొనుచు నేమేమో తలపోయుచుండెను. అఘటితచరిత్ర సమీపించినతోడనే యామె ఓనీ! దుర్మార్గురాలా! నాసొమ్ము దినుచు నాకే మోసము తలపెట్టితివా నీయల్లునకు ప్రసూనరాజము నర్పించి యేమియు నెఱుంగని నంగనాచి

వలె కూడుచుంటివా? తక్షణమే యాతని దీసికొనివచ్చి నాకర్పింప కుంటివా నీమేనప్రాణములు నిలువవలసినమ్ముము తక్షణమే బయలుదేరి పొమ్ము. అని పల్కెను. అఘటితచరిత యామె పలుకులను బట్టియు నామె పరాక్రమకేతుని ముద్దుటంగరమును పలుమారు నుద్దిడుకొను చుండుటను బట్టియు నామె యాతనియందు బద్ధానురాగమై యున్నట్లు తెలిసికొని అమ్మా! తమకు నాపై నాగ్రహమేల! తక్షణములో నాతని గొనితెత్తును. పుష్పము నాతడు సంగ్రహించుకొని పోయినట్లు మొదట నాకు తెలియదయ్యెను. లేకున్న పోనిచ్చియుండునా? అని యామె మదికెక్కునట్లుగా బలికి యచ్చోటవాసి చనియెను.

గులోబకావలియు అఘటితచరిత యాతని గొనివచ్చునా? గొనిరాక నాతడు రానని పల్కెనని తిరిగివచ్చునా? పెట్టుపోతల నాశించువారె గాని యల్లుండ్రవసరము దీర్పవచ్చెదరా! కల్ల ఏమో! ఆతనికిగూడ నాయందనురాగమున్నదే దోచుచున్నది. లేని నాడిట్లుంగరములను మార్చియుండడు. అఘటితచరిత తనతో రావల సినదని కోరినంతనే బయలుదేరి నాచేత కరుదెంచునని వితర్కించుచు కాలమును గడపుచుండెను.

అఘటితచరితయు పరాక్రమకేతుని చేతకు బోయి ఓయీ కుమారా! బకావలి నిన్ను నలచియున్నది. మిక్కుటమగు విరహ వేదనజెంది నిన్ను దోడ్కొని రావలసినదని నన్ను బుత్తెంచినది. కావున తక్షణమే బయలుదేరి రమ్మనియెను పరాక్రమ కేతుడును యేయంతరాయమును లేకుండ గులోబకావలి వసమునకరిగెను.

బకావలి యాతనిగాంచి కొంతతడవట్టె నిలువంబడి పిమ్మట స్మృతిదెచ్చుకొని అయ్యా! తమరు భూపాలురు. న్యాయవర్తనులరు. ధర్మసంరక్షణ తత్పరమతులు కావున న్యాయము దయచేయవలెను. నాయుపవసమును ప్రవేశించి నాకెఱుక లేకుండ నాప్రనూనమును

కోసికొని పోవుటయేగాక నాకన్యకాత్వమునకుగూడ భంగము గల్గించిన యాచోరున కెట్టిశిక్ష విధింపవలయునో తమవలన తెలిసికొనగోరి రప్పించితిని. సెలవీయ వేడెదననియెను. ఆపల్కు లాలించి చిటునవ్వున యాభూవరకునూదుం డామె కిట్లనియె బాలా! ఇందు న్యాయమున కేమున్నది. ఆతడు నీయెడ నపచార మాచరించి యుండుటచే నాత డవశ్యము శిక్షాద్వందే. కాని ఇచ్చటనే ధర్మ నూత్నమున్నది. అద్వాని ననుసరించి నీపోషణభార మాతని తలపై నైచి యాతనిని నీకటాక్షమాలికలచే బంధించి యిచ్చవచ్చిన స్త్రీలు కొనుచుండుము. అంతకంటె నాతనికి విధింపవలసినది గాన్పింపదని యెను. ఆపల్కు లాలించి చిటునగవున అయ్యా! ఇదెక్కడి న్యాయ మని పలుకుచుండి నఘటితచరిత ప్రవేశించి కుర్రా! ఏల బింకములు చూపెదవు. ఇరువురును హాయిగా కాలయాపనముసేయక వృథా జాగొనర్చెద రేల? అని మందలించుచు బకావలి నాతని సమీపము నకు దెచ్చి అయ్యా! ముగ్ధయగు నీబాలామణి నెట్లెలుకొనెదో కడుంగడుముగ్ధ అని యాతనిచేత నామె చేయనిడి తానవలకు బోయె.

బకావలీ పరాక్రమకేతు లిరువురును పరస్పరాలింగన మాచరించుకొని పెన్నిధినిగాంచిన పేదలవలె పారవశ్యము జెందిరి. నాడు మొదలు వారిరువురును యాయుపవనంబున ద్రిమ్మరుచు వివిధభోగముల ననుభవించుచు కాలము గడపుచుండిరి. ఇట్లు కొన్నిదినములు గడచి చనినయనంతరము బకావలి చెలికత్తెలలో గొండలు ఆమె యొక మానవమాత్రున కధీనురాలై యుండుట సహింపజాలక బకావలి తల్లియగు కాలఘటితయొద్దకు బోయి బకావలియొక్క గోప్యవర్తనమంతయును నామె కెఱుకపరచిరి. కాలఘటితయు చెప్పుడుమాటలు విని నమ్ము స్వభావముకలది కాకపోవుటచే స్వయముగా నామె సౌధమున కరిగి పరీక్షింపనెంచెను.

ఈసంగతి యఘటితచరిత గుర్తించి పరాక్రమకేతుని యొక సురక్షితస్థానమునకు జేర్చి బకావలితో నోయన్నా! నీతల్లికి నీపై ననుమానముగల్గి నిన్ను పరిక్షింపనెంచి నేడిచ్చటి కరుదెంచుచున్నది. హైర్యమూనియుండునూ యని సకలమును దెలియపరచెను. కాల ఘటిత చనుదెంచి కూతురుచూచి యామె ముఖలక్షణమువలన చెలి కత్తెల పల్కులు యదార్థములని గ్రహించి యేమియు నెఱుంగని పోలిక మిన్నకుండెను. నాటిరాత్రి బకావలి తల్లిచెంత శయనించెను. కాని ప్రియనిశ్లేషముచే నిద్దరబట్టక తల్లి బాగుగా నిద్రించిన తరువాత మంచముపైనుండి లేచి తాను పరున్నరీతిగా నగపడుటకై యొకదిండును పాన్పుపై బెట్టి యుపవనమున తనకై నిరీక్షించియున్న పరాక్రమకేతుని గలసి యాతనితో పెద్దయుం బ్రొద్దుసుఖించి యలసి యా పొదరింటిలోననే నిదురించెను. ఆతడును ప్రియురాలినిబాసి పోసేరక యందేపరుండి నిద్రించెను.

కొంతరాత్రియైన తరువాత కాలఘటిత మేల్కొంచి కుమార్తె శయనతలమును పరిక్షింపనం దామె కాన్పింపమిచే దిగులొంది యామె యెచ్చటికేగి యుండునాయని యించుకతడ వాలోచించి నలు పురు నమ్మకమైన పరిచారికలను పిలచి బకావలిని యుపవనంబున వెతకి రమ్మని పంపెను. మరికొందరిని సౌధోపరిభాగమంతయు నన్వేషింప బంపెను. తానును యామె యుపవనంబులో తప్పక యుండగల దని తలంచి యుద్యానవనమునకు పోయి యొక్కొక్క నికుంజమునే యన్వేషించుచుండెను.

కాలఘటిత ఎట్టకేలకు పరాక్రమకేతుని యంకమున శిరమిడి నిద్రపోవుచున్న బకావలిని గాంచెను,

తిలదవతి విచారము మరకతమణి యూరడించుట

పరాక్రమకేతుడు తిలదవతీ మరకతమణుల నింట దిగవిడచి
యఘటితచరిత వెంట బకావలి యుద్యానవనమున కేగెను, ఇట తిల
దవతి ప్రియునితో తిరుగ యెడబాటు గల్గినది గదాయని విచారించు
చుండెను. ఆమె నింకొక్క విషయముకూడ కొందలపఱుపసాగెను.
పరాక్రమకేతు డనేక భూతములచే రక్షింపబడుచున్న బకావలి
యుద్యానవనమున కేగియుండెను. అతడు దనవెంట నెట్టి నృమును
గొనిపోవకుండుటచే నాభూతములవన యాతని కేమైన నపాయము
గలిగినేమోయను విషయ మామెను యెక్కుడుగా బాధింపసాగెను.
అనవరత మామె తనభర్త సౌఖ్యముగ నిలుసేరవలయునని నిత్య
మును దైవమును ప్రార్థించుచుండెను. పరమేశ్వరప్రీతికై యనేకము
లగు వ్రతములను దానములును సలుపుచుండెను.

మరకతమణి యొక్కనాడామెతో సంభాషించుచు నక్కా!
నీవేలనో విచారముతో నుంటివని దోచుచున్నది. నిక్కముగా నట్లుం
టివా? లేక నాకేయిల్లు దోచుచుంటిగో దెలుపుమని ప్రశ్నించెను.
తిలదవతి తనమనంబున గలవిచార మామెకడ దాపరికమొనరింపక
సర్వమును దెలిపెను. అంత మరకతమణి అక్కా! నీవుట్టిగోలవునుమీ
అపాయముతో గూడియున్న స్థలమని శంకించుచుంటివా? ఆస్థలమున
కిదివరకొకమాడు పోయియుండలేదా? పైగా నివుడు పోవుటలో నొక
విశేషమున్నది. బకావలి యాతని వరించియున్నది. కావుననే నాజన
యిత్రి యాతనిని దనవెంట గొనిపోయియుండెను. లేనియెడల నట్లు
గొనిపోవునా? అతని కెవ్విధమగు నపాయమున గలుగకుండ నాతల్లి
రక్షించుచుండును. ఇందునుగూర్చి నీవు లేనిపోని విచారమును నీమన
సునందుంచుకొనకుము. అతడు బకావలిని విధివిధానంబున పరిణయ
మాడి కొలది దినములలోననే యాతఁ డిచ్చటికి రాగలడు అని
యూరడించి యామెకు తొలుతటిపర్యాయ మాతఁడు గులోబీవువ్వను

సంపాదించుట కేగిన విధంబును యాతండు మరలివచ్చుటకు తాను పడిన సంతాపమును యాతడు సురక్షితముగా మరలివచ్చి యావన మందలి విచిత్రములన్నియు దనకుఁ దెలియబరచుటయు జెప్పి యామె ను సంతసింపఁజేసెను.

తీలదవతి మఱల యామె కిట్లనియెను. అక్కా! నీజనయిత్రి నాథుని సంరక్షించుచుండ నాతడు సురక్షితముగా నుండుట కేమియు సందియముండదు గాని బకావలి చెలిక పైలు యామె ప్రవర్తనమును దెలిసికొని యామె తల్లిదండ్రుల కెఱింగింపరా? వారల కీవృత్తాంత మొకింత దెలిసిన నాపద సంభవించుటన నెంత కావున నామది యింకను సంశయించుచునే యుండెను. కావున నీవు నీతల్లి నొకసారి రప్పించి యామెవలన నాతనిక్షేమ మరయుట మేలని దోచుచున్న దనియెను. మరకత మంచుల కంగీకరించి దన జనయిత్రి యొసంగిన తలవెంట్రుకలను నిప్పుపైనిగాల్చెను. తోడనే యఘటితచరిత ప్రత్యక్షమయ్యెను. మరకతమణి యామెకు నమస్కరించి తల్లీ! నాథుడు మమ్మువిడచి చాలదినములైనది. అతఁ డెక్కడనుండెనో యేమి సేయుచుండెనో సురక్షితుడై మమ్ముల నెపుడేని తలంచుచుండెనో లేదో దెలియగోరియుంటిమి అని పల్కెను. అఘటితచరిత కుమారీ! అతడు బకావలితో గలసి నిరంతరసౌఖ్యముల దేలుచున్నాడు. అతని క్షాంతిరంతయు కలుగకూడదని తలంతును. సురక్షితముగా నాతడు కొలఁది దినములలో నిచ్చటి కరుదెంచునని తలంతును అని పల్కి కుమార్తె నాశీర్వాదించి వెడలిపోయెను.

తీలదవతీ మరకతమణులు దమ విభుడు సుఖమైయున్నాడని సంతోషించిరి.

కాలఘటిత పరాక్రమ కేతుని సముద్రములో

పడునట్లు వినరినైచుట

కాలఘటిత పరాక్రమ కేతుని గాంచినతోడనే మితిమీరిన కోపబున నాతని చెట్టపట్టుకొని యెత్తి నడిసముద్రమున పడునట్లు వినరినైచెను. ఒకావలి తత్తరపడి లేచెను, ఆమె ఒకావలిపై మండి పడుచు ఓసీ! దుర్మార్గారాలా! కులమునకెల్ల చెడపుట్టతివిగదే! నీవు కబుర్లగాను భూతికులంబులజనియించి యొక మానవునిపొందుగూడితివా అగౌరవప్రదమైన యిక్కార్థమున కొడిగట్ట నేలసాహించితివి అని దిట్టుచునామెనులోనికిగొనిపోయి యచ్చటనుంపక తనతోగూడ విభుని యొద్దకు గొనిపోయెను. అతడును కుమార్తె మానవుని వరింపరాదని పెక్కువిధముల బోధించియు విఫలమనోరథుడై చేయునదిలేక కలగౌరవముల నిలునబెట్టుకొనుటకై యామెను చెఱలోనుంచెను అట పరాక్రమ కేతుడు సముద్రమున పడినతోడనే స్మృతిదెచ్చికొని జరిగినదానికి విచారించుచు దవ్వల గాన్పించుచున్న యొడ్డుచేదకొనవలయునని యీతకొట్టుచు నాదిక్కునకు బోవుచుండెను. దైవబలముకూడ దోడు పడిన పురుషకార మక్కరకువచ్చునుగదా? అట్లుఅడు యత్నించుచుండగా రెండుమూడు కెరటము లాతని సమీపముననేపడి విరుగుటచే నాతడు యొడ్డునకు సుసాయాసముతో చేరెను. అతఁ డాసముద్రతీరమున చాలవఱకు కూర్చుండి యాయాసమునుతీర్చుకొని తానెట్టి స్థలమునకు జేరుకొనియుండెనో చూడవలయుననిలేచి మెల్లననడుగులిడుచు యొకమార్గము సనుసరించిపోవుచు పెక్కులగు విచిత్రములను గాంచెను. కొన్నిచెల్లు మనుష్యుని తలవంటికాయలుగల్గి యాతనిచూచినతోడనే ఐకపకనవ్వి క్రిందబడెను. కాని మరల యొకటిరెండు నిమిషములలో నా పండ్లన్నియును పైకెగిరి చెట్టునకు మరల యంటుకొనిపోయెను. అతడు భరింపఁజాలకుండునది యొక ఫలమునుదీసి కోయగా

నందు రెండు గ్రద్దలుగడి చివాలునలేచి యారెండును గగనతలమున తెగిరిపోయెను. ఇట్లే యనేకములగు కొంతసంఘటనములు గలుగుటచే నయ్యది నివాసయోగ్యము గాదని తలంచి కొన్ని యెండుపుల్లలను ప్రోవుచేసి యొక నిధమైన చూకులచే చూపుల్లలను కట్టగా కట్టకొని సముద్రమున పడవైచి యా మోపుపై వెక్కి పరాత్పరునిపై భారము వైచి యీదుకొనుచు ముందునకు బోవుచుండెను.

అట్లాత డా కట్టలమోపు నాభారముగాగొని యాకలిబాధచే నవయుచు దప్పిక నోర్వజాలక శ్రమజెందుచు కొన్నిదినములు ప్రయాణము గావించి వేరొక ద్వీపమును చేరుకొనియెను. అతఁడా ద్వీపమును ప్రవేశించి కొన్ని ఫలములను భక్షించి కొండవాగులనుండి దప్పికదీర్చుకొని యొక బండరాతిపై కూరుచుండి, ఆహా! ఎంతటి దురవస్థ వచ్చెను. దీపమునుగాంచి ఫలమని భ్రమించి సమీపించి చెడుశలభంబుగతి గల్గెనే యేమిచేయుదును. తనమైన నెడబాసే యుండుట కిచ్చుగింపని నా లతాంగి బకావలి మద్వియోగమున నెంతగా కుందుచుండెనోగదా? ఆహా! అట్టి త్రిజగన్మోహినిని మరల చూచుభాగ్య మింకెన్నటికైన నాకు లభించునా? దైవమా! యేల నన్నిట్టి యిడుములపాలుజేసి పరీక్షించుచుంటివో గదాయని పరిపరి విధంబుల విచారించుచు సూర్యాస్తమయమాటచే క్రూరజంతువుల బారినుండి తప్పించుకొనవలయునని యొక చెట్టుపైకెక్కికూరుచుండెను.

పరాక్రమకేతునకు దివ్యమణి లభించినవిధము

కొంత రాత్రియైన పిమ్మట నొకసర్ప మాతడున్న మహీరు హముచెంత కరుదెంచెను. ఆసర్పము ఆవృక్షమున కించుక సమీపమున నాగి యొకమణిని తన నోటనుండి క్రక్కెను. ఆమణిని కోటి సూర్యు లుదయించినట్లుగా ప్రకాశించుచుండెను. ఆ ప్రకాశమును

గాంచి సయ్యరణ్యములోనున్న జంతువు లన్నియును కలగుండువడి యొక్కొ కలులెగులెను. ఇంతగా సర్పము నొక యూని చే తనక కవ యుచున్న ది యెట్లని నెఱుగఁబడును నొక స్థానియొసినధించి జక్షి చెను. తదుపరి యాసర్పము మరొసి సమీపించి దానిని నురల మ్రొంగుచి వెడలిపోయెను.

పరాక్రమకేతుఁ జామణి నెట్టులైనను సంపాదింప కృతనిశ్చ యుజై నూగోదయ మైనపిమ్మట సముద్రతీరమునకుపోయి జింక మన్నును నీట నానబెట్టి పిసికి యొక గుమ్మడికాయంత ముద్దను సిద్ధ పరచి యాముద్దను గతదినంబున తా నారోపించియున్న చెట్టుపైకి గొంపోయి జాగ్రత్తగా నొకచోనుంచెను. అతడా దినమున కొన్ని ఫలములను భుజించి సెలయేళ్ళనుండి జలమును గ్రహించి దప్పిక దీర్చుకొని యందందు దిరుగుచు దినాంతము వఱకును కాలయాపన మొనరించి సాయంకాల మైనతోడనే దాను మట్టిని జాగ్రత్తపఱచిన వృక్షమునుగురుతుచూచుకొనియద్దానిపై కెక్కి కూరుచుండెను. కొంత రాత్రియైన తరువాత సర్పమరుదెంచి యెప్పటియట్లు మాణిక్యమును వెలికిగ్రక్కి యొకించుక దూరమునకరిగెను. పరాక్రమకేతు డయ్యది దిలకించి తాను జాగ్రత్తపఱచియుంచిన బంకమట్టిముద్దను నేర్పుతో యామాణిక్యముపై బడునట్లువిసరెను. మట్టిపడుటతోడనేమాణిక్యము యొక్క కాంతులంతరించెను. సర్పమామాణిక్యముయొక్క కాంతులు లేకుండుట చూచి తన కవసానకాల మాసన్నమైనదిగా భావించి శిరమును నేలపై గొట్టుకొని మరణించెను. తదనంతరము పరాక్రమ కేతుడు చెట్టుపైనుండి క్రిందకుదిగి మట్టినిపిసికి మాణిక్యమును వెదకి శుభ్రముగా కడగి తనతోడ చీరి యందామాణిక్యమును నుంచి కుట్టి వైచుకొనియెను.

పరాక్రమకేతుడు సర్వార్థసిద్ధియను పృథ్విమును జేడట

శదనంతరము పరాక్రమకేతుఁ పగల్గెల్ల కొకదిక్కుగా నడచుచు రాత్రుల చెట్లయందు విశ్రమించుచు కాలముగడపుచు నొక్కనాడొక మహాదహమెక్కి తన యవస్థను దలపోసి విచారించుచుండగా చెట్టుపెనున్న పక్షులు రెండు ఈక్రింది విధముగా సంభాషించుకొనుచుండెను.

పిల్లపక్షి—జననీ! మాకు లోకమున గల వింతలను గూర్చి చాలమారులు చెప్పితివి. కాని యొక్కనాడైనను యీయడవిని గలుగు వింతలను జెప్పవైతివి. కావున మాకోర్కే నేడు దీర్ఘము.

తల్లిపక్షి—కుమారా! లోకములో నెన్నివింతలున్నను యీ యరణ్యమున గల వింతను మించినవికావు. అయ్యది దెలిపెదనుసావధానమనస్కుడవై యాలింపుము.

అని యాపక్షి పల్కుచుండెను. పరాక్రమకేతుడును యావింతయేమో తెలిసికొనిన యెడల తానచ్చటనుండి తప్పించుకొనిపోవుట కనువగు మార్గము లభించునేమోయను తలంపుతో శ్రద్ధాశ్చయాయాపక్షి వాక్యముల నాలించుచుండెను.

కుమారా! ఇచ్చటికి మూడుయోజనముల దూరమున సుత్తరమున నొక గుంట గలదు. ఆసమీపముననే యొక గొప్ప ద్రవ్యనిధి పూడ్చిపెట్టబడి యున్నది. ఆగుంట సమీపమున నొకపెద్దవృక్షము కలదు. అద్దానిని సర్వార్థసిద్ధి యని చెప్పదురు. ఆవృక్షము యొక్క చర్మములతో నొక కుళ్ళాయినిచేసి ధరించిన జానికి లోకముననుండు నిధులన్నియు దృష్టిగోచరములగును. మరియు నావుడఘోషితరుల కంటికి గొప్పింపబడు ఇతరుల వర్తనములన్నియు గనుగొనగలదుఅని చెప్పనంతకు కుమారుడు అమ్మా! ఆవృక్షము సమీపించుట కెట్లు

పీలగును. ఇదివర కెన్నఱేని యల్లుగావించి నిధులను వడసినవారు న్నారాయని ప్రశ్నించెను. అందులకా తల్లిపక్షి యిట్లుని చెప్ప నారంభించెను.

కుమారా! ఆమహీరుహమును జేరవరుగుట యెట్టివానికిని సాధ్యముకాదు. ఏలనందువా? ఆవృక్షమున నొక సర్పము సర్వకాల సర్వావస్థలయందు కాచికొనియున్నది. ఆపాము కత్తిదెబ్బలచేగాని కర్రదెబ్బలచేగాని చావదు. దానిని సంహరించునట్టి సామర్థ్యమెవ్వరి కినిలేదు. ఇంతవఱ కావృక్షమును సమీపించిన వారెవ్వరును లేరు. అని పల్కెను. కుమారుఁ డమ్మా! ఆవృక్షమును జేరుటకు సాధనము కూడ నెఱింగింపవే యని పల్కెను. ఆపల్కులకు తల్లిపక్షి మరల యిట్లు చెప్పనారంభించెను. కుమారా! శ్రద్ధతో వినుము. ఆవృక్షము ను జేర నెంచువాఁ డావృక్షము సమీపమునకు బోవ యత్నించునంత యాసర్పము వానిపైబడును. అందులకు వాడు వెఱిగొందకయీసమీ పముననున్న గుంటలో దుముకవలయును. తోడనే యాతని రూపము మారి కాకిరూపము ధరించును. అప్పటికిని ధైర్యము విడువక యా చెట్టుపైకెగిరి తూర్పుముఖముగాపోయి తూర్పుతటన నున్నకొమ్మపై గూరుచుండవలయును. దానిపైగల మిక్కిలి మనోహరమైన పం డొకటి గలదు. ఆపండును భక్షించినతోడనే ఆతనికి తొలిరూపము గలుగును వాడు ఆకొమ్మపై స్థిరముగా కూర్చుండి కుశ్యాయిని తయా రుచేసి నెత్తిపై ధరించుకొనవలయును. తదనంతరము ఆకొమ్మనున్న పచ్చని పండ్లొకటి కోసి నడుమునకు కట్టుకొనిన యెడల ఆకాశమున కెగిరిపోగల శక్తిగలదు. మరియు నింకొకవిశేషముగల దాకర్ణింపుము దాని యాకులను నూరివైచినయెడల యెట్టిగాయమైనను ఎట్టివ్రణమైనను నిముషములో మాసిపోవును. ఆవృక్షముయొక్క కొమ్మను గోసి చేత ధరించువానికి యెల్లరును సులభముగా జయింపబడుదురు.

ఆకొమ్మవలన నెట్టి యినుపపెట్టెలనైనను సులభముగా తెరువ వచ్చును. అయ్యది సాధించినవానికి సాధింపరాని కార్యము లుండవు అని చెప్పి కుమారుని నిద్రబుచ్చి తల్లిపక్షికూడ నిదురబోయెను.

పరాక్రమకేతు డాపలుకుల నన్నియు తలపోసికొనుచు యా నిశాశేషమును వేగించి సూర్యోదయమైనతోడనే కాలకృత్యములను దీర్చుకొని అధికోత్సాహంబున నుత్తిరాభిముఖుండై మూడు యోజన ముల దూరమును సూడునిముషములలో చనియెను. అచ్చట గల గుంటను, దానియొద్దను గల వృక్షమును, వృక్షమును చుట్టుకొని సంరక్షించుచున్న సర్పమును దిలకించి పక్షిపలికిన పలుకులన్నియు నిక్కువములే యని తలంచి వృక్షమును సమీపింపబోయెను. అంతట ఆసర్పము ఆతనిపై నురికెను. పరాక్రమకేతుడును వెరువక గుంటలో నురికి కాకి రూపమును బొందెను. తదుపరి యాతడు పక్షి యెరిగించిన రీతిని తూరువుకొమ్మపై కరిగి కూరుచుండి తన తొంటిరూపమును చాల్చి కుళ్ళాయని చేసికొని ధరించి పక్షిచెప్పిన వస్తువుల నన్నింటిని సంగ్రహించుకొని ఆకాశగమనమున పోవుచు నొకపట్టణమునుగాంచి యచ్చటదిగి పట్టణమునకు బోవుటకై యొక మార్గము ననుసరించి నడువ నారంభించెను.

పరాక్రమకేతుడు స్త్రీరూపము ధరించుట, తిరిగి పురుషుడగుట

అట్లు పోవుచు నొకచో బంగారు వికారమైన సోపానములతో నలరారుచున్న యొక తటాకమును జూచి దప్పికొని యున్నవాడగుట చేత తనవస్తువుల నొక్కచో భద్రపఱచి యాతటాకములోస్నానము చేసెను. తోడనే యాతడు స్త్రీరూపమును బొందెను. ఆతడందులకు లబ్ధించి యిపుడేమిచేయగలనని దుఃఖించుచు యా తటాకపుతీరమున

గూడుచుండెను. ఇంతలో నొక బాటసారి యామార్గమున బోవుచు యామెను జూచి మోహించి మిక్కిలి దీనుడై యామెను ప్రార్థించి సమ్మతింపజేసి యామెతో కామోదభోగంబులను దేలుచు ఆయరణ్యముననే కాలమును గడుపుచుండెను. అనంతరము కొన్ని దినములకు స్త్రీరూపముననున్న పరాక్రమకేతుడు గర్భమును ధరించి నవమాస స్ఫూర్తియైన పిమ్మట నొక చక్కని మగబిడ్డను గనియెను. కాని ఆతడనుదినమును తన పురుషరూపము పోయినందుకు వగచుచు ద్రిమ్మరుచు మరల నొక్కనాడు యదృష్టవశమున అశటాకమునందే స్నానము చేసెను. అతని స్త్రీరూపము నశించి యొక కిరాతనాయకుని రూపమును ధరించెను. అతి డందులకు వింతనందుచు సమీపమున దిడుగుచుండగా నొక కిరాతస్త్రీ యాతనిచేత కరుడెంచి ఓరీ! మగడా! మమ్ముల నిట్లాకలితో చచ్చుటకు విడచి యెచ్చటికేగి యుంటివి. లెమ్ము ఈగొడ్డలి చేకొనిపోయి కట్టెలను గొట్టితెచ్చి పురమున విక్రయించివలసిన బియ్యము మొదలైనవి తీసికొనిరావలసినదని బలవంతపరచెను. ఆతడామెను వదలించుకొనుటకై ఎక్కువగా ప్రయత్నించియు సఫలమనోరథుడు కాలేమికి చింతించుచు యాగొడ్డలిని గైకొని యరణ్యమున కేగి కట్టెలను గొట్టి శ్రమజెంది సమీపముననున్న మరియొక సరోవరమున స్నానముచేసెను. తోడనే యాతడు వెనుకటి రూపమును బొందెను.

పరాక్రమకేతుడు నిజరూపమును బొంది ఇంతవరకు నడచిన తన చరిత్రమును దలచుకొని వింతపడుచు తాను తొల్లిస్నానము చేసిన అటాకమును వెదకిగొనుచు పోయి యెట్టకేలకు దానిని గనుగొని తన వస్తువు లచ్చటనే యుండుట జూచి సంతసించి వానిని గైకొని యొక మార్గము ననుసరించి పోవుచుండెను.

పరాక్రమకేతుడు రూపావలిని సందర్శించుట

అతడాకాశగమనమున నడుగుచు నొక్కచో నొక్క పెద్ద పర్వతమును జూచి యాపర్వత శిఖరముపైని నవరత్నఖచితమైన ప్రాసాద ముండుట గని అందు కొండాకసేపు విశ్రమింపడలంచి యందు విగియెను. ఆభవనమున బ్రవేశించి శోధింపగా ప్రాణియుతగ బైన జీవజంతు వొకటియు కాన్పింపమి వెరగుపడుచు అంతర్భవన మునకేగి రంభాద్యప్సరః కామినీజనంబుల ధిక్కరించు సోయగంబు గల నొక చక్కని చిన్నదానిని జూచి యామెను సమీపించి యిట్లని యెను. ఓలలాతస్వి! ఈనిర్జనవనంబుల నుండు ఈ ప్రాసాదమేమి? ఇందొక జీవజంతువైనను లేకుండుటేమి? నీమోము విన్నవై యుండు టకు కారణమేమి? నీవేల యిచ్చట నొంటిగా నుంటివి? అని ప్రశ్నింప ఆమె యిట్లనియెను. దేవా! నన్నొక్క రాక్షసుడు బంధించి యిచ్చ టకు తీసికొనివచ్చి తనతో కామోపభోగములను తేలియాడుమని నిర్బంధించుచుండెను. అతడు చనుదెంచిన మీ కపాయము కలుగు నేమో కనుక త్వరితముగా నిచ్చటనుండి వెడలిపోవలసినదని తొందర పెట్టసాగెను. అతడును వెరగొందక ఓలలాంగీ! కష్టసమయమునందు చిక్కుకొని యున్న నిన్ను రక్షింపక వెడలిపోవుటకు మనస్కరింప కున్నది. రానిమ్ము వాడెంత బలశాలియో చూచి వానికి తగినట్లు బుద్ధిచెప్పి నిన్ను విడిపించెదను నీవేమియును భయపడవలసిన యగ త్యము లేదు. నీ వెట్లు యీరక్కనునకు చిక్కితివి. నీవృత్తాంతము సవిస్తరముగా దెల్పుమని ప్రశ్నించెను. ఆమె యాతనికి తన వృత్తాంత మిట్లు చెప్పదొడగెను.

అయ్యా! నాపినతల్లి కుమార్తెయైన బకావలి పరాక్రమకేతు డను యొక మానవాధీశ కుమారునివరించి యాతనితో కొంతకాలము సుఖించిన పిదప గల్గిన వియోగముచే మిక్కిలి వ్యధజెందుచున్నదని

విని ఆమెను చూడబోయితిని. దేవా! ఆమెపడు నవ్వు యిట్టిదని చెప్పుటకు నలవికాదు, జనకునిచే కరచరణంబులకు సంకెళ్ళు వేయబడి యుండుటచేత పరితపించుచు నిద్రాహారము లేరుగక తన మనో హరుని నామమే వైవనామముగా దలంచుచు నిముషమొక యుగము వోలె గడపుచుండెను. అప్పటికిని జనకున కామెపై ననుగ్రహము కలుగదాయెను. ఆమెను యెట్లో యూరడించి నేను మాగ్యహము నకు దిరిగిపోవుచుండగా ఈరక్కసుడును నన్నుపట్టి బంధించి యిచ్చుటకు చీనుకవచ్చినాడు. అని తన నామధేయాదుల నాతని కెరింగించిన విని పరాక్రమకేతుడు యామెకు తన సంగతి సంతను యెరింగించి ఆమెను వెంటజెట్టకొని వెలికడదెంచి రాక్షసుని రాకకు నిరీక్షించుచుండిరి. ఇంతలో నారక్కసుడు బడుగుసన్యాసి రూపమును ధరించి పరాక్రమకేతుని గాంచి ఆకన్య నట విడిచి వెడలిపోవలసిన దని యును కానియెడల తనచే సులభముగా వధింపబడుదువనియు నని బెదరించెను. పరాక్రమకేతు డాతని మాటలకు ప్రత్యుత్తరమియక అవక్రపరాక్రమంబున నాతని సులభముగా నోడించి ఆతని జుట్టుపట్టుకొని ఓయీ! ఇంకనైనను బుద్ధితెచ్చుకొని తిన్నగా మనలెదవా? లేకున్న నిన్ను సంహరింపవలయునా? యని ప్రశ్నించెను. అజడదారి యెట్లో తప్పించుకొని మాయాసంగర మొనరింప నారంభించెను. పరాక్రమకేతుడు వెరవక తనచేతికర్రతో నొక దెబ్బకొట్టి యాతనిని యమసదనమున కనిపెను.

రూపావతితో పరాక్రమకేతుడు ఆమె తలిదండ్రుల

యింటికి వచ్చుట

అట్లా రాక్షసుని నక్రమంబున నిర్జించి రూపావతిని తనవెంట నిడుకొని ఆమె దారిబూపుచుండ నదిగి యదిగి ఆమె తలిదండ్రుల

యింటిసమీపమున నున్న ఉద్యానవనములో దిగిరి. ఆమె యాతనిని ఉద్యానవనములో నున్న సౌధమున విడియించి తాను మరల వచ్చు వరకు నచ్చటనే యుండవలసినదని ప్రార్థించి తాను తలిదండ్రులను గూచుట్టకై వెడలెను.

రూపావతి తలిదండ్రులు ఆమెను గానక యంతవరకు అపారమైన దుఃఖమునుబొంది ఆకస్మికముగా ఆమెను పొడగాంచుటచే వచింపరానంత సంతోషమును బొంది, ఆమెను పలుమారు గౌగిలించుకొని ముద్దాడుచు కుమార్తీ! ఇంతవర కెచ్చటనుంటివి. మమ్మిట్లు దుఃఖానలంబున ద్రోసి అరుగుట నీకు పాడియే! యని ప్రశ్నించిన ఆమె తలిదండ్రులకు తన్ను సన్యాసిరూపముననున్న నొక రక్కసుడు గొనిపోవుటయుతన్నొకమానవుడుయారక్కసునితోపోరాడి రక్షించుటయుమున్నగువిషయములనువిశదీకరించి వారికి పరాక్రమ కేతునిపై కనికరము గలుగునట్లు పెక్కువిధముల పరాక్రమ కేతుని వర్ణనముతో తన సంభాషణము ముగించెను. ఆమె జనకుడు అట్టి సజ్జనపురుషుని వెంటగొనిరాక యూరకవచ్చితివా యని ప్రశ్నింప నామెయు జనకునకు ఆతని సహాయమువలననే తానింత త్వరితముగా వచ్చితినియు నాతడు నిత్యసత్యసంపన్నుడనియు చెప్పి యాతని దోడ్కొనివచ్చి యుపవనంబున నున్న సౌధంబున విడియించితినిని చెప్పెను ఆమె జనకుడు అనుచుండమునొంది పరాక్రమ కేతున కుచితస్వాగత మొసంగి తన సౌధమునకు గొని తెచ్చెను.

రూపావతి తన తల్లియొద్ద కరిగి యేకాంతమున నామెతో బకావలి పరాక్రమ కేతుల పరస్పరానురాగము వర్ణించి వారిరువురకును త్వరలో వివాహము చేయకున్న త్వరలో యిరువురును పరస్పర వియోగముతో మరణింతురని కూడ యెరింగించెను. అపల్కు లాలించి యామె యిరువురకు దగిన యేర్పాటు గావించుననియు సంతవర

కాతని రహస్యముగా నుంచి తగిన పట్కులచే ప్రోత్సహించుచుండ వలసినదనియు జెప్పెను,

ఆ మరునాడు రూపావతియు నామె జననియు బకావలిని చూచుటకు బయలుదేరి వెడలిరి. కాలఘటితయు వారికి స్వాగతమిచ్చి బకావలినిగూర్చి తనకుగల్గిన విచారమునంతయు వారికడ వెళ్ళి బోసెను. రూపావతియు బకావలియొద్దకరిగి రహస్యముగా నామెతో పరాక్రమ కేతుడు సురక్షితుడై యున్నాడనియు, అతడే తన్ను రక్కసుని బారినుండి రక్షించెననియును ఆతని సాంగత్యముచు బకావలికి గూర్చుటకే తామిప్పుడు వచ్చితిమనియు దెల్పి, మరియు నిట్లనియెను. నీవు మాతో వచ్చుటకు నీ జననియొక్క యనుజ్ఞను గొనవలసినది. నాతో వచ్చిన యెడల నిన్ను పరాక్రమకేతుని పజ్జచేర్చెదననియు వచించెను. రూపావతియు నామె జననియు గొన్నిదినంబు లటనుండి మరల తమపురమున కరుగుటకు బయలుదేరిరి. అంత బకావతియు రూపావతి జెప్పి నటుల తల్లియొక్క యనుజ్ఞ గొనుటకై యామెను సమీపించి యామెకు నమస్కరించి జననీ! ఇన్నిదినములు రూపావతి యిచ్చట నుంచుటచే నామనోగత దుఃఖ మింనుక మరుగుపడినది. ఇప్పుడొకసారి యామెతో బోయి కొన్ని దినంబులుండి మరలివచ్చెద ననుజ్ఞ యొసంగవలసినదని ప్రార్థించెను. కుమార్తె యంత దీనముగా ప్రార్థించుటచే నిరాకరింపజాలక కాలఘటిత యంశుల కంగీకరించి తగిన సన్నాహము గావించి యామెను వారితో బంపించెను.

బకావలీ పరాక్రమకేతుల పునస్సమాగమనము

బకావలీ రూపావతులును రూపావతి జననియు సుభక్షితముగ ప్రయాణము సల్పి తమ గమ్యస్థానమును చేరుకొనిరి. రూపావతి బక

వలిని పరాక్రమ కేతునిచెంతకు గొనిపోయి యాతని కర్పించి మహా త్యాగ! నామానమున కెట్టిభంగమును గలుగకుండ రక్షించినందులకు కృతజ్ఞురాలనైన తమకు సమోదములుగూర్చి నాయోపనికొలది యిచ్చించి యింతవఱకు కృతకృత్యురాలనైతినిపల్కి నెడలిపోయెను.

చిరవియోగ పరితప్తహృదయులగు నాదంపతు లిరువుడను యెట్టి మహదానందమునందిరో వ్రాయుటకు కవుల కెవ్వరికిని శక్తలే దనుట యుత్తేక్షగాదు వారిరువుడను పరస్పరాలింగన మాచరించు కొని పారవశ్యముజెంది యట్లే పెద్దయుం బ్రొద్దుండిరి.

నాటినుండి కొన్ని దినంబులవరకు వారు సకలభోగంబులంది సుఖంబుగ గడపిరి తదుపరి కాలఘటిత వార్తబంపుటచే గులోబకా వలి స్వగృహమున కడుగవలసిన పరిస్థితులేర్పడియెను. అంత నామె పరాక్రమకేతునియొద్దను, రూపావతియొద్దను, యామె జరనియొద్దను, సెలవుగైకొని విచారముతో నరిగెను. కాని యామె మనంబు మాత్రము రథమేగుచుండ పతాకము వెనుక కేగుకై వడి వెనుక నున్న పరాక్రమకేతుని చెంతకే పోవుచుండెను. పరాక్రమకేతుడును యామెపైగల మోహముచే నామెవంకకే తన దృక్కుల బరపి జూచుచు యామె కనువేటును మదగైనతోడనే విచారభరంబున శయ్యపైవ్రాలెను.

రూపావతి జనని రూపావతి వలన వారిరువురకును వియోగ సమయంబున గల్గిన విచారభరమంతయును నెఱింగి ! వారి నెట్లైనను వివాహమగునట్లు చేయవలయునని సంకల్పించి యొకటిరెండు దినంబు లరిగిన పిమ్మట తన యభిప్రాయమును భూతరాజైన తన విభువకు జెప్పి యాతని నందుల కొడంబడు నట్లొనరించి యాతనితో గూడ బకావలియొక్క తండ్రియొద్ద కరిగిరి భూతరాజు బకావలి తండ్రితో బకావలియొక్క యవస్థనంతయు దెల్పి యామె యభీష్టము దీర్చుకున్న

ముప్పుగల్లుననియు ఇంతవఱకా కామెకు వివాహ మొనర్పకుండుట యాతని తప్పనియు వచించి యామె వరించిన యాతడును సామాన్యకు కాడనియు, దివ్య సత్వసంపన్నుడనియును దెల్పి యాతని నెట్లో సమ్యక్తంపజేసి తన మాటల యగార్థము దెలుపుటకై యాతని గొనివచ్చుననిచెప్పి వెండియు నిట్లనియెను ఓయీ! మరచితివా! బకావలి జాతకము లిఖించిన దైవజ్ఞు లేమనిరో! యొకపరి యామె జాతకమును దెప్పించి చూచుమనియెను, తోడనే యాతడు స్మృతిదెచ్చుకొని తన యినుపమంచములోనుంచిన జాతకముదెప్పించి చూడగా నందు గులోబిపువ్వును హరించుకొని పోవగల పురుషుని యామె పెండ్లియాడునని వ్రాసియుండుటచే సంతోషభరితుడై యాతనికి తన కన్య నిచ్చుట కంగీకరించెను.

బకావలీ పరాక్రమకేశుల వివాహము

రూపావతితల్లియును కాలఘటితతో పరాక్రమకేశు డవస్యసామాన్యగుణధురీణుడనియును పరాక్రమవంతుడనియును, బకావలి కెల్ల విధముల తగినవాడనియును, జెప్పి యొప్పించెను, అంతట భూతరాజు పరాక్రమకేశుని రప్పించి వారికి జూపి మరల నిట్లనియెను, ఇంతకంటె చక్కనివానిని ఇంతకంటె పరాక్రమ విక్రముని ఇంతకంటె బలశాలిని ఇంతకంటె సజ్జనుని మూడులోకములు వెదకి చూచినను గొని రాజులము అట్టి వానియందు కుమార్తె మనంబు నిలిచియున్నదని తెలిసి సంతోషమున వివాహము గావించుటకు మాడుగా వానిని పెక్కులగు నిడుమలకు లోనగునట్లు గావించిరి, ఇంక నైనను సత్వరమే వారికి యధావిధి వివాహము గావింపుడనియెను.

బకావలీ తండ్రియు, కాలఘటితయు అల్లుని చూచి సంతోషులై వారిరువురకును యొక శుభముహూర్తమున నఖండవైభవంబున వివాహము గావించిరి.

గులోబకావలీ పరాక్రమకేతు లిరువురును సర్వసౌఖ్యము లనుభవించుచు కొన్నిదినంబులు గడపిరి. తదుపరి యొక్కనాడు పరాక్రమకేతుడు ప్రియురాలి కిట్లనియెను. ప్రియా! నేనిల్లువిడచి వచ్చి చిరకాలమైనది. మద్వియోగమున తిలదవతియు, మరకతమణియు నెంతగ కుందుచుంటిరోగదా! వారిసంగతి దలంచినంతమాత్రముననే మనం బేలకో కలగుండు వడుచున్నది. ఇదియేగాక పెక్కుదినము లత్తవారింట గూరుచున్నయెడల లోకులేమందురో యిండుక యాలోచించితివా? కావున మనపట్టణమునకు బోవుటకు మీజనకుని యొద్ద సెలవు గైకొనుము. వలయునెడ మరల కొలదిదినము లచ్చట నుండి తిరిగి రావచ్చును. అని అనునయోక్తుల పల్కిన విని యామెయు నాథా! అట్లనే కావంతము. నాకును మరకతమణిని చూడవలయు నను నభిలాష జనించుచున్నదని బల్కెను.

మరునాడు బకావలీ తండ్రియొద్దకేగి జనకా! తమకొక విన్నప మొనరించుకొనుటకు జనుదెంచితిని. మీయల్లునకు స్వగ్రామమును తల్లిదండ్రులను చూడవలయునని యున్నదట. కావున మాకనుజ్ఞ యొసంగిన పోయి వచ్చెదము. అని పల్కి మిన్నకుండెను. ఆతఁడు తన కూర్మిపుత్రిక తమ్ము విడచి పోవుటకు నెంచెనని కంట నీరిడి అమ్మా! ఇన్నిదినములు పెంచి పెద్దగావించిన నీవు నేడు మమ్మువదలి యరిగెద ననుచుంటివి. నీవియోగము నెల్లు సహించగలము. కాని అల్లునకు గల్గిన యభిలాష దీర్పకుండుటయు లగుగాదు. అయిన మా యెడ నాదరముంచి మరల శీఘ్రకాలములో మాకు సందర్శనమొసంగుదుమని బాసయిండు. లేకున్న మేమిచ్చట నిలువజాలము, అని విచారింపదొడంగిన జనకు నోదార్చి జనకా! మరల నొక్కమాసము దిరుగునంతకు జనుదెంచెదను. మాసమననేల మీరు కాకిచే వార్త పంపిన జాలును. మేమిరువురమునుగూడ బయలుదేరి వత్తుము. అని

పల్కి తల్లివద్ద ననుజ్ఞగొని, యితర చెలికత్తెలకు చెప్పి ప్రయాణము నకు గావలసిన వస్తుజాలములు సవరించుచుండెను.

ఆమె తండ్రియును అల్లునకు కాన్కాగా వెలలేని రత్నములును గజతురగాదులు దాసదాసీజనంబులు నొసంగి మార్గమున వారికి యాటంకములు కలుగకుండ రక్షింపవలసిన దని భూతముల సైన్యము నకు కట్టడి యొసంగెను కుమాత్రైకు నమూల్యములైన రత్నాభరణములను వస్త్రమును తక్కుగల గృహోపకరణంబులును యొసంగి వారిని ప్రయాణము గావించి యొక్క శుభముహూర్తమున వారు ప్రయాణము సాగించుటకు వలయు యేర్పాటులన్నియు గావించెను.

బకావలి తలిదండ్రు లిరువురును అల్లుని కూతుని కొంతదూరమువరకును సాగనంపి వారిని పడలి వెనుక కరుగలేక నరుగలేక వెనుకకు మరలివచ్చిరి. పరాక్రమకేతుడును, చతురంగబలసమన్వితుడై పరిచారికా సహస్రంబులు గొలువ చేపేంద్రవైభవంబున ప్రయాణము గావించి యెట్టి యవరోధములను మార్గమున సంభవింపకుండ సౌఖ్యమున తనపట్టణమును ప్రవేశించెను.

బకావలి ఇంద్రసభకు పోవుట పరాక్రమకేతు డామె

వెంబడి ఇంద్రలోకమున కరుగుట

బకావలీపరాక్రమ కేతులు పట్టణము ప్రవేశింప నున్నారని తెలిసినతోడనే తిలదవతీ, మరకతమణు లిరువురు కర్పూరసీరాజముల నాతనికి స్వాగతమొసంగి కై దండయిచ్చి, పురంబులోనికి తీసికొని వచ్చిరి. మరకతమణియు బకావలి ననేకవిధముల నగ్గించి యామెను తన యంతఃపురమునకు గొనిపోయి “చెల్లెలా! విభుండు నీయుద్యాన వనమును జూచి ముచ్చటపడి కట్టించుకొన్న ఈ అంతఃపురము నందు నీవే వసింపుము. అనుజ్ఞ నొసంగిన నేనుగూడ నీపజ్జనుండెదను”

అని పల్కెను బకావలియు ఆమె సౌమనస్యత కేంతయో యానం
ధించెను. “చెల్లెలా! ఇవన్నియును తొంటి నే జూచినవే యెరుంగవో
జయప్రదునితో వసంతుడను పరిచారకుడు వచ్చియుండెను. ఆ పరి
చారకుడే ఈ బకావలి యని ఎరుంగుము” అని తెల్పి ఆమెకు సంత
సము గొల్పెను.

పరాక్రమకేతుడు, లక్ష్మి, భూదేవి, నీలాదేవి అను మువ్వురు
భార్యలచే పరిచర్య లొందుచుండెడి దక్షిణనాయకశిఖామణి, యగు
శ్రీమహావిష్ణువు చందమున, తిలదవతి, మరకతమణి, గులోబకావలి
యను నువ్వులీలావతి, తనకు పరిచర్యలు సలుపుచుండ సకలభోగము
లందుచు భూలోకమున విహరింప వచ్చిన దేవేంద్రుడో యనునట్లు
వెలుంగుచుండెను. ఆనందరస్థి యందు దేరు మానవులకు యుగంబు
లైనను నిముషములవలె గాన్పించునుగదా! అట్లే పరాక్రమకేతుడు
దినములను, నూనములను గూడ ఊణికములుగా గడపుచుండ కొన్ని
సంవత్సరములు చనియెను.

ఒక్కనాటి రాత్రి పరాక్రమకేతునకు ఆకస్మికముగా మెలకువ
గలుగుటచే లేచి పరికింప తన ప్రక్కను పండుకొని యున్న బకావలి
గాన్పింపదయ్యెను. ఆతడు ఆమె యుపవనములోని కేగియుండునేమో
యని తలంచి శయ్యాతలము దిగి ఉద్యానవనము కలయ వెదకి యామె
నెందును గనుగొనజాలక మరల శయ్యాగృహమును ప్రవేశించెను.
ఆమె యెందును గానరాకుండుటచే చింతనొంది అట్లే చింతించుచు
శయనతలమున పరుండి నిదురరాక పరితపించు చుండెను.

వేకువకా జొచ్చెను. కలకలరవంబులతో పక్షులు యెగుర
సాగెను. కాని ఇంకను జనసంచారము లేకుండెను. కుక్కురములు
గొంతెత్తి కొక్కురో యని కూయుచుండెను. భయంకరారావ మాల
కించిన వండ్లసైనికుని చందమున యా కుక్కుటనినాదము లాలించి

కాబోలును చంద్రుడు వెళ్లినై యస్తగిరిని సమీపించు బోవునున్నాడు. ఆ సమయమున పరాక్రమకేతున కుప్పరిగపై నెవ్వరో మూర్ఖుడు చున్నట్లు: విననయ్యెను. గవాక్షమార్గమున పరికింపగా బకావలి యొక విమానమునుండి క్రిందికి దిగుచున్నట్లు గానబడియెను. ఆతడయ్యది గాంచి యీమె యెచ్చటికరియుండునో తెలిసికొనవలయును. కాని యీమె సంతమాత్రమును ప్రశ్నింపకూడదు. ఏలనన, ఆమెకు నాపై నున్న నలపనన్యసామాన్య మని యెరుంగుదును. వేరొక విధిలేని కార్యముపై యీమె యరిగియుండెనే గాని తుచ్చ వ్యామోహమును దీర్చుకొనుటకై యరిగియుండదనుట నిక్కువము. నని వితర్కించుకొని యేమియు నెరుంగని పోల్కి నిద్దురనటించెను. బకావలి యాతని చెంతకు వచ్చి శయ్యపై నెప్పటియట్లు పరుండెను.

పరాక్రమకేతుఁ డామరునాఁ డంతయు నేదోయొక విధముగా గడిపి చీకటి పడినప్పటినుండియు నెప్పుడు బకావలికొరకు విమానమరు దెంచునా ఎప్పు డామె ననుసరింతునా యని తలంచుచు నిద్రించువాని పగిది శయ్యపై పరుండియుండెను. అర్థరాత్రమునకు విమానమరుదెంచి యుండెను అది యరుదెంచినతోడనే బకావలి లేచి ఆభరణములను సరిజేసికొని విమాన మెక్కుటకుగా నవ్వలిగదిలోని కేగెను. ఈ లోపున నాతడు లేచి దేవభటులకు తెలియకుండ ఆవిమానము నెక్కి యొక్కవిగ్రహముచాటున నక్కి కూరుచుండెను. బకావలి చనుదెంచి విమాన మెక్కినతోడనే దేవభటు లావిమానమును నడిపింపసాగిరి. తృటికాలములో నావిమానము దేవేంద్రుని సభచెంతకుపోయితిగను. బకావలి యందుండి దిగినతోడనే దేవభటు లామెను గొనిపోయి అగ్నిగుండముం పొరలించి అమృతోదకములచే తడవి దేవేంద్రుని యెదుటికి తీసికొనిపోయిరి. ఆమె దేవేంద్రుని యాజ్ఞానుసారముగా కొంతతడవు సృత్యమునొప్పెను. తరుపరి దేవదూతలు ఆమెను మరల

విమానముపై నెక్కించి భూలోకమునకు దోడ్కొనివచ్చిరి. పరాక్రమకేతుడును ఆమెతోగూడ భూలోకమునకు చనుదెంచి యామె లోని కరిగిన తరువాత పరుల కగపడకుండ విమానమునుండి దిగి తన శయనాగారమును ప్రవేశించి యెప్పటియట్లు శయ్యపై పరుండెను. బకావలి కూడ లోని కరుదెంచి యాతనిప్రక్కనే పరుండెను.

మరునాడుకూడ నిశ్చల జరిగెను. పరాక్రమకేతుడు నాడెట్లొ వీలుచేసికొని మృదంగము వాయించు వానినన్నిధి కరిగి ఓయీ! ఆమెపాట కనుగుణ్యముగా నీవు మృదంగమును వాయించుటలేదు. అందుచేత ఈరంగము శోభించుటలేదు. నాకొకపరి యామృదంగము నొసంగుము. ఒకింతలో సభారంగమును రంజింపజేసెదను. అని సవినయముగా ప్రార్థించెను. ఆమాటల కాతడుగూడ సదయహృదయమునై యాతని కామృదంగము నొసంగెను. బకావలి నాట్యము చేయుచుండ పరాక్రమకేతుడు దివ్యముగా మృదంగము వాయింప సాగెను. అపూర్వశోభగలదియై ప్రకాశించెను. ఇంద్రుడు అత్యంత సంతోషస్వాంత్యమునై పరాక్రమకేతున కొక పచ్చలపతకమును బహుమానముగా నొసంగెను.

బకావలి ఇంద్రునిచే శపింపబడుట

పరాక్రమకేతుడు గృహమున కరుదెంచి యాపచ్చలపతకమును ఒక్కచో మరుగుపరచి యెప్పటియట్లు నెజ్జపై పరుండియుండెను. బకావలికూడ లోపలికి చనుదెంచి ఆతనిప్రక్కనే పరుండెను. నాడు తెల్లవారిన తరువాత బకావలిని తన రహస్యాగారములోనికి పిలిచి ఆమె కా పచ్చలహారమునుజూపి ఇదియేమో యెరుంగుదువా? యని ప్రశ్నించెను. ఆమెయు సంగతిసందర్భములన్నియును గ్రహించి నాథా! అనుమానపడి జనుదెంచితిరా యని ప్రశ్నింప పరాక్రమకేతుడు “ప్రియా! నీపై నాకెన్నడును అనుమానములేదు. నేనట్లు

వెంటడించుట యూరక కుశూహలమువలననే యని యెరుంగుము. నీకిట్టే అవస్థ వల కలిగెను. సాధ్యమైనయెడల దానిని తప్పింప యత్నించెదను” అనిన బకావలీ యిట్లనియెను. “నాథా! ఆయ్యాది తప్పించుట కొక్కటే మార్గమున్నది. అది ఏమన, ఇంద్రుని మెప్పు బడయుటయే, అందుకే నేను మనస్ఫూర్తిగా యత్నించుచుంటిని. ఇంతటిలో మీరచ్చటికి చనుదెంచితిరి. ఇందువలన కార్యము రసాభాసమగునని తలంచుచుంటిని. కానున్నది కాకమానదు. నేడు కూడ నాతోరండు. అక్కడి సంగతిసందర్భముల గమనించి ప్రయత్నించినయెడల కార్య మనుకూలించిన యనుకూలంప వచ్చును” అని బల్కెను.

నాటిరాత్రికూడ పరాక్రమకేతుడొక మె ననుసరించెను. నాడును పరాక్రమకేతు మద్ధలవాయించి సభను యెక్కుడుగా రంజింప జేసెను. ఇంద్రుడెంతయోమెచ్చి బకావలికోరికదీర్చుటకు సంకల్పించు కొను సమయమున బకావలీ అతి సంతోషముచే ఇంద్రునిపై నభినయించుటకు మాడుగా పొరపాటున పరాక్రమకేతునిపై నభినయించి సభయంతయు రసాభాసమగునట్లు చేసెను. ఇంద్రుడు మండిపడిసంగ తినంతయు దివ్యదృష్టిచే తెలిసికొని యెక్కుడగు కోపమున, ఓసీ దుర్మాద్గలారా! ఇంతటియానందమును యెంతటిలో భగ్నమొనరించి తివి. ఇట్టి నీవు అనుగ్రహమునకు అర్హురాలవుకావు. భూలోకమున సగమువరకు చట్రాతివై యుండుమని శపించెను. పరాక్రమకేతుడు ఇంద్రు నెంతయో ప్రార్థించెను. కాని లాభమినుమంతయును లేక పోయెను. దేవదూతలు బకావలిని పరాక్రమకేతునుండి తీసికొని పోయిరి. అతనిని గూడ వేరొక గొందరు తీసికొనిపోయి యొక నిర్జన ద్వీపములో విడిచిపెట్టిరి.

పరాక్రమకేతుడు బకావళిని తిరుగ కలనుకొనుట,

పరాక్రమకేతుడు ప్రియవిరహముచే మూర్ఛకొంది నాలుగైదు దినములవరకును కదల మెదల లేనంత స్థితిలో నుండి అనంతరము స్మృతి తెచ్చుకొన్నవాడై మెల్లగలేచి నలుదిక్కుల పరికించి బకావళియం దెప్పుడైన నుండునేమో యని వెదకుచు పరిభ్రమించుచు ఉన్నట్లుండై యొక్కనా ఊక సరోవరముచేత కదదెంచెను. పెక్కు దినములనుండి నిద్రాహారములు లేకుండుటచేతను నిరంతర ప్రయాణముచే గలిగిన ఆయాసముచేతను నామ్మస్లి యాసరోవరతీరముపై పడెను. ఆసమయమున కొందరు దేవకన్యకలు జలక్రీడలాడుకొనుటకై సరోవరమున కదదెంచి పరాక్రమకేతుని జూచి వారిలో వారిట్లు సంభాషించుకొనిరి.

“అక్కా! చూచితివా! ఈతనిని, కొన్నిదినములక్రిందట దేవేంద్రుని సభలో బకావలి నాట్యమునల్పు సందర్భమున మృదంగము వాయించిన దీతడే నుమా !

“అలాగా! పాప మాబకావలి కెట్టి యనర్థము! సంభవించినది ఈతని కామె యున్నచోపై నను దెలియదని తలంతును.”

“ఆమె యున్నచో టీతనికి తెలియనే తెలియదు, తెలిసిన మాత్రము ప్రయోజన మేమున్నది.”

“ఆమెకు శాపవిమోచన మెప్పటికగునో తెలియునా?”

“నాకు తెలియదు.”

వీరిట్లు మాట్లాడుచుండగా పరాక్రమకేతునకు మెలకువ వచ్చెను. ఆత డాదేవకాంతలను గాంచి వారిని మెల్లగా సమీపించి ఓపుణ్యాత్ములారా! స్త్రీ మీరిప్పు డేమో బకావలిని గూర్చి మాట్లాడుచుంటిరి ఆమె యున్నతావు, మీరెరింగి యున్న నాకెరిగించి పుణ్యము

గట్టుకొనుడు. లేనియెడల చెప్పవలసిన దేమున్నది నిష్కారణముగా జీవముల గోల్పోవలసివచ్చును. అని పరిపరివిధముల వారల ప్రార్థింపగా వారలు కనికరముగలవారలై ఓయీ! మేమామె యుండు తా వెరుంగము. అయినను ప్రయత్నించి కనుగొని నీకు తెల్పెదము. కావున నచ్చోటనే యుండుమని పల్కిరి. అంతట పరాక్రమకేతుడు వారలకు తనపై శత్రుధికమగు కనికరముకలుగునట్లు జేయ నెంచితరుణీ మణులారా! మీరెప్పుడో యనుచుంటిరి. అప్పటివర కీ ప్రాణములు నిలుచునట్లుగా తోపవు. నిరాశాపీడితుడనై దుఃఖితో యధియందు మునిగి జీవింపజాలను. మీరామె యెచ్చటనున్నదో తెల్పినతెల్పుడు. లేకున్న ప్రాయోపవేశమొనర్చి మీరు చూచుచుండగనే నీ జీవములను గోల్పోయెదను. అని పల్కుచు తన శిరమును నేలపై గొట్టుకొని మరణించుట కుద్యమించెను. వా రాతని వారించి ఓయీ! నా హాసముమానుము. చచ్చిఎవ్వనిసాధింపగలవు. బ్రతికియుండిన నెన్నటికైన ననుఖములను బడయవచ్చును. ఏలనిష్కారణముగా జీవములను బోగొట్టుకొందువు. దేవేంద్రుని భయమువలన నీకు మేమామెయన్నచోటును దెల్పమైతిమి. తెమ్ము నన్ను మా యోగబలంబున ఆమెయున్న ద్వీపములోనికి గొనిపోయి విడచిపెట్టెదము. ఎట్లో ప్రయత్నించి యామె యున్నతావు తెలిసికొనుము అని చెప్పి యాతని సూరణించి అతనిని తమతోగూడ తోడ్కొనిపోయి యొక ద్వీపమున విడచిచనిరి.

అతని యాశాలతలు దేవతాకన్యల వాక్యములను దోహద విశేషముచే చిగిరింప నారంభించెను. ఆశాపీడితుడై లేనిసత్తువను దెచ్చికొని మెల్లమెల్లన నడచుచుయొక పట్టణమును ప్రవేశించి యిందు తనకు కాన్పించిన యొక పూరువుని సమీపించి యీగ్రామమున నేమైన వింతగలదా యని ప్రశ్నించెను. ఆపూరువుడును

అయ్యా! మీరెఱుగరా కొన్ని దినములనుండి ఈపట్టణమునందలి జను లందరు అదేపనిగా చెప్పకొనుచున్న విషయమును మీరెఱుగరా ఈయూరనొక దేవాలయము వెలసినది ఆ దేవాలయము తలుపులు పగలెల్లప్పుడును మూయబడియే యుండును కాని రాత్రిభాగమున తెరువబడును. అందు ఒక స్త్రీవిగ్రహము గలదనియు నడుమువరకు మాత్రమే ఆవిగ్రహము రాతితో చేయబడినట్లుండెను. తక్కిన భాగ మంతయు మానవశరీరముగా నుండెనట ఇద్దానినే ప్రజలెల్లరును చెప్పకొనుచున్నారు. కొంఠరయ్యది పిశాచమనియు మరికొందరు భూతమనియు ఇట్లే నవరికి తోచినట్లు వారు పల్కుచు తక్కినవారిని నెరపించు చుండుటచే నిప్పుడెవ్వరును ఆ దేవాలయముచెంతకే పోవు చుండుటలేదు. అనిచెప్పి తనదారి నేగెను. పరాక్రమకేతుడు ఆ విగ్రహము తనభార్య బకావలిదే యని గ్రహించి త్వరితగమనమున చీకటిపడకుండ పురము ప్రవేశించి ఆదేవళమును గుర్తించుకొని చీకటి పడునంతవరకును వేచియుండెను.

చీకటి పడినతోడనే ఆదేవాలయముయొక్క తలుపు తెరువ బడెను. అతడందు ప్రవేశించి బకావలినిగాంచి హాప్రియా! యని కౌగిలించుకొని పెద్దయుంబ్రాద్దు చింతించెను. ఆమెయు ఆతనితో మాట్లాడుచు అనిశాశేషమును వేగించి వేకువ యైనతోడనే “నాథా ఇంక మీరావల కేగవలయును. లేకున్న మీకుగూడ నాగతియే సంభ వింపగలదు మరల మనము రాత్రిభాగమున కలిసికొందము అనిచెప్పి యాతని నావల కంప్పివైచెను.

పరాక్రమకేతుడు చిత్రకేసినిని పెండ్లియాడుట

పరాక్రమకేతుడు అనుదినమును రాత్రిభాగమున బకావలితో మాటలాడుచు పగలెల్లను ఆపట్టణమున దిరుగుచు కాలయాపనము

చేయుచుండెను ఇట్లుండగా నొక్కనాడు కొందరు సుందరులగు యువకులు వికారవేషములను ధరించి నీధియందు ద్రిమ్యురుచుండుట గాంచి సమీపముననున్న యొక వర్తకుని దరిచేరి అయ్యా! నీరెవ్వరు? ఇట్లు వికారవేషములతో ద్రిమ్యురులకు కారణమేమి? వీరి యాకారములు జూడగా రాకుమారులని తోచుచున్నది. వీరి వేషములు గాంచిన బికారులని తోచుచున్నది. నీరిట్టి వింతనడవడి గలిగియుండుటకు గారణమేమి? దయచేసి తెల్పుడని ప్రశ్నించెను అంతనావర్తకుడు “అయ్యా! మారు తలంచినట్లు వీరు రాకుమారులే యగుదురు ఒక్కొక్కడు ఒక్కొక్క మహారాజ్యమునకు అధికారి. కాని వీరందరును మారాజుకుమారియగు చిత్రకేసినిని వరించి యామెయందు బద్ధానురాగులై ఆమెచేతిరస్కృతులై ఇట్టివేషములను ధరించి మతిలేక తిరుగుచుండిరి” అని చెప్పగా పరాక్రమకేతుడు “ఓయీ! మీరాకుమార్తె అంత చక్కనిదా? లేక యామె మోసముచే నీరలనువంచించి ఇట్లు త్రిప్పచున్నదా?” యని యడిగెను. ఆవర్తకుడు ఆతని కిట్లనియెను “అయ్యా! ఆమె ఇంత చక్కనిదని చెప్పుటకు వల్లకాదు. రంభాద్యప్సరః కామినీ జనంబులు ఆమె కీడుగాదనుటలో సతిశయోక్తిలేదు. పండువెన్నెలల గాయు యీమె ముఖబింబమునుగాంచి యుబ్బి తబ్బిబ్బుబడని పూరు షు డుండడనియే చెప్పవచ్చును. ఇనుపకచ్చుజాలు గట్టుకొను మును మ్రుచ్చులైనను ఆబిబ్బోకవత్తిని గాంచిన తబ్బిబ్బుపడక మానదు. వేయేల ఆమెను చూడనివారి కన్నులు కన్నులుగావు” అని పెక్కు విధములుగా వర్ణించెను. ఆపల్కు లాలకించి పరాక్రమకేతుడు ఆమెను కన్గొని వీలున్న యెడల ఆమె నుద్వాహనాడుటకు సంకల్పించుకొనియెను.

ఆత డామరునా డుచితవస్త్రాలంకారముల ధరించి రాకుమారి సౌధమున్న వీధిని పచ్చాదు చేయుచుండెను. చిత్రకేసిని తన యంతః

పురమునుండి యాతని జూచి పంచగాణానంచితమై యాతని నెఱ్ఱెనను
 తనవద్దకు తీసికొని రావలసినదని చెలికత్తెలనుబంపెను. వాడు ఘటనా
 ఘటన సమస్థులు. లక్ష్మిని లిక్కిగను లిక్కిని లక్కిగను చేయగలశక్తి
 గలవాడు. వాడు తమ చాకచక్యముచే రాజపుత్రి వరించిన వానినై
 నను ఆమెదరిజేర్చిక ఆతని యందు లేనిపోని దోషము లారోపించి
 యాతని యెడల నామెకు విరక్తి గలుగునట్లు చేయగల సామర్థ్యము
 గలవాడు. వాడు ఆమె నోదార్చి తడఁగిమఁచి! ఎన్నఁడెరుగని రీతిని
 నీవిట్లు విరహముకొంద పని చేయగలగు. నీవు వరించిన యాతఁడెవరో
 మాకు చూపినయెడల నిమిషములో యాతనిని తీసుకొనివచ్చి నీ
 యంతఃపురమునకు జేర్పగలము. లేక నీవే ఆతురపడిన యెడల యిక
 చెప్పవలసినదేమున్నది. గౌరవమునకా లోపము గలుగును. నీసాం
 దర్యప్రసక్తికా కర్మకము గల్గును. కావున మాపట్కు లాలించి
 నెమ్మది గలిగి ఆతఁడెవ్వనో ఎచ్చటనుంచునో మాకెరిగించుము. అని
 పల్కిరి. వారికి చిత్రకేసిని యిట్లనియెను. చెలులారా! వీధియందు
 వాటలు పాడుచు పోవుచున్న లికాడులగు రాకుమారులను గాంచవల
 యునను కుశూహలమున గవాక్షము చెంతకేగి చూచితిని. అప్పుడు
 పరిపూర్ణచంద్రుని ప్రభ నొంది నెలొండు దివ్యతేజస్సంపన్నుడైన
 యొక్క రాకుమారుడు కానబడియెను. ఆతని చూచినంతనే నామన
 మాతనియందు లగ్నమయ్యెను. రెండు మీరుగూడ నాతని జూపెద
 నని గవాక్షము చెంతకు వారిని దోడ్కొనిపోయి చుక్కలలోని
 చంద్రునికై వడి తేజరిల్లుచున్న పరాక్రమకేతుని జూపి ఆతఁడే నాచిత్త
 చోరుడని తెల్పెను. వాడు ఓయన్నా! నీకోర్కెను తుణములో దీరు
 నట్లుగా నిప్పుడే వానిని దోడ్కొనివచ్చెదమని యామెను నమ్మికపుట్టి
 వచించి యూరడించి యామె సంతఃపురము జేర్చిరి.

అదనంతర మాచెలికల్తలిదవుడు పరాక్రమకేతుని చెంతకు
 దెంచి ఓయీ! నీవెవ్వరవు? ఈయారికి క్రొత్తగా కానబడుచుంటివి.
 మీదేయూరు. ఇచ్చటి కేమిపనిగలుగనచ్చితివి. కాలకర్మవశముననీవు
 మాకంటబడితివి! లేకున్న నీకు ముప్పుగలిగి యుండునుగదా! ఈపట్టణ
 మేలెడి భూపాలుని కుమార్తెయైన చిత్రకేసిని సుందరులగు యౌవన
 పూరుషులు గనుపడినంతనే వారలను తనసాధమునకు రప్పించుకొని
 వివిధవికారముల వారికి భయము గలిగించి బికాదులనుజేసి సాగనంపు
 చుండును. అయ్యది యెరుంగవుకాబోలును. నీయాకారమునుబట్టిచూ
 డగా నీవుకూడ యామెనుగాంచి తబ్బిబ్బుపడిన వానివలెనే గాన్పించు
 చుంటివి. మాతోరమ్ము, నిన్ను సురక్షితమైన తావునకు గొనిపోయి
 రాకుమారికవలన నీకెట్టియశాయమును గలుగకుండ రక్షించెదము.
 రమ్మని త్వరపెట్టసాగిరి. అంత నాతడు వారి సంభాషణలతరువరికించి
 దూతికలై యుండునని నిశ్చయించి వారుపల్కునదెల్ల యసత్యమనియు
 తన్ను మోసగించుటకై వారల్లుపల్కుచుండిరియు గ్రహించియుక్తి
 యుక్తముగా వారికిల్లు సమాధానమిచ్చెను. “మాపట్టణమా పగటిని
 మించి నెలుంగునది. నేనాకిరీటాధిపతులచే మ్రొక్కులుగొన్నవాడను
 మన్మథావేశము గల్గియున్నను మనస్సు చెదరనీయక చిక్కపట్టుకొను
 శక్తిగలవాడను. మీరాకుమార్తె నన్ను పిలిపించినప్పటిమాల జూచు
 కొందములెండు. ఇప్పటినుండియు ముందెప్పుడో ముప్పురాగలదని
 విచారించునంతటి వెట్టివాడను గాను. కావున మీదారిని మీరేగుడు.
 విధి ఎల్లున్న నట్లు జరుగగలదు” అనుచు వారికి తిరుగ మాట్లాడుట
 కవకాశ మీయక సాగనంపెను. వారును ఆతనిని వంచించి గొని
 పోవుటసాధ్యమని యెంచి రాకుమార్తె చెంతకేగి “అమ్మా! ఆతడు
 సూర్యకాంతిపురమేలు జయప్రదని ఐదవకుమారుడగు పరాక్రమ
 కేతునిగా యెరుంగుము” అని తెల్పి మదనా జాతని నెట్లైన గొని
 వత్తుమని బాసయిచ్చి ఆమెకుగల చింతదీర్చిరి.

మదనాదు అహుతికలు పరాక్రమకేతుని చెంతకదిగి రాకు
మాత్రై సౌందర్య సురిగించుచు, తమ భూపాలునియొక్క విశ్వరూపి
శయముల వర్ణించుచు పెద్ద యువన్యాస మొనంగి అతనిని తమవలలో
దగ్గర్కొనుపట్ల చేయవలెనని యత్నించిరి. కాని అత డించుకయు
చలింపక “తరుణీమణులారా! మీ రాకుమారికి నాపై వలపు జనించి
నదే యనుకొనుడు. అంతమాత్ర మేమిలాభమందును. నేను విరాగు
డనై తీర్థయాత్రాపరుడనై కామోపభోగముల నాసింపరాదని నిశ్చ
యించుకొనియుంటిని. అట్టిమొడ సన్ను వలచిన ఆమె కేమిప్రయోజన
ముండును. ఈసంగతి మీభూపాలున కెరిగింపుడు మరియు నాతనితో
నిట్లుచెప్పడు. సకలైశ్వర్యసంపన్నుడనై యుండిన నేను ఇప్పుడు
నిర్ధనుడనైయుండ వివాహమున కంగీకరించుటకు సమ్మతంపనని
చెప్పడు అని పల్కి వారలను సాగనంపెను.

పరాక్రమకేతుడు చెప్పిన విషయములన్నియు భూపాలునకు
దూతిక లెరిగించిరి. భూపాలుడును చేయునది తోపక మంత్రిని
ఏమిచేయవలసియుండునని ప్రశ్నించెను. దీర్ఘముగా నాలోచించి
మంత్రి ఇట్లనియెను. “దేవా ! ఉపాయాంతరమున నాతనిని రప్పింప
వలసినదే కాని వేరుమార్గము గాన్పింపకున్నది. రెండుమూడు దిన
ములలో కార్యము సాధించుకొని వస్తు” నని పల్కి నృపాలునికడ
సెలవుదీసికొని చనియెను.

పరాక్రమకేతుడు తనచెంత నేమియుద్రవ్యము లేమిచేకొంత
తడవు చింతించి ఆకస్మికముగా తన తొడయం దున్న మాణిక్యము
జ్ఞాప్తికి వచ్చుటచే తొడచీరి అందున్న మాణిక్యమును వెలికిదీసి
దానిని బజారులో నమ్మజూపెను. వర్తకులెల్లరును ఆమాణిక్యము
విలువగట్టనేరక మంత్రిసన్ముఖమునకుపోయి కటికచీకటివైనను పట్ట
పగలు చేయగల యా మాణిక్యమునుజూచి అది యమృతమునకు

వచ్చినదనియు దానినొక మాన్యుడు తీసుకొనివచ్చి యమ్ముచుండె ననియు తెలియబరిచెరి. మంత్రి అతడు పశ్చాత్తాపముకేసుడని గుర్తించి అతనిని తన వెంటబెట్టుకొని భూపాలుని సమ్ముఖమునకు బోయెను. భూపాలున కేకాంతమున దేవా! తా మెచ్చరిని తీసుకొనిరమ్మనినో ఆపుడుమని తీసుకొనివచ్చితి నింక మీ యభిరుచును కనుగూర్చుమైన మనం బీతనికి గలుగునట్లు కేసికొని కన్యనిచ్చి వివాహము గావింపు డనెను.

భూపాలుడు మంత్రిచేసిన కార్యమునకు సంతసించి యాతని నొక దివ్యభవనమున నుంచి సకలసహారము లొనరించుచుండవల సినదనియు నాతని నెచ్చరికిని బోనియటండ దుహరా యిచ్చుటకు తన భటుల కాజ్ఞాపించెను. అతడు తన కుమారిక చెంతకేగి యహ్లా! నీవు వరించియున్న పూరుమనిదెచ్చి మన భవనంబున దుంచితమి. నీ వచ్చటికేగి ఆతడుకూడ నిన్నువలచునట్లుగా నటించి లోబరచు కొనుము. అని చెప్పి శుద్ధాంతమున కరిగెను.

ఆమెయు చెలికత్తెలతో నాసాధమును ప్రవేశించి యాతనికి మనోవైకల్యము గలుగజేయుటకై వివిధవిధముల ప్రయత్నించియు కృతార్థురాలుగామికి చింతించుచు చేయునదిలేక “అహా! ఈత డెంత గుండెనిబ్బరముకలవాడు ముల్ల కముల నేలజాలు సౌందర్యవతియైన నేను తన మ్రోల చరించుచున్నను కన్నెత్తయైన చూడడు. పలుక రించినను పలుకడు ఇట్టివానిని లోగొనుట యెట్లు’ అని చింతించి చేయునదిలేక యామె తన యంతఃపురమున కేగి జనకునకు తనయశ క్తత దెలుప సంకల్పించుకొని తనకున్నభూషణములన్నియును ధరించు కొని విలువయైన దువ్వలువగట్టి మరాళయానంబున నాతనిచెంతకేగి యచ్చటనే నడయాడుచు కొంతసేపును, వీణారవంబును దిలకించుతన మృదుమధుర స్వరంబును వీణారవంబుతో గలిపి మోహజనకము

లైన పెక్కుపాటలను పాడియు నాతని మనంబును కరగింపనేరక,
భావభవ భల్లభగ్న హృదయయై యాతని యెట్టెడుట వ్రాలెను.

పరాక్రమ కేతుడును యింక నుపేక్షజేసినయెడల నామె జీవ
ములకే ముప్పు గలుగునని లెలంచి యామె నేల వ్రాలినతోనే
యామెను తన బాహువల్లరులతో నెత్తి తనతోడపై బరుండబెట్టు
కొని ప్రియవచనంబుల నామెను సేదజేర్చుచుండెను. భూపాలున
వీరంగతి తెలిసి చచ్చుటకడమెచో చుండునెడల ముందుగా దెలిసి
కొని వారియైనను వివాహము గావించుటకు వలయు సంభారము
లన్నియు జతపరచుటకు తగినవారల నేర్పరచి యాదినముననే
యభిండు నై భవముతో వివాహకార్యమును జరిగించెను.

పరాక్రమ కేతుడు వివాహ మైనపిమ్మట బకావలిని

చూచుట కేగుచుండుట

రెండు మూడు దినము లరిగినపిమ్మట పరాక్రమ కేతుడు
భార్యను తొలిజామునందు రతుల మెప్పించి నిద్రపుచ్చి తలుపులను
దెరచికొని రహస్యముగా వీధిలోనికి జనుడెంచి యటనుండి పాద
చారుడై బకావలియున్న దేవాలయమున కరిగి యామెతో నడచిన
సంగతులెల్ల జెప్పి యక్కారణమున కొన్నిదినములనుండి వచ్చుటకు
వీలు కలుగలేదనియు జెప్పెను. ఆమెయో ఆతని చూచినతోడనే తన
వెనుకటి దుఃఖములన్నియును మరచి యాతని కిట్లనియెను “నాథా
మీకొక విన్నపము సేయుచున్నాను. మన్నింపవలయును” తొల్లి

మన మెట్టి దంపతులకు వియోగము గల్గించితిమో కాని యీ బామున నిట్టి వియోగమును పొందియుంటిమి ఇంకనైన నిట్టి వియోగము కలుగకుండుటకై మీరొక్కటి గావింపుడు మీరను దీనంబునను యిచ్చుటి కరుదెంచుచున్నందున నాచెల్లెలగు చిత్రకేశినికి విచారము కలుగవచ్చును కాని మీరామెను నొప్పించి యిప్పటికి రావలదు, అవకాశమైనప్పుడెల్ల మీకు నీరికయైనప్పుడెల్ల మానము నకో పక్షమునకో యొకవాగు దర్శనమిచ్చుచుండు డదియే చాలును. మరియునొక్క సంగతిని మీరు గమనింపవలయును. అదేమందురా? నిత్యమును తమరి ట్లరుదెంచుట యెఱింగేనేని యామెకు మీపై సందియము దోచినను దోచి మీపై కావలియుంచి మన గుట్టుమట్టుల నెఱుంగగలదు. అప్పుడు మన కూటమికి విఘాతము గల్గింప నామె యాలోచించును. అట్టి దెన్నడును సంభవింపకుండ మనము రహస్యమును గాపాడుకొనవలయును” అని పల్కెను ఆపలుకు లాలించి పరాక్రమకేతుడు “ప్రియా! ఏమనుచుంటివి! ఆమె నాపై ననుమాన పడుననుచుంటివా? పడనిమ్ము ఏమిగావింపగలదో యదెల్ల గావింపు మనుము కాని నిన్ను చూడక నొక్కదినమైనను నిలువజాలను. నీదివ్యమంగళవిగ్రహమును కనులార గాంచక జీవముల భరించి యుండజాలను. నామనశ్శశిచకోరమ వగు నిన్ను దినముకొక్క మార్తైనను గాంచి నీతో సంభాషించి ముదమొందకుండ నిలువ గలనని భావించితివా బకావలీ! ఎట్టి యనర్థములు సంప్రాప్తమైనను వెరువను ఏలనందువా! ఇంతకంటె అనర్థమేముండును. కావున అను దినమునను నన్ను రావలదేని నీవు పలుకకుము.” అని ఆమెను మారు బలుకనీయక యితర విషయములు సంభాషించుకొనుచు సరసాలాపముల నానికాశేషంబును గడపి వేకువయైనతోడనే అంతఃపురమున

కేగి యెప్పటియట్లు చిత్రకేశిని ప్రక్కజేరిపడంజెను. కాని చిత్రకేశిని భర్త ఎచటికో వెడలివచ్చుచున్నసంగతియే ఎరుంగకుంజెను.

పరాక్రమకేతుఁ డొదలకంట బడకుండ గుట్టగ ననుదినమును బకావలిచెంత కరుగుచు వేకువయైనతోడనే మరల యంతఃపురమున కరుగుచుంజెను. పగలు చిత్రకేశినియొద్దను రాత్రిభాగం బెక్కుడుగా బకావలిచెంతను గడుపుచు కాలయాపన మొనరించుచుంజెను. కొన్ని వత్సరము లేగినప్పటికి భూపాలుఁడు రాజ్యమును పరాక్రమకేతున కప్పగించి తాను తపమాచరింప జూచెను. పరాక్రమకేతుఁడు భూపాలుడయ్య బకావలిని జూచుటకు ప్రతిరోజును జూపుచుంజెను. ఒక్క నాఁడు అతఁ డట్లుపోవుట చిత్రకేశిని చెలికఁజ్ఱెలిరువుదునుజూచి ఆమరు నాడు చిత్రకేశినికి యిట్లెరింగించిరి. “అమ్మా! సేవకాధర్మము మిగుల చెడ్డది. సేవకుడైనవాడు స్వామి హితాహితముల గుర్తించి అవసర మగునెడల అడుగకున్నను సమయోచితముగా సలహాలొసంగవలెను. అట్లనరింపక నుపేక్షించువాడు స్వామిద్రోహి తుల్యుడగును. ప్రభువులకు కష్టముగా నుండునని కొందరు కొందరు తమకు తెలిసినవిషయముల నెరింగింపక మరుగుపరచి కార్యము భంగమైనప్పటికి అట్లు జరుగగలదని తామదివరకే ఎరింగియుండునట్లును పలుకుచు వాపోవుచుండురు. నిక్కపుభృత్యు డెన్నడును చెప్పవలసిన యర్థము ప్రభువులకు కష్టముగా దోచునని యెరింగియు నిస్సంకోచముగా జెప్పవలయును. అందులకు సాహసింపనివాడు భృత్యధర్మమునుండి తొలంగుటయే యుత్తిమము. ప్రభువైశ్వర్యయుతుడై ప్రభునొంది వెలుంగుచున్నపుడు ఆతనిపజ్జ జేరి యిచ్చకములాడుచు బట్టువలె పొగడుచు ఆపదవేళ విడచిపోవునట్టివా రెన్నటికి భృత్యులు కానేరరు. ఎవ్వడు ప్రభుని సౌఖ్య మపేక్షించి తనసౌఖ్యమును పరిత్యజించి ప్రభుసౌఖ్య

మే తన సౌఖ్యముని భావించుకొనుచు సమయమొదలవినప్పుడు సేను కంజ యిడక ప్రభుసంరక్షణార్థమై తన ప్రాణమునుగూడ తృణప్రాయముగా నర్పించునో వాడే భృత్యుడు. భృత్యుడెన్నడును ప్రభులకు విన్నవించు విషయముల స్వయముగ గాంచియైన లేకున్న వినియైనను యుండవలయు సేగాని పదలు చెప్పరనియు పరులు చూచి నట్లు జెప్పరనియు నిక్కువములని భావించి ప్రభుసన్నిధి నెన్నడును నుడువరాదు అట్టివారే ప్రభువాన్నవలసిన పాత్రులగుదురు. తక్కుంగలవారు నిందకేవాత్రులు” అమ్మా! ఇంతతడవు నీతో చెప్పటెందులకో ఎరుంగుదవా! కల్లకపటంబులెరుంగని నీవు, లోకస్వస్థిమయంగని నీవు, మాపలుకులయెడ నాదరముంచెదనో లేనో యని సంశయించియే నీకింతవరకు జెప్పితిమి. అట్లు సం దేహించుటకు కారణమేమందువా! మేము చిన్నప్పటినుండియు నిన్నెత్తి పెంచినవారమగుట చేత నీహితాభిలాషులమని నీవెరింగినప్పటికి మమ్ము సంశయింపగలుగు వాక్యములనే ఇప్పుడు చెప్పబోవుచుంటిమి. శ్రద్ధితో వినుము.

“అమ్మా! నీవిభుడు అన్యకాంతాసక్తుడై యుండెనని చెప్పటకు చాల చింతించుచున్నాము. ఆతడనుదినమునను నీశయ్యాంతలమును విడచి యెచ్చటికో పోవుచున్నాడు ప్రక్కనున్న యిల్లాలువైన నీవు యీమాత్రపుసంగతిని యీవరకేల కనిపెట్టలేక పోయితివో యెరుంగ లేకున్నాము. ప్రక్కనున్న విభుడు లేచిపోవుచుండగా నీకొక నాడైన మెలకువరాలేదా! ఎంత వింతగా నున్నది! కాని అమ్మా ఆతడు నిన్ను విడిచిపోవుటకు గల కారణ మూహింపలేకున్నాము. నీవు కురూపివిగావే? ముష్టికముల జయిం జాలినట్టి సౌందర్యముగలదానివిగాని. ముదిసి ముదిసి మోటునడచివి గావే? చక్కని ఎల జవ్వనముననున్న పడుచుగాని, రతిరహస్య మెరుంగని అజ్ఞానవంతు

చాలవుగానే కళారహస్యపజ్ఞానధురీణువుగాని, ఇట్టివిన్ను లోకైక విఖ్యాత సౌండర్యవతివైన నిన్ను; విడచిపోవుటకు నీనాథుడు నీయం దేలోపమును గవిచ్చెయ్యుండెనో ఒక్కమాడైన కనుగొనుటకు యత్నించినదానప్రగావే. ఇంత ముద్ది చాలవైతివేమి” అని వెక్కువిధముల నా చెలికత్తె లిరువురును నామె తో పరాక్రమకేతుడు పరకాంతకొరకు పోవుచుండుట నిశ్చయమని తెల్పవలయునని విదర్శనము జూచుకొమ్మనియు బోధించిరి.

చిత్రకేసిని తనవిభు డన్యకాంతానక్తుడై పోవుచుండెనని విని యెక్కుడగు విచారమును పొంది, యారాత్రి తన విభునిసంగతి నంత యు కనుగొనవలెనని సంకల్పించుకొనెను. నాటిరాత్రి విభుడు తన్ను సంతసపరిచిన పిమ్మట మునుపటికంటె వేగముగా నిద్రవచ్చుచున్నట్లు నటించి కన్నులు మూసికొనియుండెను. పరాక్రమకేతుడు కొంతవడి నిరీక్షించి భార్య నిద్రించినదని మెల్లన యామె పక్షనుండిలేచి వెలి కరుదెంచి యెప్పటియట్లు బకావలిని చేరబోయెను.

చిత్రకేసిని పరాక్రమకేతుని రహస్యమును కనుగొని బకావలియున్న ఆలయమును ధ్వంసమొనరించుట, బకాపలి శాపవిమోచనము

విభుడు తనచెంతనుండి లేచి వెడలినపిమ్మట కొంతసేపటికి శయ్యాతలమునుండి డిగ్గి యొక గవాక్షముచెంతకేగి యందుండి తన విభుడు రాజమార్గము ననుసరించి పోవుచున్నట్లైరింగెను. తోడనే భరింపరాని దుఃఖముజెంది మూర్ఛిలైనను, “ప్రాణాధికుడైన ప్రాణ నాథుడే పరకాంతానక్తుడై యుండినట్లు తెలిసికొనిన యే మానవతి దుఃఖంపకుండ నుండగలదు” అట్లు మూర్ఛిల్లిన యాచిత్రకేసిని కొంతసేపటికి స్మృతిదెచ్చుకొని లేచి మెల్లన శయ్యాతలమును జేరి తన మనంబున నిట్లు వితర్కించుచుండెను.

“ఇప్పుడేమి చేయుదును. నన్ను విడనాడి యెప్పుటికేళి?” వని ప్రశ్నించిన నాతడు ప్రత్యుత్తరమిడునా? కల్ల రంకాడ నేర్చినవాడు బంకాడ నేర్చకుండునా నాథా! నాకంటె నెక్కుడు సుందరీమణుల పొందు లభించినదాయని ప్రశ్నించిన నాత డేమని ప్రత్యుత్తరమిచ్చు నోగదా? అహా! ఇందువలన నేగదా పురుషుల ప్రేమకును బదనికల తును మూలము లేదందురు. ఇట్టి దేశాబోలును. నేనేమైన ప్రశ్నించి తినా తనరహస్య మెరిగితినిని దురాగ్రహవేశుడై నన్నింకను యెట్టి యథోగ్యముకి పాలుసేయునోగదా? ప్రశ్నింపకున్నయెడల యీతని నీ కార్యవిధానమునుండి తప్పించి నిండుకొగిట నీతని నిలుపుటకు తగిన వెర వెద్దియును దోచుటలేదు. రహస్యముగా నాతని వెంబడింతునా? అయ్యో! ప్రమాదమే. పరులెవ్వరైన అధిరాత్రిమున పోవుచున్న నన్నుగాంచిన నిందింతురుగదా! లేనిపోని నేరము న్నాపై మోపబడుట కెక్కువ అవకాశ ముండునుగదా! మరియు తన్ననుసరించి వచ్చు చున్నానని నావిభు డెఱింగినచో నన్ను పండింపక నూరక విడచునా? కావున నయ్యది సరియైనమాన్దము కావాలదు. పోనిమ్ము ఈతడు నన్ను సంతృప్తిపరచుచుండె నదియే పదివేలని భావించి యూరకుండునా! అట్లునచో నీతని వ్యామోహము దినదినాభివృద్ధినిగాంచి తుద కసాధ్యమగునోకదా?” అని పెక్కుపిధముల వితర్కించుకొనుచు నేమిచేయుటకును పాలుబోవక యెప్పుడు తెల్లవారునా యెప్పుడు నాన్నేహితురాండ్రతో కలిసి తగిన కార్యవిధాన మాలోచింతునా యని తలపోయుచు నిద్రించెను.

పరాక్రమకేతుడు బకావలి చెంతకరిగి యామెతో కొంతతడవు సంభాషించి వేకువయైనతోడనే యంతఃపురమున కడుదెంచి యెప్పటి యట్లు తన ప్రేయసిప్రక్కను నిదురించెను.

శైలవారిసతోడనే లమె తన చెలికత్తెల నిరువుర వెంటబెట్టుకొని యొక రహస్యమందిరమున కేగి రాత్రి తాపడిన పరితాపమునంతను దెల్పి అందులకును మార్గమేదైన నాలోచింపుడని వారల బ్రతిమాలుకొనియెను. వారును 'అమ్మా! యిందులకై చింతింపకుము. నేడెట్లైనను అతని రహస్యమున నామూలాగ్రముగా గ్రహించి అందులకు దగిన ప్రతివిధానమూలోచించి జెప్పెద'మని ఖాసయిచ్చి యామె నోదార్చిరి. పరాక్రమకేతునకు యీసంగతి సుంతయు తెలియనే తెలియదు; నాటిరాత్రికూడ పరాక్రమకేతుడు యెప్పటియట్లు బకావలిని చేరజోయెను. కాని చెలికత్తె లిరువురును అతని నీడవోలె ననుసరించుచునే యుండిరి. పరాక్రమకేతు షొకపరియైనను వెనుక తిరిగి చూడకయే బకావళి ఆలయమున కరిగెను. వారును ఆలయమున మీరించి దూరముననుండి అతని చర్యలను పరికించి త్వరితగమనమున చిత్రకేసి చెంతకేగి సమస్తవృత్తాంతమును ఆమె కెరుకపరచిరి. అంత నామె తన చెలికత్తెలను ప్రతివిధాన మరయుడని చెప్పి తనకు వారాతని రహస్యవృత్తాంతమును జెప్పినందులకై తగినట్లుగా బహుమాన మొసంగి పంపివేసెను.

మరునాడు వారు మువ్వురును కలసి ఆలోచించి యీతీర్మానమున కెట్టకేలకు వచ్చిరి పగటిపూట ఆ దేవళమును ధ్వంసమొనరించి అచ్చట దేవాలయముయొక్క నామరూపములేమియు మిగులకుండ నట్లుగా జేయవలయును. అట్లొనర్చిన నాతడు రాత్రి సంచారమును మానునని నిశ్చయించిరి. తోడనే యామె చెలికత్తెలకు గావలసిన ద్రవ్యమొసంగి యాదేవాలయమును ధ్వంసమొనర్చుడని చెప్పి పంపెను. వారును పెక్కురు పనివాండ్రను నియోగించి యాదేవళమును భగ్నమొనరించి దేవళముండెడి యానవ్వాలైన లేకుండు నట్లుగా జేయించెను.

మరునాడు యెప్పటి యట్లు పరాక్రమ కేతుడు బకావలిని చూడవలయునని బోయి యచ్చట నేవాలయమును గానక యత్యధిక ముగా వింకించి—కట్టా! అయి, హాసమునైన జూచుకొని యతులితానందమును బొందుచుండిరి. నన్ను పూచి యూర్జవము నేటినుండి యయ్యదికూడ లేకుండజేసెనే, యని పెద్దియు బ్రాహ్మ విచారించి చేయునది లేక నురలి యంతఃపురమును చేరబోయెను.

పరాక్రమ కేతుడు బకావలిపై భ్యానముంచి యనుదినమునను వాహ్యశీకై యాదేవాలయముండెడు చోటికేపోయి కొంతతడ వందు గూరుచుండి విచారించుచుండువాడు అట్లుండ నొక్కనా డొక తెలు కులవాడు పరాక్రమ కేతుని చెంత కరుదెంచి అయ్యా అయ్యా! ఈ స్థలమును నాకు కౌలున కిప్పింపుదు, ఏదోపంట పండించుకొని జీవనమును నిలువజెప్పకొందువని యతిదీనముగా ప్రార్థించెను. అతడందు లకు సమ్మతించి యాభూమి వాని కొసంగి సేద్యము చేసికొమ్మని యెను. ప్రభుననుజ్ఞ యిచ్చినతోడనే యాత డెక్కడగు నానందము నొంది యాప్రదేశమునకు నలువైపులను కంచెలను సాతి యందు నువ్వుజల్లెను. క్రమక్రమమున నావిత్రనములు మొలకలెత్తి యెదుగ నారంభించెను. పరాక్రమ కేతుడప్పటికిని బకావలిపైనుండిన మనసును ద్రిష్టకొనజాలక యనుదినమును యాపైరుచెంత కరిగి కూరుచుండి యద్దానినిదిలకించి యానందించుచుండెను. ఇట్లుండయాపైరుకొన్ని దినములకు ఫలించెను. కాని యాపాలమునకు మధ్యనున్న యొకనువ్వు మొక్క మిక్కిలియేపుగానెదిగి మనోహరమైన యాకృతితో నొప్పుచు నెల్లరకు మహదానందమును గూర్చుచుండెను. పరాక్రమ కేతు డాచే నునుగోయనప్పుడు సమీపముననుండి యాయేపుగా పెరిగిన మొక్కను విడిగాదీయించి యాపైలవల్లకున కిట్లనియెను. ఓరీ! ఈవృక్షముయొక్క

గింజ లన్నిటిని గొనిపోయి, నీసంతమున కుపయోగించుకొను మనియెను. బాడును అట్లే యాచరించెను.

బావలి తెలుకులవాని యింట జన్మించుట

కొన్ని దినములకు యాతైలవర్తకుని భార్య గర్భముధరించి నవమాస స్ఫూర్తియైనపిమ్మట నొక స్త్రీ శిశువును కనియెను. ఆబాలిక యతి మనోహరమై యుండినందున లోకులెల్లరును యా బాలికను గూర్చియు నాబిడ్డ చక్కదనమును గూర్చియు ముచ్చటించు కొనుచుండిరి. ఈసంగతి భూపాలకుడైయున్న పరాక్రమకేతు డాలించి యాతైలవర్తకునిచే యాబిడ్డను దెప్పించి చూచి తాను యెట్లుగునని భావించియుండెనో యట్లే యగుట కెంతయో సంతసమంది యావర్తకున కిట్లనియెను. “ఓరీ! ఈబాలిక కెట్టికొడువయు గలుగకుండునట్లు పోషించుచుండుము. ద్రవ్యమునకు లోభింపకుము. నీకు వలసినప్పుడెల్ల ద్రవ్యమున మాయొద్దనుండి గొనిపోవుచుండుము అని చెప్పి వానికి విశేషముగా ధనమిచ్చి పంపెను. ఆవర్తకుడు సంతోషమున నింటి కరిగి భార్యకు కుమారికనిచ్చి భూపాలుడనిన వాక్యముల నామె కెఱింగించి భూపాలుడు తనకు బహుమానముగా నొసంగిన ద్రవ్యమును చూపెను. ఆమెయు నెక్కుడుగా ముదమందెను.

శుక్లపక్షపాకరుని చందమున నా బాలిక దినదినాభివృద్ధి గాంచి ఘోషశబ్దముల ప్రాయమునుజెంది యుండెను. అప్పు డామె సోయగమును గాంచి పెక్కురు రాకుమారు లామెను పెండ్లియాడ వలయునని జనుదెంచి యాతెలుకులవాని కెక్కుడుగా బహుమతుల నొసంగుచు యాకన్నెమిన్న చిత్తిమును దమవంక కాకర్షించుకొనుట కామెకు విలువయైన భూషణములను విలువలను యొసంగుచు యామె కటాక్షము గోరియుండిరి. ఆవర్తకుడును యామె సాహసించివచ్చిన

వారందఱితోడను “ఇయ్యది మాకుమార్తె యైనను పసితనము నుండియు భూపాలుని డబ్బునలన పోషింపబడినది ఆత డేమె నెవ్వని కీయనెంచెనో తెలియదు. ఆతని యభిప్రాయమును గైకొనకుండ నీకన్నె నెవ్వరికిని యర్పింపజాలను.” అని పలుకుచున్నను పెక్కురు భూపాలుడు భార్యయుండ మరల పెండ్లాడ’ డని భావించి వర్తకు డిష్టపడినయెడల తమ కాకన్య లభించునని తలంచి యాతనినే గొండఱు నమ్మి వర్తించుచుండిరి. పెక్కు రాతని భూపాలునిచెంతకు బోయి రావలసిన దని బ్రతిమాలుకొనిరి.

ఆజైలవర్తకుడును ఆమె నాశించి వచ్చువారలబాధ పడలేక యొకనాడు భూపాలున నన్నిధికేగి యాతనికి నమస్కరించి “దేవా! నాకుమార్తె యుక్తవయస్కురాలై యుండెను. పెక్కు రామె నపేక్షించి యనుదినమును మాయింటిచ్చును దిరుగుచుండిరి. వారి కెట్టి సమాధానమును చెప్పక వారితో మాకన్యను భూపాలుడెవ్వని కిమ్మనునో వారికే యొసంగుదునని పలుకుచుంటిని. కావున తమ యభిప్రాయమును దెలుపు” డని వినయవిధేయత లుట్టిపడబల్కెను.

భూపాలుఁ డాతని గాంచి ఓయీ! నీకుమార్తెను సామాన్య కాంతగా భావింపకుము. ఆమె చక్రవర్తి చేబట్టదగినది. ఆమెతో నీవాలోచించిన యెడల నీకు సర్వమును తెలియనగును. నేనామెను వివాహము గావించుకొందునని పల్కి కొన్ని బహుమానములనొసంగి యాతని పంపివేసెను. ఆతడును గృహమున కేగుచు కట్టా! ఇదేమి వింత భూపాలున కల్లుడైన యాతనికి బిడ్డనిచ్చిన యెడల నాతనితో సరితూగగలమా! కార్యమున పెరవారలచే నెట్టిమాటలను పడకుండ గలమా యని వితర్కించుచు సందేహించుచు గృహమున కరిగెను. ఆబాలిక తండ్రిచెంత కరుదెంచి యాతని ముఖలక్షణములనుబట్టి యాతని విచారమును గుర్తించి జనకా! నా వివాహమునుగూర్చి

యనుదినమును చింతింతురేల నేను పూర్వజన్మజ్ఞానము కలదానను.
తొలిబామున నేను గుల్బకావలి యను దేవకన్యకను కొలది కాల
మోర్చియుండిన యెడల సర్వము చక్కబడును. నావిభు డరుదెంచి
నన్ను తనతో పిసికొనిపోగలడు. అని యాతనికి దవ వృత్తాంత
చుంతయును దెల్పి యాతని సంతోషపరచెను. ఆతడును దైవముపై
భారమువైచి కానున్న దెల్లో కాగలదని తలంచి వివాహప్రయత్నమే
తలపెట్టక మిన్నకుండెను.

పరాక్రమకేతుడు తెలుకులవాని కుమార్తెగా జన్మించిన
బకావలిని పెండ్లియాడుట

బకావలియొక్క శాపము తీరినతోడనే యనేక భూతగణంబు
లామెను చూచుట కరుదెంచి విలువయైన భూషణములను చీనిచీనాం
బరములను గొనితెచ్చి యామె నర్పించుచుండిరి. బకావలి రత్నము
లను భూషణములను గైకొని యన్నిటిని జనకున కందించుచు జనకా!
యీరత్నములను భూషణములను గైకొనుము. ఇవి నీ జీవితాంతము
వఱకె గాకుండ పెక్కుతరములవఱకునుగూడ సరిపడగలవు. నాకింక
సెలవొసంగుము. నాభర్తను కలిసికొందునని యాతనిచే ననుజ్ఞగొని
యొక విమానముపై నెక్కి యద్దానిని చిత్రకేసినియుండు సౌధమునకు
గొనిపోయెను.

పరాక్రమకేతుడు చిత్రకేసినితో సరససల్లాపము లాడుచు
నామెను బుజ్జగించుచుండెను. బకావలి విమానమునుండి డిగ్గి లోని
కేగి భర్తృపదములకు నమస్కరించెను. తోడనే యాత డామెను
లేవనెత్తి ప్రియా! తిరుగ నిన్నెన్నాళ్ళకు గంటిని అని పలుకుచు
నామెను యాలింగన మాచరించుకొని “చిత్రకేసిని! ఈమెను దిల

కించితివా ? బకావలి యను దేవకాంత ఈమెకొఱకేసుమా నేను మీపట్టణమునకు రావలసివచ్చినది. ఈమెకొఱకేసుమా నేను పెక్కు లగు నిడుములకులొనై కడకు నీజనకునిచే గారాగృహమునగూడ బెట్టబడితిని” యని యామెకు సకల మెఱింగించెను. చిత్రకేసిని యసూయనువిడచి బకావలిని కౌగిలించుకొని తన నేరముల తమింపుమని వేడుకొనియెను. అనంతరము బకావలి చిత్రకేసినిజూచి “చెల్లెలా ! త్వరపడుము. నీకీతనియం దనురాగముగలదేని వెంటనే బయలుదేరుటకు సిద్ధపడుము. త్షణమైనను జాల మొనరించుటకు వీలులేదు” అని పల్కుచు ఆమెను తొందరపెట్టసాగెను. ఆసమయముననే తపోవనమున కరిగియున్న చిత్రకేసిని జనకుడు ఆమెను జూడ వలెనను నపేక్ష తపంబునకు భంగము గలిగించి బయలుదేరి చనుదెంచెను. చిత్రకేసిని జనకునకు నమస్కరించి తనకు తన విభునితో పోవుట కనుజ్ఞ యొసంగవలసినదని ప్రార్థించెను. అంత నాతడు “కుమారీ ! నిన్ను చూడవలయునను కుతూహలముచే తపోభంగము నకై సహించి యిట్లుదెంచితిని. ఇప్పట్టున నీవు నన్ను విడచిపోవ యత్నించుచుంటివి. ఇయ్యది నీకు తగునా రాజ్యమంతయును నీ కొసంగి యల్లునిచెంత నుంచుకొని సౌఖ్యరసాంబుధిని దేలుచు కాల యాపన మొనరింపవలయునని కనిపెట్టుకొనియున్న నన్ను విడచిపోవ నెంచుట తగునా” యని కుమారీ వియోగమున శోర్వజాలక విలపించుచుండెను. అల్లారుముద్దుగాబెంచిన పుత్రికలను అత్తవారింటి కనువునపుడు కన్నీరునింపక కఠినమానసు డెవ్వడును యుండరనుట నిక్కువముగదా.

అట్లు విలపించుచున్న జనకుని సమయోచితా లాపములచే నూరడించి ఆతనివలన ననుజ్ఞ గొనియెను.

పరాక్రమకేతుడు బకాచలీ చిత్రకేసినులతో

తన పట్టణమున కేగుట.

అతులితంబగు నైభవంబున కదలి చనుచున్న పరాక్రమకేతు నకు వస్త్రభూషణాద్యలంకారములను శయ్యాసనబాజన షోభాకళా చికాదిగృహోపకరణంబులును, వజ్ర, వైడూర్య, గోమేధిక, పుష్ప రాగ, మరకత, మాణిక్య, సీల, ప్రవాళ, శూక్తికాది వివిధరత్నసంఘ టితభూషణజాలంబులును, విచిత్ర పేశలకాశేయచీనాంశుకంబు లగు దుకూలజాలంబులును, మృగమదఘనసారస కుసుదంబు లాదిగాగల సుగంధద్రవ్యంబులతో నింపబడిన పేటికాసహస్రంబులును, నిండు యలజవ్వనంబున నివ్వటిల్లుచు రాకానిశాకరబింబ ప్రతిమానములు లగు పరిచారికాసహస్రంబును, పవమాన తిరస్కృతజవంబులగు ఆజానేయ సహస్రంబులును, కులగిరులనైన మాటాడించు శక్తి సామర్థ్యములుగల్గిన మత్తమదవారణ సహస్రములును వరణంబుగా చిత్రకేసినికి జనకుడొసంగిఅలిని కొంతవరకు సాగనంపి మరలి రానే రక వెనుదిరిగి జూచుచువారు దృష్టిపథమునుండి మరుగుపడిన యనంతరము రాచనగరున కరిగెను.

పరాక్రమకేతుడు యింట్లో నున్నప్పుడు కలసి తన పట్టణ సమీపమున కరిగి తిలజవతీ మకరతమములగు నున్న యెడల బరచెను. వారును తమ వల్లభుడు లబ్ధవిజయుడై చనుదెంచుచుండుట నెరింగి అధికంబగు సంఖ్యోపమున పట్టణమంతయు నలంకరింప జేసి వారిని యెదుర్కొని స్వాగత మొసంగి పురములోనికి కొనితెచ్చుటకు తగిన యేర్పాటులను గావించవలసినదని యాజ్ఞాపించిరి. పౌరజనంబు లును చిరకాలము విదేశపర్యటన మొనరించి లబ్ధవిజయుడై చనుదెంచుచున్న భూపాలునకు స్వాగత మొసంగుటకై వీధుల నన్నిటిని చక్కగా నలంకరించిరి. పన్నీరుల వీధులన్నియు దడపిరి. ముత్యాల

తోరణములు గట్టి. ఏడనెడ చలువపందెళ్ళను నిర్మించి గంభాస్తంభములతోను చిత్రవిచిత్రములైన కాగితములతో చేయబడిన బుట్టలతోడను దేదీప్యమానములగు దీపములతోడను నలంకరించిరి.

హేమలందరు అమితోత్సాహంబున తమ ప్రభువున కెదురుగా జని జయజయధ్వానము లొసంగుచు కర్పూరసీరాజనంబులిచ్చి బకావళీ చిత్రకేసినులకును పరాక్రమకేతునకును కర్పూరదండల నొసంగి బహూకరించిరి. పరాక్రమకేతు డల్లు జయజయధ్వనులొసంగుచుండ పురంబు ప్రవేశించి పౌరజనులకోర్కె దీర్చుటకై పురమంతయును నూరేగి తమ ప్రాసాదమును జేరనరిగిరి. తిలదవతి మరకతమణు లిరువురును పసింగిండియలతో పన్నిచు పట్టుకొని పూజాద్రవ్యంబులు పశ్చేరములనుంచి వల్లభున కెదురుగాజని యాతనికి నాస్థాంగనమస్కారంబు లాచరించి యాతని పాదపద్మములు పన్నిటగడిగి పైటచెంగుతోతడియొత్తి పూజాదకము లాదరించి నీరాజనంబిచ్చి కైదండయొసంగి అంతఃపురమునకు తీసికొనిపోయిరి. తిలదవతీ మరకతమణు లిరువురును బకావళీ చిత్రకేసినులను సమాదీరణపూర్వకంబుగా గొగిలించుకొని సన్మానించిరి.

పరాక్రమకేతుడు భార్యలతో సుఖముగా కాలము గడపుచు కొన్నిదినములు వేగించెను. అనంతర మొక్కనాడు బకావలి యాతనితో నిట్లనియెను. “నాథా! మనమరుదెంచునపుడు మజ్జనకు డెంత యోచిలపించి మానమున కొకపరియైనను రావలసినదని చెప్పియుండెను. మొక్కవత్సరములైనను ఆతని జూచుట కొక్కపరియైనను బోయియుండలేదు. అతిక్షేమనిభావించునో, యాతడు మనక్షేమము నెఱుంగుటకై యెంతగాపరితపించుచుండెనో దెలియదుగదా! మనము క్షేమముగానుంటిమని యాతని కొక్కమానైనను వర్తమాన మంపి

యందుండలేదు. ఇట్లుండగా “అపరీక్షితా” యని పత్నీను. అంత పరాక్రమవేత్తను చూచినప్పుడు సత్కుల కష్టములు కంతసౌఖ్యము లభించుచున్నను మునుపటి మమకారము తగ్గదనుట కియ్యదియేగదా నిదర్శనము. కావున, ఇప్పుడే వారికి వర్తమాన మంపుదము. మరియు వారి నొకపరి యిక్కడ కరుదెంచి మనల గానిర్వదింపవలయుననికూడ వర్తమాన మంచెదను. వారినే కాక చూపావతిని యామె తల్లిదండ్రులను యథుటితచరితను కూడ విలువవలయునని సంకల్పించి యుంటిని. అని పల్కి మరునాడు కొందరు భటులను బిలచి యెల్లరకు నుత్తరముల వ్రాయించి యొసంగి బంధుజనులను గొనిరావలసినదని చెప్పి పంపెను.

పరాక్రమకేతుని హడ బంధుహితాదు లరుదెంచుట

బకావలి తండ్రి చిరకాలమునుండి తమ యల్లనివద్ద నుండి యొక్కవర్తమానమైనను రాకుండుటచే నెక్కుడగు పరితాపమొంది కుందుచుండెను తనంతటతానేగి చూచివచ్చుట లాఘవమని దలంచి యేమియును చేయనేరమికి చింతించుచుండెను. అట్టియెడ బరాక్రమ కేతునిచే పంపబడిన భటు లరుదెంచి యాతనికి కమ్మ నొసంగి యిట్లనిరి. “దేవా! తమ కుమారితయు నల్లుడును నుఖ్యులైయున్నారు వారు మిమ్ములను చూడవలయునని మిక్కుటముగా నభిలషించుచున్నారు. వారు బంధువర్గమునంతకును గొప్ప విందు చేయ సంకల్పించుకొని మీవద్దకు మమ్ము బుత్తించిరి. కావున తప్పక దయ చేయవలయును” అని విన్నవించిరి.

అతడును వారివలన కుమార్తెయొక్క ఔమోదంత మాలించి పరమానందభరితులై తమ కట్టి శుభవర్తమానమును గొనివచ్చిన భటులకును మంత్రులకును విశేషముగా పసదనమిచ్చి గౌరవించి

సంపాదించుముగా బయలుదేరి వచ్చుచుంటిమని కమ్మ ప్రాయించి వారికిచ్చి మున్ముందు సృష్టించెను. తమపరి యాశాఁడల్లునకును తక్కుంగల ముఖ్యబంధులకును దగిన వస్త్రాభరణములును బహుమతులును ప్రకొని తన భార్యను ముఖ్యబంధువులను తగినపరివారజనంబులను పెంటబెట్టుకొని యొక్క శుభముహూర్తమున నల్లుని పట్టణమునకై బయలుదేరెను.

రూపావతి తల్లిదండ్రుల కడకు బలప్రహడను సచివకుమారుడు సముచిత పరివారముతో బంపబడెను. బలప్రదుడు భూతరాజును సందర్శించి యాతనికి పరాక్రమకేతుడు స్వయముగా లిఖించియుచ్చిన యుత్తర మొసగెను. అతఁడాయు త్తిరము చదివించెను. అందిట్లు వ్రాయబడి యుండెను.

“పరాక్రమకేతు డనేకవందనము లాచరించి వ్రాసికొను విన్నపములు. తమరు నేను తొల్లి ముమ్మరమైన తాపమున మ్రగ్గుచుండ నత్యధికాదరమున నన్ను సంరక్షించి నాబీవనమున కేక మాత్రాధారమైన బకావలిని సమకూర్చిరి. ఇందులకు తమకు నేను కృతజ్ఞుడనై మెలంగవలసి యున్నది. తమరు నాయందు మున్నెట్టి యనురాగమును నిల్పియుండిరో యాయనురాగమునునిల్పి నేడుగూడ నన్ననుగ్రహింపవలసినదని ప్రార్థించుచున్నాను. బకావలియు నేనును తమ యాశీర్వచనముల బడయుటకు నిరీక్షించుకొనియుంటిమి. కావున మాప్రార్థన మన్నించి మాపురమునకు విచ్చేయవలయును.

ఇట్లు,

ప్రణామశతంబు లర్పించి ప్రార్థించు మీయనుగ్రహపాత్రుడు,

పరాక్రమకేతుడు.

అప్పుడతఁడతఁడు పుని భూతరా జదికానందమునంది యాతనికి తమపై నున్న అత్యధిక ము సంతసించి తన ప్రియురాలితో

నీసంగతి యంతయు దెల్పి ప్రయాణమునకు సిద్ధము కమ్మని హెచ్చరించెను.

బలప్రదుడు రూపావతిని గాంచి విస్మయమందుట

బలప్రదుడు రూపావతిని సందర్శించి యామెకు పరాక్రమ కేతు షొసంగిన యుత్తరమును గుల్బోబకావళి మరకతమణు లొసంగిన యుత్తరములను యొసంగెను. బలప్రదుడు రూపావతి సౌందర్యమును గాంచి మున్నెన్నడును నంతటి సౌందర్యముగలవారిని చూచియుండక పోవుటచే ముగ్ధుడై యామెను పరిణయమాడ సంకల్పించుకొనియెను. కాని తానప్పుడు త్వరపడినయెడల కార్యము భంగమగుననియు, తన యజమానునకు గూడ నగౌరవము సంభవించుననియు దలంచి యేమియును బలుకనేరక నిశ్చేష్టతుడై కన్నులతో నామె సౌందర్యమును తనివిదీర గ్రోలుచుండెను, రూపావతియు నాతని సోయగమును గాంచి సంభ్రమాశ్చర్యములకు లోనయ్యెనే కాని తానొక మానవుని వరించిన జనకుడు కోపించునని తలంచి తన యభిమతమును వెలిగ్రక్కక లోలోననే యిమిడ్చుకొనియెను. అట్లు కొంతతడవు యిరువురును చేప్టలు దక్కియుండిరి. తదనంతరము బలప్రదుడు యుత్తరముల సంగతి జ్ఞప్తికి దేగా నామె స్మృతి దెచ్చుకొని వానిని విప్పి యిట్లు చదివికొనియెను.

“రూపావతీ! నీవు నేను పడుచున్న సంతాపము గాంచి యయ్యది నీకు సంభవించునట్లుగనే భావించి యెంతయో ప్రయత్నించి నీజనకునకును, జనయిత్రకిని నాయందు కనికరము గలుగునట్లొనరించి యా మహానుభావునకు నాజననీజనకులకు నన్నర్పించునట్లు గావించి మహాపకార మాచరించియుంటి. అట్టి నీయుపకార మెన్నటికిని

మరునజాలను. నాపై మున్నెట్టి కూర్మిగలిగియుంటివో నేనుగూడ
సట్టి వాత్సల్యమున నే నాపై నిల్చి నన్ను సందర్శించుటకు రావలయును.

నీసందర్శనమున కెదురుచూచుచు నిరీక్షించుచున్న

నీయనుంగు సోదరి,

బకావలి.

రెండవయుత్తరమును విప్పి యిట్లు చదివెను.

రూపావతీ! నీకు నే నొనర్చిన సహాయ మతిస్వల్ప మైనను
నన్ను యెక్కు డనురాగమున నాదరించి ప్రేమించి లాలించి నా
మనోరథమును దీర్చుటకై విశ్వప్రయత్న మొనరించి సాధించితివి.
నీమేలెన్నటికిని మరువను. బకావలియు మరకతమణియు ననుదినమును
నిన్ను తలంచుచు నీరాకగోరి యున్నారు. కావున వారలను సంత
సింపజేయుటకును నీయభిమానమునకు గురియైన నన్ను సంతసింప
జేయుటకు నీవు తప్పక రావలయును.

అనియున్న యుత్తరములను జదువుకొని బలప్రదుని జూచి
తగు మాటలాడి యాతని బహూకరించి పంపెను. తదుపరి రూపావతి
తన జనకునికడ కేగి తన్నుగూడ మీతో గొనిపోవుడని పెక్కువిధ
ముల ప్రార్థించెను. ఆతఁడు కుమార్తె యభిలాషమును దీర్చినెంచి
యంగీకరించెను. భూతరాజు కుమార్తెతోడను భార్యతోడను యుచిత
పరివారముతోడను బయలుదేరి పరాక్రమకేతుని పట్టణమున కేగెను.

పరాక్రమకేతుఁడు బంధుజనుల సన్మానించుట

పరాక్రమకేతుఁడు బంధుజనంబు లెల్లరకు దగిన విడుదల
నేర్పాలు గావించి వారలకు సమస్త సౌఖ్యములు గలుగునట్లేర్పాలు
గావించి యనుదినమునను గానకళాప్రదర్శనములచేతను, మల్లవిద్యా

ప్రదర్శనములచేతను యింద్రబాలమహేంద్రబాలములచేతను వారలను సంతసింపజేయుచు వారి కెట్టి లోటుచాటులును కలుగనీయుకుండెను. అఘటితచరిత తన యల్లుని ప్రాభవమునుగాంచి తనజన్మ తరించినదని సంతోషసారావార వీచికల దేలియాడుచుండెను.

బకావలి మున్నగుగల కాంతలందఱును రూపావతిని తక్కుంగల స్త్రీజనంబును యత్యధికసంతసంబున దినములను నిముషములన్ని వేగించుచుండిరి. బకావలితండ్రి యీ సౌధము ప్రాకారాదులు తన కూర్మిసుతకు దాను నిర్మించునట్లుండుట కెంతయు సంతసించి యందుగల లోపమునదీర్చి గులొలిమొక్కను గొనివచ్చి గులోబకావలి సౌధమునకు సమీపముననున్న జలయంత్రమధ్యమున నాటించెను. ఆమొక్క యచ్చట నాటింపబడినతోడనే యావనమున కింతింత యనరాని సౌందర్యముకలిగెను.

కొన్నిదినము లేగినపిమ్మట బకావలితండ్రి స్వగృహమున కరుగుటకు అల్లుని సమ్మతింపజేసి పరివారముతో బయలుదేరెను. పరాక్రమకేతుడును యత్తమామలకును వారి పరివారములకును దగిన వస్త్రభూషణాద్యలంకారముల నిడి గౌరవపురస్కరముగా వారలను సాగనంపెను. తదనంతరము భూతరాజు తనగృహమున కరుగ యత్నించుచుండు టెఱింగి పరాక్రమకేతుడు వారిని సమీపించి యింకను గొన్నిదినము లిటు నిలువవలసినదని పెక్కువిధముల ప్రార్థించెను. కాని యాతఁడు తనకచ్చట నిలుచుటకు వలనుపడదని యు అవశ్యాచరణీయములగు కార్యములింట నున్నవనియునుజెప్పి పరాక్రమకేతుని సమ్మతింపజేసెను. కాని బకావలి మున్నగువాడు రూపావతిని విడువజాలక యామె సాంగత్య మింక గొన్నిదినముల వఱకైన నొసంగవలసినదని ప్రార్థింపగా నాతడియ్యుకొని భార్యతోడను పరివారముతోడను సర్వగృహమున కరిగెను.

బలప్రదుడు రూపావతినిగాంచి మోహవేగుడగుట

బకావలిమున్నగువా రెల్లరును రూపావతితో అతిమైత్రిని మెలంగుచు ఊణమైనను నామెను విడచియుండజాలకుండిరి. రూపావతియు వారలతోటి సంభాషణమే సంతోషదాయకమైనట్లును వారలతో విహరించుచుండుటయే మహదానందమని భావించుచు దినములు గడుపుచుండెను.

బలప్రదుడు రూపావతినిగాంచిననాటినుండియు నిద్రాహారము లెరుంగక దినదినము కృశించుచుండెను. క్రమక్రమముగా నాతడు మతిలేనిపగిది దిరుగు నవస్థనుజెందెను. బలప్రదుని కంటికి గానబడిన దెల్ల రూపావతివలెనే గాన్పించుచుండెను. కాని సాహసించి యామె పేరైనను నుచ్చరింపడయ్యెను. అత డనుదినమునను రూపావతి సందర్శనము లభించుటకై యుపవసప్రాంగణమందు వేచియుండి వారు తోటలోని కరుగునప్పుడును తోటనుండి వెలికరుదెంచుచుండి నప్పుడును గాంచి యానందించుచుండెను. ఇట్లు విరహవేదనాదో ధూయమాననూననుష్ట యెట్లొ రూపావతి శయనించుసాధము నెఱింగి యామె సముఖమునకుబోయి తనయవస్థ నెఱిగించుకొని యామెను ప్రార్థింపవలయునని సంకల్పించుకొనియెను

రూపావతియు పగటిపూట స్నేహితురాండ్రతో దిరుగుచు కాలక్షేపము చేయుచుండుటచేత బలప్రదునిగూర్చి చింతించుట కవ కాశము లేకపోయినను రాత్రిభాగమున ఒనచెంత నెవ్వరును యుండ కుండుటచే నెక్కుడవకాశ ముండుటచే రాత్రి నిద్దురబట్టినంతవఱ క్కాతనిచర్యలే గణించుకొనుచు నాతని హాసమునే చింతించుకొను చుండెను. కాని యొక్కొక్కనాడు తాను—భూతకులసంజాతయగు తాను ఒకమానవుని వరింపతగదని తీర్మానించుకొని యాతనితనతలపు

నుండి పారద్రోలుటకు యత్నించుచుండును. ఒక్కొక్కనా యామె తన మనస్సునకు తానే సమాధానము చెప్పుకొనుచు బకావలి మర కతమణి మున్నగు భూతకాంతలు మానవుని వరించి యాతనిని పరిణయమాడి సుఖించుటలేదా యని ప్రశ్నించుకొని తనవలపుకాని సౌందర్య మభిలషించుచుండును. ఇట్లు ఆమె హోలాయమానమాన నయై యుండెను.

ఒకనాటి రాత్రి యామె యొక హంసతూలికా తల్పమున శయనించియుండగా బలప్రమత్త్యో లోనికేగి యామెను గాంచి మోహాతిరేకమున నామెను బ్రగ్భక్తాగ్నించుకొని చుబుకమును ముద్దిడి శృంగారచేష్ట లొనరించి వెడలిపోయెను. అతడు వెడలిపోవు సమయమున రూపావతి యాతని గాంచి యాతని బలప్రమదిగా నెఱింగి యాతని కెట్టివ్యధను కలుగనీయరాదని తలంచి గోలసేయక చెలికత్తెల నైన మేల్కొలుపదయ్యెను. అనిశాశేషమంతయును తర్కనితర్కములతో వేగించి యేమిచేయుటకును మనస్కరింపమి సూర్యోదయమైన యనంతరము యామె బకావలిచెంత కరిగి యామెతో నిట్లనియెను.

చెలీ బకావలీ! ఇన్నిదినములనుండి నీయొద్ద నొక కొరంత లేకయుంటిని. నే నెన్నిదినములుండినను నీవు సంతృప్తి వహించవు. నాకును నిన్ను వదలిపోవలయునని యుండదు, కాని లోకులు కాకుల వంటివారు గదా! యెలజవ్వనమున నున్న నేను తడవిందు నిలిచిన యెడల లేనిపోని నేరములు నాపై నారోపింతురేమో యని తోచుచున్నది. మరియును మీరెవరును సుఖించుచుండ గాంచినకొలది నాకును ఐహికవాంఛలపై నబుద్ధిపొడముచున్నది. అనునంతకు బకావలి అడ్డమువచ్చి “అక్కా! అయినయెడల నీకుకూడ తగినవరుని యన్వేషింపనుంటివా? అట్టి యభిప్రాయమే యున్నయెడల నిస్సంకోచ

ముగా దెబ్బము, నీమగదిగారిని వరాన్వేషణకార్యమునందు నియోగించెదను” అని పల్కెను. చాలుచాలు నూరకొనుము. ఎవ్వరైన విన్నయెడల నవ్విపోదురు ఇంతమాత్రమునకే తత్తరపడి గుట్టుచెడు నట్లు కట్టిడి మానవుల చెట్టబట్ట నుంకింతు ననుకొంటివా? నా చిత్తస్థైర్యము శివెడుంగక ఇట్లనుచుంటివని తలంతును. ఆమాట లటుంచుము. జననీజనకులు నన్నిట దిగవిడచి జని చాలకాలమైనది వారు నన్నుగూర్చి యేమనుకొను చుంటిరో తెలియదుగదా మరియు నింకొక్కటి వినము. చుట్టమైవచ్చి దయ్యమై పట్టుకొనినట్లు చూచుటకై చనుదెంచి ఇన్నినాల్గిచ్చట యుండుటయే చాలును. ఇంక నా కనుజ్ఞ యిమ్ము పోయివచ్చెదను. అని తన మనోవికారమంతయును హృదయముననే యణచుకొని రూపావతి పల్కిన పల్కులు బకానలి విని “రూపావతీ! ఇదేమే యిట్లాడుచుంటివి ఇచ్చటనుండుటకు నీకు వెగటుగానున్నదా? లేక జననీజనకులను సందర్శింపవలయునను బుద్ధి జనించినదా? ఏమైనను ఇప్పుడు నిన్నంతలో వెడలసీయదలచుకొన లేదు” అని పల్కెను. రూపావతి “అక్కా! నన్ను నిలువరింపజూడ కుము నాకేలకో తల్లిదండ్రులయొద్ద కేగనలెనను వాంఛ పాడమినది” అని పెక్కువిధముల నామెకు బోధించి యామెను సమ్మతింపజేసి పరాక్రమకేతునితోకూడ జెప్పి ప్రయాణమునకు సంసిద్ధురాలయ్యెను. పరాక్రమకేతుడు ఆమెను తన సోదరిని నత్కరించినట్లుగా నత్కరించి వస్త్రాభరణముల నొసంగి పనుపుకుంకుమలబెట్టి తగిన పరిజనములను తోడుగా నొసంగి యామెను జనకునింటికడ సురక్షితముగా నప్పగించ నలెనని పరిజనుల రాక్షాసించి పంపెను. రూపావతియు నిరంతర ప్రయాణము గావించి రెట్టి అంతరాయమును లేకుండ సురక్షితముగా పితృగృహమున కరిగెను.

భూతరాజు భూకూర్మ నాటింగనము జేసికొని “అమ్మా! నిరంతరప్రయాణముచే కను బడలియుంటును. అనిచేసి హాయిగా భుజించి యించుక విశ్రేమింపుము. తదుపరి నచ్చటి విశేషములను మాకెరింగితువుగాక తెమ్ము” అని నామెను త్వరలై గృహములోనికింపెను. తదనంతరము పరాక్రమశేఖరు భటులకు తన బహుమానము లొసంగి మజ్జనభోజనాదుల వారల సంతృప్తిపరచి మార్గాయాసము దీరునంతవఱకును వారలను తనపట్టణమున నిలిపి తదుపరి వారలకు మార్గమునందు కావలసివచ్చు నాహారపదార్థముల నొసంగి పంపించెను.

రూపావతి బలప్రమది వియోగమున పరితపించుట.

రూపావతి బకావలియొద్ద తన రహస్యము నినుమంతయు వెలువరింపక నామెచే ననుజ్ఞగొని తల్లిదండ్రులకడ కరుదెంచినది మొదలు చింతాక్రాంతయైయుండెను. చెలులతో మనసిచ్చిమాటలాడకుండెను పలువురు చెలికత్తెల నెల్లపుడును వెంటనుంచుకొని విహరించెడు నలవాటుగల యామె యిపుడేకాంతమును గోరుచు చెలికత్తెలతో చెప్పనైన చెప్పక యుపనవమునకు బోవుచుండెను. అట శుకపికంబుల యుల్లాసంపు పలుకు లామెకు వెగటుగదోచెను. మత్తమధుకరముల ఝంకారధ్వను లామె కర్ణపుటంబులకు శూలముపోల్కి దోచెను. మందమలయానిలుండనలసఖుడై యామె పరితాపమును ద్విగుణీకృత మొనరించుచుండెను. అందువలన నచ్చోట నిముషమైనను నిలువజాలక మరల యంతఃపురంబును ప్రవేశించును. అచ్చటనే తడవు నిలచిన తనగుట్టు బయటబడునేమోయను సంకోచమున మెలంగుచుండెను. చెలు లెవ్వరైన చెంతజేరి యిదే మిల్లంటివని ప్రశ్నించిన నామె తొలుత ప్రయాణపు బడలికయనియు మరికొన్ని దినంబు లేగినపిమ్మట తనదేహమున నించుక యస్వస్థతగానున్నదని

యు, తప్పించుకొనుచుండెను. కాని యెవ్వరికిని దన మనోగతంబును దెలుపకుండెను. ఒకటి రెండుపర్యాయములు రూపావతి తన చెలుల కెన్నరికై నను తన మనోగత మెఱింగించి తనకు సహాయ మొనర్ప వలసినదని ప్రార్థించినచెను. కాని అంతలో వారు భూతములగుటచే తాను మానవునివలించినందులకు మండిపడి తనకపాయము కల్గింతురని సందియముతోచుటచే సందులకు సాహసింపనేర డయ్యెను.

ఇటు బలప్రదుడును రూపావతి చనిననాటినుండియును యెక్కుడగు మదనతాపమునకు జిక్కి బాహ్యజ్ఞానశూన్యుడై యుండెను. అతని ప్రవర్తనమెవ్వరును గనిపెట్టకుండిరి గాని శమంత యను పరిచారిక యాతనిప్రవర్తనమునగలుగు మార్పుల నేక్షణమునకాక్షణముగనిపెట్టుచు నాతడు రూపావతి యందనురక్తుడై యుండినట్లు తెలిసికొని యొక్కనాడతడు మంతనంబున నున్న సచయంబున నాతని జేరంజని “ఓయీ! నీవిట్లుండుటకు కారణమేమి. పరికింపగా నీవొక కామినికై పరితపించుచుంటివనుట తెల్లపయ్యెను. నాకడ దాపరిక మొనరింపక సర్వమునునాకెఱుగజెప్పము నాచేతనున్న సహాయమేమైన యొనర్చి నీకుసంతసముగూర్చెద”నని పల్కెను. ఆపల్కులాలించి బలప్రదుడు చిఱునవ్వున ఏమనుచుంటివి. నేనొక కాంతకై పరితపించుచుంటి ననుచుంటివా? తస్వీమణీ! కల్లకల్ల నాకెవ్వరిపైనను యనురాగములేదు. నాయం దేనుగుణములున్నవని యెవ్వరువరింతురు. కాన నాపైగల దురభిప్రాయమువిడచిపెట్టుము” అని తనమనోగతము మరుగుపరచుచుపల్కెను. అంత నాశమంత మరలవానికిట్లనియెను “ఓయీ! నాకడ నేలమరుగుపరచెదవు. రాత్రులందు నిద్దురరాక పరిపరివిధముల రూపావతిని దలంచుకొనుచు పరితపించుటెఱుంగ ననుకొంటివా? ఏపనిచేయుటకును మనస్కరింపక నీవుపడుపరితాపమును గుర్తింపలేదనుకొంటివా? రూపావతి యిటునున్నపుడు ప్రతిదినమునను పనియున్నను లేకు

న్నను పూలతోటచెంత కాచుకొనియుండుట గమనింపలేదనియే భావించెదవా? ఇంకను దెలుపుమందువా? వెర్రివాడా! ఊరక చెడి పోకుము. ఉన్నదున్నట్లు వచించితివా నీకుదగిన సహాయ మొనర్చెదను. నీవు నీ మనోగతమును నీయందే యుంచుకొని పరితపించుచున్న నేమైన లాభముండునని తలంచితివా? అయ్యది యున్నాదము మున్నగు ఘోరపరిస్థితుల గల్గించునని దలంపుము” అని మరల ప్రశ్నించెను.

బలప్రదుడును కొంతవడి యాలోచించి సర్వమామె యెఱింగి యుండెననియును, ఇంక నామెకడ నేమిజెప్పినను యవాయముండదని యును నిశ్చయించి సకల మామెకు దెల్పి యిట్లనియెను. “శమంతా! ఆమెకొఱకై నేను యెట్టి పరితాపమందుచుంటినో ప్రత్యక్షముగా నీవు చూచుచుంటివిగదా? ఇంకను యిట్లే పరితాప మొందుచుండిన యెడల నిరాశాపీడితయై నాహృదయము ప్రయ్యలగునేమో యని తోచుచున్నది. కావున శీఘ్రకాలములో నామె సాంగత్యము లభించుట కనునై సమార్థ మన్వేషింపుమని యామెను పరిపరివిధముల బ్రతిమాలు కొనియెను.

శమంత బలప్రదునకు సహాయము చేయుట

అని తన్ను వేడుకొనిన యాతనిని తగు విధంబున నూరడించి “ఓయీ! విచారింపకుము. నీయభిమత మీజేర్చుటకు శక్తివంచన లేక ప్రయత్నించెదను. ఇందు మరియొక రహస్యమున్న దాలింపుము. ఆమెకును నీయందు మక్కువగల్గి యున్నట్లే తోచుచున్నది. ఏల నందువా? ఆమె నీచేష్టలన్నిటిని గాకున్న కొన్నిటివైన యెఱింగి యుండును. అట్లయ్యును యామె యావృత్తాంత మితరుల కెవరికిని యెఱింగించియుండలేదు. కావుననే నేను నీపై యామెకు మక్కువ యున్నట్లు తలంచితిని. ఇందలి నిక్కమెఱింగిన పిమ్మట నీకార్యమును

సాధించుటకు యత్నించెదను. అంతవఱకు నీవు త్వరపడవలదు. మరి యును నాచేతులనిడిన యిక్కార్యము ఫలించినదనియే తలంపుము” అని బల్కి యాతని బంపివైచెను.

మరికొన్ని దినములు గడచిన యనంతరము శమంత బలప్రదు నొక విజయస్థలమున గలసికొని యాతని కిట్లనియెను. “ఓయీ! నేను దలంచిన స్థలమె సీయందు బద్ధానురాగయై యుండెను. అందు కేమి యును సందేహములేదు. కాని యామెతో నీకు సాంగత్య మొన గూర్చుటకు దగిన యుపాయమేమియును స్ఫురింపదయ్యెను. ఎన్ని విధముల నాలోచించినను కార్యసాధనమునకు వీలైన యవకాశమే లభింపకుండెను. అయిన నొక్కటి జెప్పెద నాలింపుము. ఇప్పుడు నిన్ను నేను వారినగరమునకు గొనిపోయెదను. కాని నీవు స్త్రీవేషమును ధరించుకొనిన కాని యందున్న మోసము గలుగగలదు. అందుల కంగీకరించితివా? నిన్ను నేడె యాపురంబునకు గొనిపోయి విడచి వచ్చెదను. ఆపై నీవు నీసామర్థ్యమంతయును వినియోగించి యామె యంతఃపురమును జేరుటకు యత్నింపుము” అని బల్కెను. బలప్రదు డును అంతకంటె వేరుపాయము లేదనుటచే యందుల కంగీకరించెను.

శమంత యాతనికి స్త్రీవేషమును వేసి సొమ్ములుకై నేసి యాతని వెంటబెట్టుకొని రూపావతియున్న పట్టణమునకుబోయి యందున్న పంక జాక్షియును తన సోదరియింటికేగెను. ఆమెయు చిరకాలమునకు దన యింటికివచ్చిన శకుంత నెక్కుడుగా నాదరించి సమస్తోపచారములు గావించి వారి నింటనిల్చి “చెల్లెలా! నేనిప్పుడు రూపావతి సముఖము నకు బోవలసియున్నదిపోయివచ్చెద. ఇంటసమస్త పదార్థంబులునుగలవు వంటగావించి మీరిరువురును భోజనముగావింపుడు మిగిలిన యన్నమును కూరలను మూతబెట్టియుండుడు. నేడు వచ్చినతరువాత వంట చేయుట కాలస్యమగునేమో!” అని పల్కి రూపావతికొలుపునకరిగెను.

శమంతయు వంటగావించి బలప్రదునకు భోజనమిడి తానుగూడ భుజించి మిగిలిన పదార్థములను తన సోదరినిమిత్తమై మూలబెట్టి జాగ్రత్త పరచెను.

పంకజాక్షియు రూపావతి కొలువునుండి యడుదెంచునప్పటికి ప్రొద్దుపోయెను. అప్పు డామె స్నానముగావించి భోజనముచేసి యొకించుక నిద్రించి లేచి సోదరిని పిలిచి చెల్లెలా! మీపురంబునగలుగు వింతలేమి? ఇట్లేల వచ్చితివి? ఈచిన్నది యెవ్వరు? ఈమె నెచ్చట నుండి తీసికొని వచ్చితివి? యెప్పుడున నామె తనసోదరి కిట్లనియెను. అక్కా! ఈమె నాన్నే హితురాలు. నిన్నుజూడవలయునని బయలుదేరి వచ్చుచు మార్గమున తోడుగా నుండునని వెంటబెట్టుకొని వచ్చితిని. ఇక్కడ వింతలేమి? రూపావతి నీయూడిగములకు మెచ్చుకొనుచుండునా? ఆమెయొద్ద నేనెఱిగిన పరిచారిక లేవ్వరున్నారు. ఆమె కుశలియై యున్నదా? రాజగృహమున వింతలేమియును లేవుగదా? దెలుపుమనిన పంకజాక్షి యామె కిట్లనియెను. ఈమె మీపట్టణమునుండి వచ్చినప్పటినుండియు నొక మోస్తరుగా నున్నది. ఎవ్వరితోడను మనసిచ్చి మాటలాడదు మనచెంత నెవ్వరైన నిలిచియున్నయెడల విసిగికొనుచు వారి నావలకు బంపివేయుచుండును. తరచుగా నామె యేకాంతవిహారములు సలుపుచుండునేగాని యుద్యానవనమునకై ననుచెలికత్తెలతో నడుగదు. కారణ మెవ్వరును యూహింపజాలకుండిరి. అని యామె చరిత్రమంతయును సవిస్తరముగా వినిపించెను. ఆపట్కుల వలన నామె విరహానలసంతప్తహృదయై పరితపించుచున్నట్లు నిశ్చయించి యేకాంతమున బలప్రదున కాసంగతి నెఱింగించి యాతని సంతోష మినుమడింపజేసెను.

శమంత స్త్రీ వేషముననున్న బలప్రదున కంఠపురచిత్రముల
చూపుమని పంకజాక్షిని వేడుకొనుట

శమంతపంకజాక్షి కిట్లనియెను. అక్కా! ఈమె యంతఃపురములు చూడ నభిలషించుచున్నది. ఆమె యభిలాష దీర్పవలసినదని యామెకు మాదుగా నేను ప్రార్థించుచుంటిని మరియు నీమెకు పుష్పముల దండలుగా గూర్చుటయందు మిక్కిలి నేర్పుగలదు. కావున వీలైన యెడల నీమెకు రాకుమార్తెయొద్ద నేమైన నుద్యోగము లభియించు నేమో యత్నింపుము. అట్టి జేమైన లభించిన నీమె యిచ్చటనే యుండును. లేనియెడల మరల నాతో వెంటగొనిపోయెదను. ఈమెకు పుష్పమాలల గట్టుటయందేగాక చిత్రలేఖనమునను ప్రవేశముకలదు. అని చెప్పిన విని పంకజాక్షి యామె కిట్లనియె చెల్లెలా! ప్రస్తుత మెట్టి యుద్యోగమును దొరకుననుట సందియముగా నున్నది. కొన్నిదినము లిట కనిపెట్టుకొని యున్నయెడల నేమైన లాభమున్న నుండవచ్చును గాని యంతలో దగిన యుద్యోగము లభింపదు. అంతఃపురమున కీమెను గొనిపోవుటకు గూడ నేనిప్పుడు భయపడు చున్నాను. ఏలనన రాకుమారి యెవ్వరిని దరిజేరనిచ్చుట లేదు. అట్టియెడ దూతలగు వారిని గొనివచ్చిన యామె కోపించు నేమో! ఇంకను కొన్నిదినము లిచ్చట నీవుకూడ నుండువుగదా. ఈ లోపున కార్యానుకూలమునకై ప్రయత్నించెదను. అని పల్కెను. వారామె పలుకులకు సంతోషితాంతరంగులైరి.

కొన్నిదినములైన పిమ్మట నొక్కనాడు బలప్రదుడు కొన్ని పుష్పమాలలను గట్టి పంకజాక్షి చే రూపావతి కిమ్మని పంపెను ఆ రూపావతి పంకజాక్షి యొసంగిన పుష్పమాలికల యెడల ననాదరణము జూపినయెడల నామె వేరొకవిధముగా తలంచునేమో యను భయ

మున వానిని స్వీకరించి బల్లపై నుంచెను. కాని యామె కేమితోచే నోగాని యామాలికలతో నొకదానిని త్రొక్కి తన చేత నుంచుకొని రచనానిర్మాణమున కెంతయో సంతసించుచు యున్నది ద్రిప్పిచూచుచుండగా సత్తినైపుణ్యమున నాప్రసూనములమధ్య నిరికింపబడి యున్న మొగలిరేకుపై లిఖింపబడియున్న యక్కరముల గాంచి యవేమైయుండునాయని పరికింపనెంచి యక్కరములు చెదరకుండు నట్లుగా సద్దానిని వెలికిదీసెను అందు “వియోగములు దుస్సహములైనను ప్రణయసామ్రాజ్య సింహాసన సోపానములుగా నెన్నబడుచుండునుగదా?” అని యుండెను. ఆమె యీపలుకులనే గణించుచు అందిమిడియున్న భావమేమాయని యాలోచించుచు కొంతపడి వేగించి యందలి యర్థము స్ఫురింపనందున యాలేఖను గుప్తము గావించి పంకజాక్షిని పిలువనంపి యామె కిట్లనియెను. పంకజాక్షీ ! నే నీ పూలమాలికలను నీవే కూర్చితివా ? లేక మరియెవ్వరైన గట్టి యుండరా ! చాల సుందరముగా నున్నవి, రేపటిదినమున కూడ నట్టివానినే తీసికొనిరమ్ము. ఈమధ్యను పూలమాలికలన్న నేవగింపు జనించినది గాని ఈపూలమాలికను చూచినతోడనే వాని సౌందర్యము నన్ను సులభముగా నాకర్షించినది నిక్క మెరిగింపుము. ఈ పూలమాలికగట్టినవారు మరియొకరైనపక్షమున వారిని నాచెంతకు గొనిరమ్ము. బహుకరించెదను. అని పల్కిన పంకజాక్షి యామె కిట్లనియెను. “అమ్మా ! మా ఇంటికి నాసోదరియు ఆమెతో నొక జన్మనియు చనుదెంచియుండిరి. ఆమెయే యాప్రసూనమాలికలను గట్టినది వలయునెడల యామెను గొనివచ్చెదనని సవినయముగ పల్కెను.

ఆ మఱునాడు పంకజాక్షి తనతో నామెను వెంటబెట్టుకొని రూపావతిచెంత కరిగెను. రూపావతియు యామె సౌందర్యమును

గాంచి సంభవించి “జవ్వనీ ! నీపెదెవ్వరు ఎచ్చటనుండ యిచ్చటికడు దెంచితివి ? నీవృత్తాంతమంతయు సత్యముగా నెరింగివుమన ఆమె రూపావతి కిట్లనియెను. నిక్కమేనచించువారిని లోకులెన్నడును విశ్వసింపరుగదా ! ఒక ప్రార్థనావశమున నిక్కవ మెవ్వరికి ఎరింగింపకూడ దని నిశ్చయించుకొంటిని. ఎచ్చట నైనను తలదాచుకొని యీచీవితమును గడుపవలెనని అనుకొనుచున్నాను. కావున అనుగ్రహించి ఆశ్రయమొసంగిన కలకాలము మీకు విధేయురాలనై యుండెదను అని పల్కెను.

రూపావతి కామెను చూచినంతనే యపారమగు దయకల్గెను. తాపవహ్ని యొకించుక శాంతించినట్లు దోచెను. ఆమె దన చెంత నిలుపుకొన నెంచెను. కాని సూతనులను కొలువులో చేర్చినయెడల తల్లిదండ్రులు కోపింతురేమో యను భయమున ఆమె కిట్లనియెను. నీవీ యంతఃపురమునకు వచ్చుచుండుము. అవకాశమున్నపుడు నాజనని కెఱింగించి నీకు దగిన కొలువొసంగెదను. అని పల్కి యామె వలన యామొగలియాకుపై వ్రాసినవ్రాత కర్ణమెఱుంగగోరెను. పంకజాక్షి చెంతనుండుటచే సందేహించి యామె నావలకు బొమ్మని స్పష్టముగా జెప్పటకు సాహసము లేక యామెను చూచి పంకజాక్షి ! నాకిప్పుడు స్నానము చేయవలయునని యున్నది. నీవేగి సర్వమును సిద్ధముగా నున్న వేమో కనుగొనిరమ్మని పల్కెను. పంకజాక్షి లోనికరిగెను. రూపావతి యాజవ్వనిని పిలిచి మంతనంబున కామె నామొగలిరేకును జూపి జవ్వనీ ! ఈమొగలిరే కెవ్వరు లిఖించిరి. ఇద్దానిని పూలమాలి కలో నుంచి నాకెందులకు బంపితివి. సందేహింపక దెలుపుమని యడిగెను. అంత నామెయు, అమ్మా ! ఏమియును దోపక నాచరిత్రమును దలంచుకొనుచు నేమేమో వ్రాసితిని. కాని యాపత్రములు పూలమాలికలలో ప్రమాదవశమున బడినవి. మాలిక తయారైన పిమ్మట నద్దానిని గమనింపనేర నైతిని మన్నింపవలయును. అనిపల్కెను. ఇంత లో పంకజాక్షి మరలివచ్చుచుండుట చూచి రూపావతి యాప్రసం

గమును మార్చి స్నానముచేసి యిప్పుడే వచ్చెదను. అని పల్కి పంక జాక్షిని వెంటబెట్టుకొని లోకాశేకెను.

నాడు రూపావతి కామెను నిర్దిగి కలసికొని మాటలాడుటకు దగిన యనకాశము గల్గినదికాదు. అట్లుగుటచే నామెను దిరుగనాయం కాలమునకు రావలసినదిగా ప్రార్థించి ఒహలమాన మొసంగి పంపివై చెను. అట్లామెను పంపివైచి రూపావతి తన శయనగృహమున కరిగి యుచేకతంబుననుండగోరి చెలులను బిలచి హకునిద్దరవచ్చుచున్నది. ఇచ్చట నిలచి నర్తుచేయకుండును. నాకు నిద్రాభంగము గల్గింపకుండు డని యాహ్వాపించి శయనతలమున బరుండి యిట్లు చింతింపసాగెను. అక్కటా! నామనోవల్లభుడైన యాతడే యాకమృదిఖించి యామెచే పంపియుండునని తలంచితని. కాని యామె పట్టులతీరుజూడ వేరుగా నున్నది. ఒకనాటికైన నామనోరథము దీరునట్లుగా గాన్పింపదు. ఏమి చేయుదును. ఇచ్చటి కెట్లైన నాత డరుదెంచెనా? నా మందిరముననే యాతని నిల్పికొని నామనోరథమును దీర్చుకొందును. కాని యాత డిచ్చటి కెల్లువచ్చును. వచ్చినను యాతని జాడ నాకెఱిగించువారెవ్వ రున్నారు. పాప మాతడుకూడ నాకై యెంతపరితపించుచుండెనోకదా? ఆహా! ఆతని చేతలు తలంచుకొనిన యెడలు పులకరించుచున్నది. ఆలోచించిచూడగా పరస్పర ప్రేమబద్ధులమగు మేము యేనాటికైన నుఖంపగలమని తోచుచున్నది. అట్టిదే సంభవించిననాడు—నేనాతని ప్రేమింపకుండుటయో లేక యాతడు నాయెడల విరక్తుడై యుండు టయో సంభవించియుండును. కాని మాయుభయులకును సాంగత్యము గల్గకాల మిప్పటికిని నిర్ణయించుటకునూత్ర మెంతమాత్రమును యవ కాశము కలుగుటలేదు. ఎన్నఁచో యాతనిగూడి సుఖంప గలుగుదు నను నాశచే యింతవరకును నా మేనప్రాణములు నిలిచినవి కాని

యది భారాశయేయైన చెప్పవలసిన దేమున్నది. అని పెద్దయుంబ్రాద్దు
నింతించి సక్రమించెను.

బలప్రదుని అంశపుర ప్రవేశము.

నాటిసాయంకాలము పంకజాక్షి తనతో నామెను రూపావతి
కడకు గొనివచ్చెను. రూపావతి యామెను జూచి బలప్రదుని జూచి
నట్లుగనే సంతసించి త్వరితముగా వలయునలంకారము ధరించి చెలి
కత్తెలతో నుపవనంబు ప్రవేశించెను. అట నాపల్లవాధరి యనుజ్ఞగొని
చెలులెల్లదను ప్రసూనసంగ్రహణమునకై యరిగిరి. ఆమెకు పంక
జాక్షితో జనుదొంగిన నుందరితో మాటలాడుటకొకించుకసమయము
లభించెను. అట్లులభించిన యాస్వల్పావకాశమును వృధపుచ్చక యా
మెతో నించుకదూరమున నున్న లతానికుంజమున కరిగి యామెతో
నిట్లు సంభాషించెను. లతాంగీ! నీవే యావాక్యమును లిఖించినను
చుంటివే! అట్లందులకు వ్రాసితివి? నీ కెట్టివియోగము గల్గెను?
అయ్యది ప్రణయసామ్రాజ్య సింహాసనమున సోపాన మెట్టులయ్యెను
వివరముగా నెఱింగింపుము అని పల్కిన యామె మృదుమధుర
వచనముల నిట్లనియెను. రూపావతీ! ఇట్లేల ప్రశ్నించెదవు? నీ విట్లు
ప్రశ్నించుట దిలకింపగా నీవును వియోగసంతప్తవై నట్లు గాన్పించు
చున్నావు. నీ వెవ్వరిని వరించితివి? వాడు నీచేతికందనివాడా? నిక్క
ము వక్కాణింపుము. నే నెట్టులైనను ప్రయత్నించి నీకు సౌఖ్యమొన
గూర్చుటకై యత్నింతును. అంతియేగాక డొంకతిరుగుడులాడినట్లు
నన్నేమేమో ప్రశ్నలవైచి యేల బాధించెదవు. నాచరిత్ర మెవ్వరికిని
జెప్పకుండునని శపథము చాల్చియుంటినని చెప్పియుండలేదా యని
పల్కెను.

అప్పుల్కులాలించి రూపావతి యామె కిట్లనియెను. ఇచ్చట నున్నవా రందఱును భూతసంతతిలోనివారు. అట్టివారు నేరొక మానవుని వలచుట విని పరిహసించుచు గాని సహాయమొనర్చుట కెన్నడును యంగీకరింపరని భావించి వారికి నా మనోగతము నీవఱకు చెప్పియుండలేదు. మనసిచ్చి మాటలాడుచుంటివి. కావున నీతో వచించుచుంటిని వినుము. బలప్రదుఁడను మంత్రీకుమారునియందు నామనంబు లగ్నమైనది. అత డన్నిటను పరాక్రమకేతుని బోలియుండును. బలప్రదుడు పరాక్రమకేతుని కుడిభుజమువంటివాఁడు. అతిడును న్నాఁడై మక్కువ గొనియున్నవాడు. అతని నెఱ్ఱైన నీ యుపవనంబునకు దెచ్చితివా నీమేలెన్నటికిని మరువను. నీకు విశేషముగా బహుమాన మొసంగెదను. రెండవకంటివా డెఱుంగకుండ సీకార్యమును సాధింపవలయును అని చెప్పెను. ఆపల్కు లాలించి మించిదని యామె యంగీకరించెను. ఇంతలో మరల చెలు లరుదెంచుటచే వారు ప్రసంగంతరము లోనికి దిగిరి.

బలప్రదుఁడు జరిగిన సంగతులెల్ల నాటిరాత్రి రహస్యముగ శమంత కెఱింగించెను. ఆమెయు నందులకు దగిన యుపాయ మాలోచింతము. రేపటిదిన ముదయమున నీ వంతఃపురమునకు బోకుము. ఏదో యొక పంకబెట్టి తప్పించుకొనుము. అని యామె యాతనికి బోధించెను. తెల్లవారినతోడనే పంకబాఱీ రూపావతి కొలువు కూటమున కరుగుచు యా నుందరినిగూడ తనతో రావలసినదని కోరెను. కాని యామె నాడు తనకు కడుపు నొప్పిగానున్నదనియు, నాడు రాజాలననియును, అయ్యది శాంతించిన సాయంకాలము తప్పక వత్తుననియు జెప్పి తప్పించుకొనియెను. పంకబాఱీయు నామెను నిర్బంధింపక తనకు ప్రొద్దెక్కుచున్నదని త్వరితగమనమున రూపావతి చెంతకరిగెను.

బలప్రదుడును శమంతయు నాలోచించిరి. కడకు వారిష్టు తీర్మానించుకొనిరి. బలప్రదుడు శ్రీ వేషమున రూపావతిచెంతకుబోయి బలప్రదుడు నీపై విరహముచే యిచ్చటి కరుదెంచియున్నాడు. అతని నీ యుపవనములోనికి పంపుటకు తలుపుల దెరచియుంచి యెవ్వరును నచ్చటనుండకుండ జేయుమనిజెప్పి వెలికరుదెంచి, నిజరూపమున యుద్యానవనము ప్రవేశించుట. ఇట్లనర్చిన మేలగును. ఆవిధమును రూపావతి కెఱిగించుటకు బలప్రదుడు శ్రీ వేషముననే బయలు దేరెను. ఆమె యేకాంతమందిరములో గూరుచుండి తనదూతిక కార్యము నెల్ల సానుకూలపరచునో యని విచారించుచుండెను. ఆ సమయమున బలప్రదుఁ డామెను సమీపించి రహస్యమున నామెకు దమ పన్నాగమంతయును దెలిపెను. అందులకు రూపావతి నవ్వి ఓసీ! అంతగా భయపడనేల. ఇదే యీతామెకుగొనిపోయి యాతనిమెడ గట్టుము. తోడనే యాతడు చిలుకరూపమును పొందగలడు. అప్పు డాతడు బహిరంగముగా నాయంతఃపురమునకే రావచ్చును. అని యామెకు తామెత్తునొసంగి పంపెను. ఆమెయు నధికసంతోషమున నీవృత్తాంత మంతయును యామెకుదెల్పి కార్యమును సానుకూల పరచితినిని యామెను విశేషముగా పొగడి సాయంకాల మైనతోడనే శమంతచే తామెకు కట్టించుకొని చిలుకరూపమును పొందెను.

శమంత పరాక్రమకెత్తుని పట్టణమునకు మరలివచ్చుట

శమంత బలప్రదుని చిలుకగాజేసి రూపావతి యంతఃపురము నకు బంపిన పిమ్మట పంకజాక్షిని కలసికొనియెను. ఇరువురును యిట్లు సంభాషించుకొనిరి.

పంక—నీతో నరుదెంచివ యామె పుష్పమాలికలు గట్టుట

యందు నేర్పరియగును కావుననే యామెను రూపావలి యెక్కువగా ప్రేమించి యుండెను. ఇంకను యామె యిక్కడనే యున్నచో నామెకు రూపావళిమించిజీత మేర్పాటుజేసి యుండును సుమా !

శకుంత—దాని కట్టి ప్రాప్తిలేదు. కావుననే యింతలో బుద్ధి మారిపోయినది. ఇంత పిన్నతనమున లీర్థయాత్రలకు బోకున్న నేమి మునిగినది ?

పంక—అట్లనకుము. ఆమెకు తోడుగా నరుదెంచుటకు దగిన వారు దొరికిరి గాబోలును. ఇకముం దిట్టితోడ్పాటు కలుగదని యామె దలంచియుండును.

శకుంత—నితయో ప్రాధేయపడినది గదా యని తోడితెచ్చి ఉద్యోగము సంపాదించుటకు విశ్వప్రయత్నము లాచరించుచుంటిమి. మన యత్నములన్నియు ఫలోన్ముఖమునకు వచ్చినవి. నేహోరేపో యుద్యోగము దొరకుననుకొనుచుండగా మనమాట సుంపైనను విని పించుకొనకుండ వెడలిపోయినది గదా యని కించపడుచున్నాను.

పంక—ఇంక నావిషయమును గూర్చి యెక్కుడుగా నాలోచింపకుము.

శకుంత—అట్లే చేయవచ్చును. కాని రేపటి దినమున రూపావతి యాకాంతను గొనిరమ్మనిన నీ వేమందువు. లేదనినచో నామె చిన్నబుచ్చుకొనదా ?

పంక—సరే నాకు ప్రొద్దుబోవుచున్నది. నేను కొలువునకు పోయి వచ్చెదను.

శమం—అక్కా! ఏదినమున కాదినమున నీతో జెప్పవలయు ననుకొని మఱచుచున్నాను. నేనును త్వరలో మాపట్టణమున కరుగవలసి యున్నది. ఇంక నాలుగైదు దినముల కంటె వ్యవధిలేదు.

పంక—పోవచ్చును లెమ్ము నీదో పెద్దదానినైతిని, నీవు నండి
పెట్టుచుండగా హాయిగా దినుచుంటివి, ఇంకొక నెలదినములుండుము,
అప్పటికి మాకొటలోని తొండములుగూడ తగ్గును. మాకించుక తీరిక
గూడ కలుగును.

శమంత—నెలదినములే ! ఒక్కదినము నెలవులేకుండ మాని
తిని, బకావలి మిడియములును కారములును నూరును. వలయునెడ
మరల వచ్చెదను. ఇంత యెందులకు ? నీవుగూడ నెలవునైకొని మా
పట్టణమునకు రమ్ము. కొన్నిదినము లచ్చటనుండి వత్తువుగాని.

పంక—ఇప్పుడు నెలవు దొరకునట్లులేదు. నీకాగుటకు వీలున్న
యెడల నొకమాస ముండుము. లేదా! మాటవచ్చునను భయమున్న
నీయిష్టము.

శమంత—ఆగుటకు వీలులేదు, నేడుగాకున్న మాస రేపే
నను బయలుదేరవలయును.

పంక—అయిన యెడల రేపు బయలుదేర వచ్చును, లెమ్ము,
అని పల్కి యామె కొలువున కేగెను.

శమంతయు పంకజాతీ యొద్ద ననుజ్ఞగొని యామరునాడచటి
నుండి బయలుదేరెను. ఆమెయు బలప్రదుడును రూపావతియు గలిసి
కొనినందుల కెంతయు సంతసించుచుండెను. రూపావతి యాతనిని నిక్క-
ముగా వరించియుండుటచేత తన వారలవలన నెట్టియలజడియు గలుగ
కుండ నాతని రక్షించునని నమ్మి నిశ్చింతతో విరంతర ప్రయాణములు
సల్పి పరాక్రమకేతుని పట్టణమున కరుదెంచెను.

బలప్రదుడు రూపావతిని కలసికొనుట

అట రూపావతియు చిలుకరూపమున నానిభి యెప్పుడు చను దెంచును. ఎప్పుడు నాచేత్తిపై వ్రాలును అని తలపోయుచు నిరీక్షించుచుండెను. ఇంతట చిలుక చనుదెంచి యామె చేత్తిపై వ్రాలెను. ఆమెయు నధికసంతోషమున నాచిలుకను లాలించి మధురతరంబులగు ఫలంబుల నాచిలుకకు మెనవనొసంగి లాలించెను. రాత్రి చెలులందఱును వెడలిపోయినంతనే యామె యాచిలుకను మరలయెప్పటివలె మనుజుని గానించుకొనెను. బలప్రదుఁ డామెను తనివీటిర కొగిలించుకొని ప్రియా! మన కిట్లునుసంధానపరచినయ్యామెమనము సుఖించుట చూచుటకు నోచదయ్యెను. దానిబంధువు లెవ్వరో తీర్థయాత్రకు బోవుచు నామెను వెంటగొనిపోయిరి సుమా యని పల్కెను. రూపావతియు, ఆమె స్నేహ మింకను యుండకపోయెనేయని చింతించెను.

రూపావతి బలప్రదుని పగలు చిలుకగాజేయుచు రాత్రియందు పురుషునిగా జేసికొని యాతనితో కామోపభోగము లొందుచు కొంతకాలము గడపెను. చెలులందఱును యామె తొల్లిటివిచారము లేకుండ సంతోషమున నామె చరించుచుండుటచేతను, ముఖమునను, యధరంబుపై నను దంతక్షతంబులుండుటచేతను, రాత్రియందు నిదుర లేమిని బెలుపుడుచేయు కస్తవయరమోడ్పు గల్గియుండుటచేతను యామె రతిసుఖ మనుభవించుచుండెనని నిశ్చయించుకొనిరి. కాని యొక్కనికిని నిక్కువము తెలియక మనమందఱ మిట్లు నిరంతరము కావలియుండ నెవ్వ డామె యంతఃపురమున కేగియుండును. అట్టిది సంభవించుట సామాన్యము కాదే యని చింతించి యొకనాడొక కొండతామె చిలుకను పురుషునిగా జేయుటనూచి యామె తల్లిచెంత

కరిగి అమ్మా! చెప్పిన నమ్ముకువో లేదో నీకునూ దై యెవ్వరితోడ నో రలెనుభంబుల దేలుచున్నది. ఆమె ప్రవర్తనము తొల్లిటివలె లేదు. వలయునెడ నీవే పరీక్షించుకొని లగిన్లు మందలింపవల యును అని విన్నవించిరి.

రూపావతితల్లి యొక్కనాగు నూర్వోదయమునకు మున్నె చనుదెంచి కుమార్తెచెంత కేగెను. ఆమె యింకను నిదురించుచునే యుండెను. ఆమె బక్షగాముల పరికించి రాత్రియందు పురుషునితో రతులదేలి యామె పారవశ్యము జెంది మైనురచి నిద్రించినట్లు గాన్పించెను. తోడనే యామె కుమార్తెను తట్టి లేపి యేమే దుర్మార్గురాలా! ఇట్లుంటివేమి? యీగుత్తులేమి? మిగుచుటద్దముల మించు చెక్కుల్లు గంట్లుపడినవేమి? కుడులివ్విధి చెదరియుండగతమేమి? ఈయధరంబున నిట్టి పల్లాటులుండనేల. ఇట్టిపాల్లు నీకు గల్గించిన యా సరాధము దెవ్వడు? నాకంటబడిన యాతుచ్చుని నల్లిని నలిపి వైచునట్లు నలిపినైచెదను. అను రూక్షవచనముల బలుకుచుండ రూపావతి యేమియును బలుకక కొంతవడి యత్తై నిలచి తన జనని కోప మినుమంత శాంతించిన పిమ్మట మెల్లన తల్లి కిట్లనియెను. అమ్మా! ఊరక లేనిపోని యనుమానములు పెట్టుకొనకుము. నానా సేకభూతరక్షితమైన యీ యంతఃపురము సామాన్యులకు చొరరాని దనుమాట మరచితివా! అయినను సామాన్యుని ఎరించి యాతనితో తుచ్చమగు నైహికము లనుభవించుటకే సంగీకరింతుననియే భావించితివా? అని ఆమెను చ్చకములాడి కల్లయేడ్పుల నేడ్చి యామెను నమ్మించెను. ఆమెయు కుమార్తె పల్కులు నిక్కువములనియే భావించి తన సౌధమున కరిగెను.

బలప్రదుని పోకడ దెలియక పరాక్రమ కేతుడు చింతించుట.

శమంతయు బలప్రదుడును పృథ్వియును నిడిచి పోయినవిమ్మట పరాక్రమ కేతుఁడొక్కఁడగు పరిసరమున గల భూపాలునకు గప్పము కట్టవలసినదని వర్తమానమంపుటకై బలప్రదుని పిలువనంపెను. ఆభటుడు బలప్రదుఁ డూర లేడనియు నెచ్చటికేగనో యింట నెవ్వరికిని దెలియదనియును. ఆతఁడు గ్రామాంతరిమున కేగి యొక మాసమునకు పైగా నయ్యెననియును పరాక్రమ కేతునకు దెలియజేసెను. పరాక్రమ కేతు డాతఁడు తనతోనైన వచింపకుండ నెక్కడి కేగియుండునా యని తలపోయుచు సంతకపురమున కరిగెను.

అందొక పాన్పున బరుండి బలప్రదుడు సమయమునకు గ్రామ మున లేకుండనే యింక నెవ్వరినిబంపిన యాకార్యమును సాధించు కొని వస్తురని యాలోచించుచు పరధ్యానముగా నుండెను. ఆసమయ మున గులోబకావలి యాతనిచెంత కరుదెంచి మేజాపై ఫలహారము నుంచి మంచితీర్థమును గొనివచ్చుటకు లోనికేగెను. ఆమె మరలి వచ్చెను. కాని పరాక్రమ కేతుఁ డింకను యాలోచనానిమగ్నుడై యుండుట దిలకించి యామె నాథా! ఏవిషయమునుగూర్చి తిమరింతగా నాలోచించుచుంటిరి. నేను రెండుపర్యాయములు లోని కరుదెంచి యుంటిని. అయినను మీరు గుర్తింపరైరి తెలుప వీలగునేని యను గ్రహింపుడని పల్కెను.

పరాక్రమ కేతుఁడు శయనతలమున గూర్చుండి బకావలినిగూడ దనచెంత గూర్చుండ నియోగించి యామె కిట్లనియెను. చెలీ! ఒక విషయమునుగూర్చి యాలోచించుచు పరధ్యానముగా నున్నమాట నిక్కము. కాని యదియొక రహస్యవిషయముగాదు. నేడు బలప్రదుఁ డూర లేడని తెలియవచ్చినది. ఆతఁడు నాకు కుడిభుజమువంటివాఁడు.

మంత్రాంగ పిపయమున నాతని యాలోచన సాటిలేనిది అతడు నాతో జెప్పకుండ గ్రామాంతర మేగియుండెను. అతఁ డెచ్చటికేగి యుండునాయని యాలోచించుచుంటిని, అంత బకావలి చిటునప్పున యాతని కేమైన స్త్రీగాలి సోకినదిగాబోలును అని పల్కెను. పరా క్రమకేతుడు చిటునప్పున ఏమేమీ! అతఁ డెవ్వరినైన వరించెగా? యేమి ఎవ్వరిని? సీకీ వృత్తాంత మెల్ల దెలియవచ్చినదని ప్రశ్నించెను.

బకావలి యాతని కిట్లనియెను. నాథా! అతఁడు రూపావతి యందు భ్రమగొని యుండనేమోయని నే ననుమానించుచుంటిని. నే ననుమానించుటకు గొన్ని కారణములు గలవు. అతఁడు రూపావతిని యామె తల్లిదండ్రులను ఎటుచుటబోయి వచ్చిననాటినుండియు యాతని ప్రవర్తన మారినట్లు దోచుచున్నది. అతఁడు రూపావతి యీ గ్రామమున నున్నన్ని దినములును ప్రతిదినమునను యుద్యానవనము నకు బోవుమార్గమున మాకు సాక్షాత్కరించువాడు అమె వెడలి పోయిననాటినుండియు అతనిజాడయే గాన్పింపదు. అమెను వారి గ్రామమున దిగవిడచి రావలసినదని తమరు దన్ను బంపుదురేమో యని దలంచి యానాఁడెల్ల మీతోనుండెను. ఆవిషయమును మీరు మఱచియుండిరి గావలయును. ఈ కారణమువలన నాతఁడు రూపావతిని ప్రేమించి యుండెనని దలంచుచుంటిని. రూపావతియు నాతనియందు మక్కువగొని యున్నట్లు దోచుచున్నది అమె వెడలిపోవుటకు మున్నా డిన మాటలవలన నామె మనోగతమించుక నెల్లడియైనది.

పరాక్రమకేతుడు చిటునప్పున ఈవఱకు నాకీసంగతి నేల దెలుపవైతివి. పాపమాతఁ డామెకొఱకై యెట్టిపాట్లు పడుచున్నాడో గదా! యని పల్కి మిన్నకుండెను. ఇంతలో నొక పరిచారిక యరు దెంచి అమ్మా! శమంత వచ్చియున్నది. దర్శనమపేక్షించుచున్న దని నుడివెను. అమెను లోనికి రానిమ్మనియెను అమె వచ్చులోపల గులో

బకావలి శమంతయు బలప్రదుడును యొక్క దివ్యునకే ; గ్రామమును విడచి యుండిరనియు నాతడు శమంతసహాయ ముపేక్షించి యుండునని యనుమానించుచున్నారనియు జెప్పెను.

శమంత లోనికిరుదెంచెను. తోడనే పరాక్రమకేతుడు శమంతా ! ఇన్నిదినములు జాగ్రత్తనివేమి? బలప్రదుని రూపావతితోగల పుట కిన్నిదినములు పట్టినదా యని ప్రశ్నించెను. ఆమెయు నిదేమి యీతఁ డిట్లుడుగుచున్నాడని మనంబున ననుకొని అయ్యా! ఆతఁ డెచ్చటి కేగియుండెనో నాకు తెలియదు. నేను నాపినతల్లి కుమార్తెను సందర్శింపవలయునని పోయియుంటిని అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను గులోబకావలి యూరకొనక నీసంగతి యంతయు దెలియవచ్చినది. నిక్క మెఱింగించిన నిన్ను దండింపము. నీవెఱిగిన దంతయు దెలుపుము లేనియెడల నిష్కారణముగా దండింపబడుదునని పల్కెను.

శమంత యాపలుకు లాలించి యిక నెట్లును తప్పదని నిశ్చయించుకొని నిక్కమంతయు నెఱింగించెను. పరాక్రమకేతుఁ డావృత్తాంత మంతయును విని శమంత నావలి కేగుమని ప్రియురాలి నిట్లనియెను. ప్రేయసీ! ఆతని కక్కడ నిక్కల్లు గలుగుట నిక్కము. వారి కూటమి నేడుగాకున్న రేపైనను దెలియకపోదు. కావున మన మిరువురమును పోయి యాతని సంరక్షింపవలయును. తొల్లి యీ రూపావతి నిన్ను నాకు గూర్చుటలో బడినశ్రమ యంతంతనరాదు. ఈతఁడును మన కాప్తకోటిలోనివాఁడు కావున మన మవశ్యము పోవలసియున్నది నేనరిగి యందులకు దగిన యేర్పాట్లు గావించి మరల నొకక్షణములో నరుదెంచెదను. నీవును సిద్ధమగుము అని జెప్పి యీతఁడు వెలికరిగి దర్బారునకేగి మంత్రిని రావించి తానొక కార్యార్థమై గ్రామాంతర మేగుచుంటిననియు, యవశ్యముగా బరికింపవలసప విషయములను జాగరూకతతో బరికింపవలసినదనియు నుత్తరు

హిసంగెను, ఇంతలో గుఱ్ఱములు సిద్ధము చేయబడినపని తెలియుట తోడనే యాతడు బకావలీ ద్విత్తియై గుఱ్ఱములపై నెక్కి పయనము సాగించెను.

బలప్రదుడు పట్టబడుట

వాటినుండియు రూపావతి తనరహస్య మభిగోప్యముగా కాపాడుకొనుచు నొకల కెప్పటికిని దనపై ననుమానము కలగకుండునట్లు నటించుచు బలప్రదునితో నిరంతరసౌఖ్యముల దేలుచు కాలమును నిమిషములవలె గడపుచుండెను. ఇట్లు మరికొన్నిదినములు గడచెను. రూపావతి గర్భవతియయ్యెను. చెలిక పై లీనమాచారమును యీమె తల్లికెఱిగించి, ఆమెను మండిపడి యావృత్తాంతమును తనవిభునకు దెలియపరచెను. ఆమె భటులను బంపి యీమె శయనాగార మంతయును శోధించి యీమెకు ప్రయతరమైన వస్తువులేమి గాన్పించినను విడువక దీసికొని రావలయునని యాజ్ఞాపించెను.

వా రీమె శయనాగారము నంతయును శోధించి అందేమియు విచిత్రవస్తువులు గాన్పించుట కి చింతించి కడకామె శయనాగారము చెంత పంజరముననున్న చిలుకను తమతోగొనిపోయి తమ యేలిక కర్పించిరి. ఆతడాచిలుకను తనచేతిపై నుంచుకొని దువ్వుచుండగా నాచిలుకమెడలో కట్టబడియున్న తామెతువిడి క్రిందపడియెను. తోడనే చిలుకరూపము మారి బలప్రదుడయ్యెను. బలప్రదునిగాంచి భూతరాజు మండిపడియెను. ఓరీ దుర్మార్గుడా! యీరూపమున నంతఃపురము ప్రవేశించి ద్రోహమొనరించెదవా? నీవెవ్వడవు నీవు మాయంతపురమెల్లుప్రవేశింపగలిగితివి? నీవృత్తాంతముదెలుపుమన నాతడయ్యా! దుర్మార్గహమున చెడదబ్బిచుండ కులగోత్రములు దెల్పిన ప్రయోజనమేమియుండును. ప్రయోజన మిసుమంతున నుండునందురా నావృ

తాత మాద్యంత మెఱిగించెను. లేనివాడు లేడు దండింపబడుటయే గాక నావంశమువానిగూడ నింహ్నముగా నింపరింపజాలను అని పల్కి మిన్నకుండెను. ఇంతలో రూపావతి శాశ్వదునుండి కుమారి మూర్ఛియైయున్నది. త్వరితముగా నావలసినదని భూతరాజును వర్తమానము వచ్చెను. తోడనే యాతడు తన భటులతో బంధితుని జాగరూకతతో బరికించుచు, పారిపోనీయకుండుడని సెప్పించి కుమార్తెయున్న తావున కేగెను.

రూపావతి తనయొక్క రహస్యమంతయును తన జనకునకు గూడ తెలియనచ్చినదని చెలియుటతోడనే యామె తన వల్లభునకు కీడు సంభవింపక మానదని నిశ్చయించుకొని మూర్ఛిలైనను, చెలికడై లెండఱెట్టి యుపచారము లొనర్చినను సేనదేరదయ్యెను. వారింక చేయునదిలేక భూతరాజునకు వర్తమాన మంపిరి. అత డకుడెంచు నప్పటికి రూపావతి తల్లియు చెలులును పరిచర్య లెన్నియో చేసి యామె నించుక సేదదేర్పిరి. భూతరాజు కుమార్తెను సమీపించెను. రూపావతి తన్ను సమీపించిన జనకుని పాదములపై వ్రాలి తన తప్పిద మొప్పుకొని ఊమింపవలసినదని ప్రార్థించెను. తన కాతని తోడిదే ప్రాణమని యెఱిగించెను. ఆతని విడచి యొకక్షణమైనను నిలువజాలనని విలపించెను. ఆతడు ఊమింపబడ కున్నయెడల తనకు చావు చిక్కువమని స్పష్టపరచెను. తానే యాతని కొఱకై విలపించి విలపించి రప్పించుకొంటినని వాక్రుచ్చెను. భూతరాజు పల్కు లాలించి యేమిచేయుటకును మనస్కరింపక, కుమార్తె కిట్లనియెను. రూపావతీ! యింక నై నను బుద్ధిగల్గి వాని సాంగత్యము మానెదనని నాకు జ్ఞానయిమ్ము అట్లులైన వానిని ఊమించి వాని నగరమునకు వానిని బంపివేసెదను. లేదా! నీకండ్లయెదుటనే యాతని ముక్కముక్కలుగా ఖండించి యగ్నిం బడ్డనై చెదను. ఇంక నెట్లొన

రించుటకును వీలులేదని ఘండితముగా పల్కెను. రూపావతి మరల యాతని ప్రార్థించెను. గాని లాభమునుమంతయును భేకపోయెను. ఎట్ట కేల కామె యాతని విడిచివుచ్చవలసినదనియు తానింక నెన్నడును యాతని స్మరింపకుండ నుండుననియు జనకుని ప్రార్థించెను. ఆతఁ డందులకు సమ్మతించి యట్లై యొనర్తునని కుమార్తెతోచెప్పి యావల కేగెను. రూపావతి జనకుని పల్కులను విశ్వసించి యుండెను.

భూతరాజు కొండలు సరదాదులను పిలచి వారితో కొంత తడవు మంతనములాడి తదనంతరము బలప్రదుని వారివెంట బంపెను. బలప్రదునితో ఓయీ! నాకుమార్తె ప్రార్థనముచే నిన్నింతటితో వదలివైచుచున్నాను. లేకున్నయెడల కఠినముగ శిక్షించియుందుమని పల్కి సన్మానముతో నాతనిని సాగనంపి కుమార్తె చెంతకేగి బల ప్రదుని సన్మానముతో బంపించుచున్నట్లు దెలిపి యామె కాతని జూపెను. రూపావతి కన్నుల నీడునింపి యట్లే మూర్ఛితురాలయ్యెను. భూతరాజు పంపిన సరదాదు లాతని కొంతదూరము గొనిపోయి యొక మహారణ్య మధ్యమున నిలిపి ఓయీ! తనకుమార్తె సంతసింపవలయు ననియే నిన్ను ఊమించినట్లు నటించి యిచ్చట నిన్ను వధించి యగ్నిలో బడవేయ వలసినదని యాజ్ఞాపించి యున్నాడు. కావున అందులకు సిద్ధపడుమని చెప్పి యెండుకట్టల ప్రోవుచేయించి యగ్ని దగిల్పిరి. వీతిహోత్రుడు తనకు చక్కనివాడహారము కాబోవు చున్నాడను సంతసమున గాబోలును యాకాశ మంటునట్లుగా జ్వాల లను నాలుకల జాపుచుండెను.

బలప్రదుడు తనకు తటస్థించిన యాపద కెంతయు వగచుచు తనలో నిట్లు వితర్కించుకొనియెను. ఇన్నిదినములకు నా మహారథము తీరినది. వలనుపడినంతవరకు ఆమెతో మహేంద్రభోగము లనుభ వించియుంటిని. చాలు నీజన్మమున కియ్యదిచాలును. ఇంతకెక్కుడుగ

చాంఛించుట దగదు. కావున మరణించుచుంటే నను విచార మావం
తయును లేదు. కాని తన జనకుని పట్కులే నిక్కువములని భావించి
యున్న నాప్రియురాలు నాయీ మరణవార్త యాలించిన నేమగునో
యను విచారముమాత్రము నన్ననవరతము బాధించుచున్నది. పర
మేశ్వరా! ఆమె నేను సంతసించుచున్నట్లు దలంచి సుఖించునట్లను
గ్రహింపుము. నామరణవార్త యామె కెప్పుడును తెలియనీయకుము’
అని పెక్కువిధముల నితర్కించుకొనుచుండెను,

బలప్రదుడు రక్షింపబడుట

భటు లాతని సంహరించుటకు సంసిద్ధమగుచుండగా నిరువురు
యోధులు గుఱ్ఱములపై చనుదెంచుచున్నట్లు లగపడియెను. వారు
భూతరాజుయొక్క తదనంతర యాజ్ఞలను దెలుప నరుదొచ్చినవారై
యుందురనియు, నొకానొక వేళ భూపాలుడు కుమార్తె ప్రాణాపాయ
మున నున్నయెడల సీతని రప్పించి యామె సముఖమున నిలువబెట్టి
యామెకు సంతసము గూర్చునెంచి వెనుకకు బిలువనంపి యుండు
ననియు, భావించి వధింపక నిలచిరి. కాని యారాతులు వారనుకొని
నట్లు భూతరాజుచే పంపబడిన వారలుకారు. పరాక్రమకేతుడును
బకావలియునై యుండిరి. వారు బలప్రదుని గాంచి విస్మితులైరి.
పరాక్రమకేతుఁ డాతని కౌగిలించుకొని “ఓయీ! యెన్నిదినములకు
నిన్ను గనుగొంటిని, ఇన్నిదినము లెక్కడనుంటివి. ఇదేమి! మీరు
నిన్నిట్లు నిలిపిరెందుకు, నీవృత్తాంతమేమి? సవిస్తరముగా దెలుపు”
మనిన యాతఁడు పరాక్రమకేతునకు ప్రణమిల్లి “దేవా! నాడు
తమతో గ్రామాంతర మేగుచుంటినని వచించి సెలవుదీసికొంటిని,

నాటినుండియు భూతరాజుగారింటనే మెలంగుచుంటిని. రూపావతి యందనురాగము కలవాడనై యూమోహో గొన్నిదినములు సౌఖ్య మనుభవించి కడక్కిట్టి సన్మానము నొందుచుంటి”నని తన వృత్తాంత మంతయును తెలిపెను. పరాక్రమకేతు డచ్చట నున్నవారిని జూచి “ఓయీ యీతని వధింపరాదు. ఈతఁడు నా యాంతరంగిక మంత్రి. కావున యీ వృత్తాంతమును మీరేగి భూతరాజుతో దెలుపుదు లేకున్నయెడల మిమ్ముల పారద్రోలిగాని జక్కాడిగాని యీతని నీయాపదనుండి రక్షించెదను.”అని గంభీరముగా పల్కెను. వారును యీతని చారిత్రమంతయును నిదివరకు విన్నవారగుటచే భీతిల్లి ‘అయ్యా! తమ యాజ్ఞానుసారము మెలంగిన మాకు భూతరాజువలన నెస్సగల్గును. మాకెట్టిమాటయు రాకుండ మీరొసరించినట్లైన నీతని నిప్పుడు వదలివైచి మీతో చనుడెంతు’మనిరి. పరాక్రమకేతుఁడు బలప్రదుని రక్షించి యుచితవేష మొసంగి భటుల కిట్లనియెను. “మేముగూడ నిప్పుడు మీతో భూతరాజుచేత కేతెంచుచుంటిమి రండు”అని పల్కి యటనుండి యందఱు కదలి చనిరి.

రూపావతీ బలప్రదుల వివాహము

పరాక్రమకేతుఁడు బలప్రదుని నెంటబెట్టుకొని భూతరాజును సమీపించెను. అతని రాకగని భూతరా జాశ్చర్యమగ్నునూననుండై తగువిధంబున నాతని సన్మానించెను. అంత పరాక్రమకేతుఁడు, “అయ్యా! నాదొక విన్నపమున్న దాలింపుడు. ఈబలప్రదుఁడు నా యమాత్యవర్గములోనివాఁడు. ఈతనిపై నాకెక్కు డభిమానము. అట్టి యీతని తమరు వధింపబంసిరి. ఈతఁడు తమకుమార్తెయందు బద్ధా

సరాగుడై యిచ్చటికడుదెంచి యెట్లా యంతఃపురమును ప్రవేశించి నాడు. అయ్యది యీత తొనర్చినది తప్పేయగును. కాని యందు లకు మరణదండన విధించుట అస్సగాదు. మరియు సితలం మీకు మార్తె మనసుకెక్కినవాడు. సుందరుడు, గర్విస్తాననిపన్నుడు. తమ కెల్ల విధంబుల న్నడిచుటకు తగినవాడు. కావున యీతని మన్నించి తమ కుమార్తె నొసంగి పరిణయము గావించును. తమ వలన నే నర్థించు యీమాత్ర మొనరించి నా కానంద మొనగూర్చుడు. తమకు పుత్రుని వంటివాడ నగుటచే నింతగా తమ్మర్థించు చుంటిని ఇంకొక్క విశేష మాలింపుడు. మీకుమార్తె రూపావతి యీతనికై యెంతగా పరితపించుచున్నదో గుర్తింపుడు. ఆమెను వేరొకనికిచ్చి వివాహము గావించుటకుగూడ పీలులేదు. ఇప్పు డామె గర్భవతియైయున్నది. అట్టి యీమె నన్యనకిచ్చుట నింద్యమగును. పోనీ యామెనుకూడ వధింప సంకల్పించి యుంటిరా? కట్టా! నిండు చూలాలును అట్లానరింప భావ్యనూ!” అని పెక్కువిధముల నాతనికి బోధించి సమ్మతంపజేసెను. అసహాయమునకే రూపావతి యస్వస్థతజెందియున్నదని విని కాలఘటితయు నామెభర్తయు జనుడెంచిరి. వారును రూపావతి తల్లిదండ్రులతో బలప్రదునకు రూపావతి నొసంగి పరిణయము గావించుటయే యవశ్యకర్తవ్యమని తెల్పిరి.

భూతరాజును చేయున దేమియునులేక వారందరి పల్కుల కిదురాడ నేరక యొక్క శుభముహూర్తమున రూపావతీ బలప్రదుల ఖండవైభవమున వివాహము గావించెను. వివాహానంతరము రూపావతికి పెక్కుడు పరిచారికలను యరణముగా నొసంగి రథగజ సురగవదాతి సైన్యమును యంగరక్షగా వెలలేని కానుకలతో నామె భర్తవారింటికి పంపెను.

పరాక్రమకేతుడు బలప్రదునకు కొంతరాజ్యమిచ్చి పట్టాభి
షిక్తుని గావించెను.

పరాక్రమకేతుడు తనభార్యలతో నెంతటి మహదానంద
మనుభవించుచుండెనో యంతటి యానందమును రూపావతీ బలప్రదు
లనుభవించుచుండిరి.

స మా స్త ము.

